

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Elhagyott menyasszonyok.

Elhagyta egy csendőr a menyasszonyát, mire az beperelte a hűtlen vőlegényt s a bíróság megítélte a kártérítést. A csendőr azonban sokalja a fizetnivalót s most tőlünk kér bizonyos útmutatásokat. De elhagyta a menyasszonyát egy másik csendőr is. Ebből már nem polgári, hanem büntető per kerekedett, mert az elhagyott menyasszony belegázolt a csendőr és a meglehetősen gyorsan szerzett új menyasszony becsületébe. Ennek a bajtársunknak is szüksége volna útbaigazításokra. És elhagyta a menyasszonyát bizonyára egy harmadik, negyedik, ki tudja hányadik csendőr is, most aztán valamennyinek fő a feje: hogyan másszanak ki ebből a csunya históriából.

Hát csak törjék a fejüket, mi nem kérünk részt az ilyen gondokból. Általános emberi szemszögből nézve sem tudjuk megérteni, hogy a legelvontabb rózsaszínű érzések világából hogyan tudnak emberek minden átmenet nélkül, vagy akár átmenettel is, a kártérítési perek és büntető eljárások marakodásába zuhanni, de különösen nem tudjuk ezt megérteni a csendőrnél. Még a cipővásárlást is nehéz csak úgy visszacsinalni, hát még a menyasszonyválasztást. Tudni kell ezt minden józan embernek és tudni kell különösen a csendőrnek, aki a szolgálata révén ezer módot talál arra, hogy az emberek olyan ügyes-bajos dolgaiba is mélyen bele-nézzen, ahol a bajt a megzavart és megbántott érzések okozzák. Mindennapos példák sokasága mutatja a csendőrnek, hogy a szerelmi élet bonyodalmaiból milyen könnyen kikelnek a perpatvarok, sokszor végzetes tragédiák. Kicsinek látszó meg-gondolatlanság is kamatos kamatjával zudítja a bajt arra, akiben a hirtelen-jött érzések el tudják hallgattatni az értelem szavát. Példák bőségén keresztül okulhatna a csendőr a mások kárán és egyik-másik bajtársunkat mégis beleviszi a fiatal-sága ilyen fejnélküli dolgokba.

Hiszen persze: a virágnak megtiltani nem lehet s ez áll a csendőrré is. Azt is tudjuk, hogy a nő-sülésében korlátozott csendőrnek hosszabb ideje van hozzá, hogy keresgélés közben eféle baleset érje. Ez a hosszabb keresgélési lehetőség azonban nemcsak hátrány, hanem előny is. Mert ha a rosszul választott menyasszonytól nehéz simán szabadulni, még nehezebb a rosszul, meggondolás nélkül választott

feleségtől és jóézésű ember már nem is gondolhat a szabadulásra akkor, ha gyermek is van. Egyéni szempontból sem baj tehát, hanem inkább előny, hogy a csendőrnek nem kell sietnie a menyasszony-választással. Van rá ideje elég, hogy körülnézzen és százszor is meggondolja az elhatározását, mi-előtt kimondaná.

Igen, százszor is meg kell ezt gondolni. Különösen faluhelyt, ahol minden mindjárt feltűnik, különösen a csendőr körül. Meg kell gondolni alaposan nemcsak a maga, hanem a lány érdekében is. A csendőr-udvarlót szívesen veszik a lányos házaknál s mivel a csendőr csak a jó porták körül foroghat, a falu többi legényében felgerjednek a nem éppen barátságos indulatok s ha aztán a csendőr faképnél hagyja a leányt, akkor az nagyon meg-issza a levét. Nem is csodálkozunk azután, ha ebben a csuffátett helyzetében ott és azon a módon keresi magának az elégtételt, ahol éri. A szerelemből gyűlölet lesz s az meg nem válogat az eszközökben.

Mindez természetesen a falu szeme előtt zajlik le s hogy ez nemcsak a csendőrnek, de a csendőr-ségnek sincsen különös díszére, azt nem kell bizonyítani. Maga a csendőr most már menekülne és kétségbeesetten kéri többnyire az áthelyezését, ennél okosabbat nem is tehetne. A többi csendőr azonban ott marad, de a menekülő csendőrt is utól-éri valamilyen formában a kellemetlenség.

Mindezt egy kis körültekintéssel és óvatossággal meg lehet előzni. Csak az kell hozzá, hogy a menyasszonyválasztást ne tekintse a csendőr kísérletezésnek, hogy a sok közül egy majd csak az igazi lesz. Előbb azt nézze ki magának, hogy a sok közül melyikben és melyiknek a körülményeiben találja meg azokat a feltételeket és biztosítékokat, amelyek alapossá teszik azt a reményét, hogy ő lesz az igazi. Ha ez megvan, csak akkor udvaroljon — azt is módjával — s ha hosszabb időn át kialakul benne a végleges érzés és meggyőződés, hogy választása helyes, akkor menyasszonyának tekintheti a leányt, aki mellett azután ki lehet és ki is kell tartania. Annak ugyanis, hogy menyasszonyt választ a csendőr — vagy bárki más —, sokkal mélyebb tartalma van, semmint egyes fiatal bajtársunk gondolja. Ez már olyan lelki kapcsolat, amely nem borulhat fel azon, hogy a kiskakas görbén nézett valamelyikre. Két eljegyzett embert kiforrott érzéseknek és mindenre kiterjedő, józan meggondolásoknak kell összekötniük úgy, hogy a közösen tervezett jövőhöz innen is, onnan is biztos alap legyen.

Igy kell menyasszonyt választani s akkor nem lesz kártérítési per, nem lesz becsületsértés, nem lesznek kényszeráthelyezések és nem lesznek elhagyott menyasszonyok elől bujkáló csendőrök.

Közbiztonsági ügyiratok kezelése.

írta: BIRÓ KÁLMÁN százados.

A Szut. 524. pontjának első bekezdése meghatározza, mit nevezünk felszólított szolgálatnak, a második bekezdés pedig elrendeli, hogy ily szolgálatoknál a felhívás foganatosítására kijelölt járőr tagjainak a nevét a járőrvezető megjelölésével az őrsparancsnoknak a felhívásra rá kell vezetni és a felhívást eligazításkor a járőrvezetőnek át kell adnia.

Egyik utasításunkban sem találunk azonban rendelkezést arranézve, mit tennünk azokkal az ügyiratokkal, melyek nem a — Szut. 521. és 522. pontjában felsorolt — felhívásra vagy megkeresésre jogosult hatóságoktól származnak, tehát amelyek szorosan vett „felhívás”-nak nem tekinthetők ugyan, de amelyek mégis éppen úgy járőr kivezénylésével járó és éppen olyan közbiztonsági szolgálati ténykedést követelnek az őrsöktől, mint a hatóságoktól származó felhívások, illetve megkeresések.

A Csüsz. 158. pont első bekezdésének utolsó mondata elrendeli, hogy a közbiztonsági szolgálatra vonatkozó olyan ügyiratokat, melyek járőr kivezénylését nem tették szükségessé, szintén a szolgálati havifűzethez kell csatolni, de elkülönítve. Ezek az úgynevezett: „külön ügyiratok”.

Azt azonban már sehohsem mondja meg a Csüsz., hogy melyeket kell olyan ügyiratoknak tekinteni, amelyek — bár a közbiztonsági szolgálatra vonatkoznak — járőr kivezénylését nem teszik szükségessé és azt sem mondja meg, hogy megérkezésükkor mit kell az ilyen ügyiratokkal tenni, hogyan kell azokat elintézni.

Gyóni Géza rabsága, halála.*

írta: OLCSVAY GÉZA.

Krasnojarskban, egy szibériai városban, az orosz temető melletti rabtemetőben, az árokparttól néhány centiméterrel beljebb omladozik egy kettős sírdomb. Fejfájuk még áll s csodálatos, de még a feliratot is ki lehet betűzni rajtuk. Az egyik Achim Mihály főhadnagya, a másik Gyóni Géza zászlósa. A főhadnagya tényleges honvédtiszt volt, öccse volt a zászlósnak, aki a roppantméretű világháború leghíresebb költője lett.

*„Boldog, ki itt jársz, teérted is
Megszenvédett, ki lent nyugszik, a holt;
Véres harcok verték fel hírét,
De csak a béke katonája volt!”*

Ez Gyóni Géza látnoki sírverse, melyet halála előtt írt. Ennek kellene márványbavésetten merevednie sír-

Igy az őrsök a közbiztonsági szolgálattal összefüggő ügyiratokat — a helyi szokásnak megfelelőleg — mindegyiket másként intézik el.

Hiszen ez még nem lenne baj, ha mindegyik elintézési mód helyes lenne. Úgy áll azonban a dolog, hogy a különböző elintézési módok között — mint majd alább meglátjuk —, úgy a közbiztonsági szolgálat érdekeit, mint az irodai munka mennyiségét nézve, számottevő nagy különbség van.

Nem az egyöntetűség hajszolása és nem a formákon való lovaglás, hanem ez a számottevő és lényegre vonatkozó nagy különbség indít arra, hogy ezzel a kérdéssel lapunk hasábjain behatóbban foglalkozzam.

*

Ha azokat az okokat vizsgáljuk, melyek az őrsparancsnokot — a megelőző és az ellenőrző szolgálaton kívül — valamely járőr kivezénylésére indítják, illetve melyek a megelőző-, vagy ellenőrzőszolgálatba kivezényelt járőröket is valamely közbiztonsági ténykedésre készítetik, azt látjuk, hogy ezek az okok három főcsoportra oszthatók. Ezek:

1. járőrök személyes észleletei,
2. mások szóbeli közlései (panaszai) és
3. mások írásbeli (távirati vagy távbeszélőn adott) közlései.

Miőnn pedig az írásbeli közléseket — tehát az őrsre érkező közbiztonsági ügyiratokat — vizsgáljuk, azt látjuk, hogy ezek az alábbiak szerint osztályozhatók:

- a) hatóságoktól eredő oly felhívások vagy megkeresések, melyek oly szolgálatokat követelnek, amelyeket az őrs kizárólag csak felhívás vagy megkeresés alapján végezhet el (felszólított szolgálat),
- b) hatóságoktól eredő oly felhívások vagy megke-

ján. De úgy volt, hogy a hazaszeretet úgyis hazahozatja és nekünk, akik szerettük őt, annak idején még kenyérrelalónk is alig akadt. Nemcsak szomorú, de minden ízében magyaros a Gyóni testvérek kálváriája.

*

Gyóni Géza mint póttartalékos pionir (utász) vonult be 1914-ben osztrák ezredéhez. Rövidesen mint tizedes került ki Przemysl várába, ahol egészen a vár feladásáig nagyjából a tűzvonalban szolgált. Volt a várórség magyar csapatának is egy kis tábortábori újságjuk. Ide küldte be katonaverseit s e révén tűnt fel művészete, harcra, hazafiasságra, becsületes kintásra buzdító, rendkívüli képessége. A katonák rajongtak „közlegény” bajtársukért. Szívük szerint verselt, hangban is rokon volt velük; szép csengésű, ősi magyar zamatával. Nemsokára egy egész kis „tábortábori” zsebkönyvre valót írt össze, úgyhogy könyvalakban ki is nyomtatták. Hetek alatt több ezer példány kelt el. Ez a siker néhány ezer korona hasznot hozott a költőnek, aki úri magyar gesztussal megfeledezett saját nyomorúságáról és az elesett bajtársak árváinak felségélyezésére ajánlotta fel járandóságát. Híre nőttön nőtt. Felettesei már visszavonták a tűzvonalból. Gyóni Géza értékét a várparancsnokság is felismerte és hátrarendelte. Így lett Gyóni Géza életében először „boldog” ember, mert verseinek hírterjedése révén szeretett öccse életjelt adott magáról; megkerestette és a testvért, a költőt egyaránt oltalmába vette. Heteken át szomszédok voltak és nem tudtak egymás hollétéről. A daliás „Mihály főhadnagya” ezredsegédtiszt volt és így Gyóni napjai is könnyebb-súlyvá váltak volna, ha közben a várat körül nem zárják

* Tizenkilencedik évfordulóra.

resések, melyek oly szolgáltatásokat követelnek, amelyeket az őr felhívás vagy megkeresés nélkül önállóan is kötelese elvégezni (rendes szolgálat),

c) hatóságoktól vagy csendőrsöktől eredő közlések (rendes szolgálat),

d) magánosoktól eredő közlések vagy panaszok (rendes szolgálat),

e) előjáróktól eredő parancsok (rendes szolgálat) és végül

f) csendőrsöktől eredő megkeresések (rendes szolgálat).

Lássunk mindegyik esetre egy-egy példát. Rövidet, csak éppen, hogy a különbségeket érzékelhessük:

a)-hoz: Az illetékes főszolgabíró elővezetés teljesítésére hívja fel, vagy a végrehajtó — mert a késedelem veszéllyel jár — karhatalmi segélynyújtás iránt keresi meg az őröt.

b)-hez: Az illetékes kir. ügyész egy, az őr által végzett nyomozásból kifolyólag pótnyomozásra, vagy valamely más őrskörletben történt bűnygyben egyes őrskörletünkben lakó tanúk kikérdezésére hívja fel az őröt.

c)-hez: Valamely panaszos nem az illetékes csendőrsre megy észleletével, panaszával, hanem a kir. ügyészhez, járásbíróhoz, főszolgabíróhoz, községi előjárósághoz, vagy pedig a szomszédos csendőrsre. A felsorolt helyeken aztán az észleletet vagy panaszt jegyzőkönyvbe veszik, vagy egyszerűen csak leírják és elintézés végett az illetékes őrnek megküldik, illetve átteszik.

d)-hez: Valamely panaszos — mert ez kevesebb fáradsággal jár — nem megy személyesen az illetékes őrre, hanem írásban teszi meg feljelentését.

e)-hez: A szárnyparancsnok valamely általa észlelt, neki tudomására hozott, vagy nála feljelentett esetben az elintézésre az illetékes őrnek parancsot ad és végül

f)-hez: Valamely más csendőrör valamely saját körletében előfordult esettel kapcsolatban kiegészítő, vagy segítő ténykedés iránt keresi meg őrünket.

Láthatjuk tehát a fentiekből, hogy Szolgálati Utasításunk — az említett 524. pont útján — az őrre érkező közbiztonsági ügyiratoknak mikénti elintézésére nézve, azoknak csak az a) alatt említett csekély töredékére vonatkozólag intézkedik.

Ez a csekély töredék is azonban még csekélyebbé válik akkor, ha az őrökre érkező közbiztonsági ügyiratokat a fent leírt osztályozás szerint csoportosítva, az egyes csoportokat mennyiségileg vizsgáljuk meg. Mert ekkor — gyakorlati tapasztalataim szerint — azt fogjuk látni, hogy az ügyiratok legtöbbször nem az a)-csoportba kerül, tehát abba, amelyre nézve a Szut. intézkedik, hanem a többibe és ezek közül is legtöbbször az f)-csoportba.

Mielőtt azonban rátérnék arra, miként célszerű elintézni a b)-f)-csoportba sorolt ügyiratokat, előzőleg még — mint legfontosabbra — rá kell mutatni az alábbiakra:

Ha az őrökre érkező közbiztonsági ügyiratokat nem abból a szempontból vizsgáljuk, hogy ki küldte azokat, hanem a tartalmuk szerint osztályozzuk, akkor azt látjuk, hogy azok kétfélek: vagy határozott tartalmúak, vagy pedig csak általános jellegűek.

Határozott tartalmú ügyiratok azok, amelyek az őröt valamely időhöz kötött, vagy esetleg időhöz nem kötött, de feltétlenül valamely határozott közbiztonsági ténykedésre szólítják fel.

Hogy ezek az ügyiratok honnan jöttek, tehát, hogy azokat hatósági felhívásnak, hatósági megkeresésnek, átiratnak vagy értesítésnek, előjárói parancsnak, avagy más őrstől eredő megkeresésnek, átiratnak vagy értesítésnek nevezzük-e, az most mellékes.

az orosz ostromlók és meg nem érkezik Ferenc József király és császár parancsa a vár feladására.

Gyóni Géza egy osztrák várban találkozott testvéröccsével, „Mihály főhadnaggal”. Összeöleltek, kipanaszkodták magukat és azt érezték, hogy a lövészárkok sokkal közelebb hozta őket egymáshoz, mint a vérségi kötelék. Mikor a várat feladták, együtt és szorosan egymás mellett bandukoltak új otthonukba: Oroszországba, és így együttmaradva, szorosan egymás mellett fekszenek ma is Szibériában, az árokperti temetőben!...

*

Gyóni Géza rabságának javarészt a szibériai Krasnojarsk melletti haditáborban töltötte el. Ugyanolyan szegény, ugyanolyan levert, maga elé meredő, láncait feszegetni vágyó rab volt, mint a többi ezer és ezer társa. De mégsem!... Néki nehezebben, keservebben, kedvetseggel eshetett a rabság, mert ő abban az időben már odahaza országhírű költő volt; verseit szavalták, megzenésítették; könyvei ezerszámra keltek el s a nemes Petőfi Társaság egyhangúlag tagjai közé választotta, sőt otthon országgyűlési képviselőség is várt volna rá. Öccse megható gondossággal ápolta a melancholiára hajlamos költőt, akkor örvendett legjobban, ha „Gézát” nagy „udvar” vette körül. Ebben nem is szenvedett hiányt, hiszen híres és nagy ember volt és mindez kinek ne legyezgette volna az emberi hiúságát?... Gyóninak ez a nagy hajlongás nem volt mindig inyére. Úgy keresett kiutat, hogy egy szűkebb társasággal bástyázta körül magát. A haditábor egyik külterületi barakjának beszögellése lett a „várak”! E között a pár ember között azután kedve szerint visel-

kedhetett. Ki is használta, mert nagyokat hallgatott: ilyenkor a körülötte állók azt hitték, hogy „ihletés” alatt áll és illedelmesen maguk is elhallgattak. Ezért volt a leghálásabb Gyóni. Ilyenkor látszott meg Gyónin, hogy nem a „költő” a rab, hanem az „Ember”!... A költő elszárgulhatott gondolatparipáján, ha akart a forrón vágott Hazába is, de az ember számára egy szomorú lakóhelyen, néhány száz méter szabad sétaúton, az unalmon és a lelketlő titokzatos jövőn kívül semmi sem várt. Az Ember hiába kért, könyörgött, alázkodott egy párányi szeretetért, egy kis biztató napsugaras kiútért, vagy legalább csak egy ígéretért, mely a szív felgyülemltet melegét el képes vezetni a halódó lélekbe...

*

Mikor mellette élő öccse váratlanul megbetegedett, mennél több ember vette körül, annál jobban érezte, hogy egyedül van. Mihály főhadnagy, a daliás magyar honvédtiszt csak pár napig bírta a harcot a halállal. Azon a napon, melyen ő meghalt, kezdetét vette az immár legendáshírű költő élettragédiájának utolsó, de nagyon szomorú és nagyon magyaros életfelvonása.

Búskomorságba esett, később borotvaéles elméjére homály borult és 1917 június 25-én eltávozott a földi rabságból. Úgy tett, ahogy megjósolta; egy hétig élt szeretett öccse halála után...

*

Mi, magyarok jóval bússabbak vagyunk, mint a többi nemzetségbeli rabok. Előttünk a Gyóni testvérek ravatala, akarva, nemakarva szimbóliummá nőtt. Lelkünkbe

Felsorolok néhány példát és pedig ugyanolyan sorrendben, mint az előbb tettem, mikor az ügydarabokat még csak aszerint osztályoztam, hogy honnan érkeztek:

a)-hoz: Az illetékes kir. járásbíró felhívja az örsöt, hogy N. N.-t — mert a tárgyaláson mint terhelt nem jelent meg — f. hó 16-án 9 órára a járásbíróhoz vezesse elő.

Vagy: Az illetékes főszolgabíró felhívja az örsöt, hogy X. községben f. hó 17-én 14 órakor kezdődő bír. választásra megfelelő erejű karhatalom kirendeléséről gondoskodják.

b)-hez: Az illetékes kir. ügyészség a f. hó 2-án kelt 184/bün. 1936. számú feljelentésére való utalással felhívja az örsöt, hogy N. N. tanut pótlólag kérdezze meg ki arranézve, hogy ..... (Itt következik a részletes intézkedés.) Jelentését 8 napon belül tegye meg.

Vagy: a budapesti rendőrfőkapitányság megkeresi az örsöt, hogy N. N. budapesti lakos gyanúsítottat — aki jelenleg az örskörletben tartózkodik — kérdezze ki arranézve, hogy ... A kikérdezés eredményét a főkapitánysággal közölje.

c)-hez: az illetékes, vagy bármelyik kir. ügyészség, járásbíró, főszolgabíró, községi előljáróság értesíti az örsöt, hogy N. N. panaszos ott megjelenve, a mellékelt jegyzőkönyvbe foglalt panaszt adta elő. A panaszt tegye nyomozás tárgyává és feljelentését illetékes helyre tegye meg. (Lehetséges tehát, hogy egy kir. ügyészségtől érkező ilyen értesítésre a feljelentést az ügy természetéhez képest a kir. járásbíróhoz, vagy egy főszolgabírótól érkező ilyen értesítésre a feljelentést a kir. ügyészséghez kell megtenni).

Vagy: a szomszédos örs értesíti az örsöt, hogy N. N. ott megjelenve, azt a panaszt tette, hogy ... Majd ezzel

ez a tragédia pillanatok alatt beledobta az ezeréves magyar sors minden egyéni és egyetemes viharát, mostohaságát és kálváriáját!... „Mihály főhadnagy” honvéd volt és osztrák várat védett; bátyja egy osztrák ezred katonája lett, idegen vezényszóra engedelmességet, mindketten idegen földön harcoltak s idegen erdő fájának deszkájából készített koporsóban porladnak, — idegen földben!... Még a búcsúztató lelkészből is idegen jutott nekik!

Temetése a táborban „nemzetközi” eseményé vált. Koldus körülményeinkhez képest úgy temettük el, mint a nemzet halottját. Még az eső is permetezni kezdett, talán az égiek is megkönnyezték. A przemysli huszárok kikefélék régi piros nadrágjukat, kék dolmányukat s kard nélkül álltak sorfalat a koporsó körül. Egy rab országgyűlési képviselő búcsúztatta. Mialatt a rabok zenekara gyászdalokat játszott, a koporsót visszahelyezték a kocsihoz; az oroszok leolvastak közülünk harminc szomorú embert, majd jelt adtak, a haditábor főkapujának szárnyait kitárták s elindult a csüggedt, az égre-földre értetlenül ámuló kis csapat az árokparti rabtemető felé... Vitték a kifürkészhetetlen Enyészet új kiszemeltjét: Gyóni Géza magyar hadifoglyot; aki 33 évet élt és a világháború legnagyobb költője volt.

*„Boldog, ki itt jársz, térted is
Megszenvedett, ki lent nyugszik, a holt;
Véres harcok verték fel hírét,
De csak a béke katonája volt”*

Testvérek! Hozassuk haza a nagy magyar költő hamvait!

végzi az értesítést: „Minthogy az eset örskörletében történt, elintézés végett átteszem”.

d)-hez: N. N. örskörletbeli bérlő távbeszélő híján kerékpáros küldönccel levelet küld az örsre, melyben közli, hogy az éjjel a bérgazdaság magtárát feltörték és onnan több mázsa gabonát elloptak. Járőr kivezénylését kéri.

Vagy: levél érkezik az örsre, melyben az ismeretlen levélíró felhívja az örs figyelmét arra, hogy N. N. hajadonnak, — bár eddig a terhesség jelei mutatkoztak rajta — terhessége hirtelen megszűnt.

e)-hez: az előljáró osztályparancsnokság értesíti az örsöt, hogy N. N. ott megjelenve, azt a panaszt tette, hogy ... Meghagyja, hogy ez ügyben az örs a nyomozást folytassa le és feljelentését illetékes helyre tegye meg.

Vagy: az előljáró szárnyparancsnok értesíti az örsöt, hogy f. hó 20-án motorkerékpáron A. és B. községek között haladva, a c-i útelágazás közelében N. N. b-i lakos rosszakaratúlag ismételt kürtjelzésre sem adott helyet az előzésre. Mindezt a c-i útelágazás melletti mezőn dolgozó munkások is látták. Meghagyja az örsnek, hogy a tanuk kiletét állapítsa meg és N. N.-t közlekedési kihágásért a főszolgabírónak jelentse fel.

f)-hez: a szomszédos örs távbeszélőn értesíti örsünket, hogy N. N. szándékos emberöléssel gyanúsított egyen örskörletünk irányába menekül. Azonnali járőr kivezénylését és az illető elfogását kéri.

Vagy: a z-i örs megkeresi örsünket, hogy a z-i örskörletben előfordult testisértési ügyben N. N. örskörletünkben fekvő b-i lakost tanuként kérdezze ki arranézve, hogy ... A kikérdezés eredményének mielőbbi közlését kéri.

Láthatjuk az itt felsorolt példákban, hogy azok mindegyikében valamely határozott közbiztonsági szolgálati ténykedés elvégzésére szólították fel az örsöt.

Az ilyen ügyeket az örsök általában véve kétféle módon szokták elintézni.

Az egyik elintézési mód az, hogy egyes örsökön — az Utasítást szószerint véve — csak az a) alatt említett felhívásoknál alkalmazzák a Szut. 524. pont 2. bekezdését, más ügydaraboknál azonban nem. Azaz: csak a szorosán vett felszólított szolgálatoknál írják rá az ügyiratra a felhívás foganatosítására kijelölt járőrnek a nevét, más esetekben azonban csak a szolgálati lap számát, illetve, — ha a járőr szolgálati lap nélkül lett kivezényelve — a szolgálat számát írják rá az ügyiratra, vagy pedig egyáltalán nem írnak arra semmit.

A másik elintézési mód pedig abban áll, hogy egyes örsökön — az Utasítást észszerűen alkalmazva — minden határozott közbiztonsági ténykedést követelő ügyiratra éppen úgy ráírják a kivezényelt járőr nevét, mint ahogy azt a Szut. 524. pont 2. bekezdése a felszólított szolgálatot jelentő felhívásnál írja elő.

Ez a kivezényelt járőr nevét tartalmazó záradék azonban az örsökön ismét nem egyforma. A záradéknak egy igen elterjedt, de bizony nagyon katonátlan, magyartalan és hosszadalmas formája a következő: „Foganatosítására N. N. törm. jv. és N. N. örm.-ből álló 22. R. járőr bízott meg. Kelt. Pecsét. Aláírás”.

Valamivel jobb, mert a „megbízás” szó helyett a „kivezénylés” kifejezést használja, de még mindig magyartalan és hosszadalmas záradék a következő: „Foganatosítására N. N. törm. jv. és N. N. örm.-ből álló 22. R. járőr vezényeltetett ki. Kelt. Pecsét. Aláírás”.

Még jobb, de még mindig hosszadalmas záradék a

következő: „Foganatosítására N. N. törm. jv. és N. N. őrm.-ből álló 22. R. járőrt vezényelem ki. Kelt. Pecsét. Aláírás”.

En a magam részéről azt tartom a leghelyesebb eljárásnak, ha az őrsök minden határozott közbiztonsági ténykedést követelő ügyiratot egyformán záradékkal látnak el.

Ezt a felfogásomat azzal indokolom, hogy az ilyen ügyiratok, — bárhonnan jöjjenek is — egyformán valamely határozott közbiztonsági ténykedést követelnek az őrsöktől. Ha tehát az őrsök kötelessége minden esetben teljesen ugyanaz, úgy az ilyen ügyiratokkal való alaki eljárás is csak azonos lehet.

Utasításunknak az a rendelkezése, hogy csak a ki-mondott felszólított szolgálatnál rendeli el a felhívásra a kivezényelt járőr nevét ráírni, nem egyéb, mint régi hagyomány, amely abban leli magyarázatát, hogy a csendőrség felállításakor még igen szokatlan és nagyon újszerű volt az a szervezési mód, hogy a csendőrség, mint katonai testület, a polgári hatóságoknak is rendelkezésére álljon. Az akkori vezetőség tehát, — tartva attól, hogy az őrsök húzódozni fognak a polgári hatóságok felhívásának a teljesítésétől, — igen nagy súlyt helyezt arra, hogy ezek a felhívások teljesítve legyenek. Ezért minden előjárónak szigorú kötelessége volt az e felett való örökösödés. A felhívásokra rávezetendő záradék ennek az ellenőrzésnek a megkönnyítését célozta.

Manapság azonban — több mint fél évszázaddal később — oly megszokottá vált már ez a szerencsés szer-

vezet, hogy a felszólított szolgálatok ilyen éles megkülönböztetésének már semmi értelme sincs.

Tagadhatatlanul helyes azonban még ma is az, hogy az ilyen határozott tartalmú ügyiratokból kivehető legyen, hogy azt ki intézte el. Ezt legrövidebben úgy lehetne elérni, ha az őrsparancsnok a vettemezési bélyegző alá rájegyezné annak a szolgálatnak a számát, amely szolgálatba kivezényelt járőr az ügyet elintézte. Pl.: „L! 3. F.”, vagy: „L! 22. R.” (Szolgálati lapra ugyanis nem lehet hivatkozni, mert helyi megelőző szolgálatban szolgálati lap nincs.)

Vitás esetben azután — ha szükséges — a szolgálati havifüzetből könnyen meg lehetne állapítani, hogy ki volt a járőrvezető és ki a járőrtárs, akik az ügyet intézték és azt is, hogy mikor intézték el.

A Szut. 524. pont. mostani 2. bekezdése szerint azonban nem lehet mást tenni, mint — értelemszerűleg minden határozott tartalmú ügyíratra alkalmazva — ezekre is rávezetni a foganatosításra kivezényelt járőr tagjainak a nevét a járőrvezető megjelölésével együtt.

Ennek a rávezetésnek a legrövidebb mintája — minden keltezés és pecsét alkalmazása nélkül — a következő lehetne: „Fog. N. N. törm. jv. és N. N. őrm. (22. R.) Kézjegy”.

Ha ugyanabban az ügyben egyidőben több járőrt kell kivezényelni, úgy a záradékba több nevet írunk és zárójelben több szolgálat számát tüntetjük fel, ha pedig ugyanabban az ügyben különböző időben kell több járőrt kivezényelni, úgy a záradékot megismételjük.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a határozott tartalmú ügyiratoknál az egyes őrsök eljárása közötti különbség mindössze a záradék rávezetésének, vagy rá nem vezetésének a ténye és csak azok formája tekintetében nyilvánul meg. Egyéb formások és főként a közbiztonsági szolgálat érdekeit érintő lényegi végrehajtás tekintetében azonban az őrsök eljárása között különbség nincs.

Mert — és ez a fontos — az ilyen ügyekben minden őrsparancsnok járőrt vezényel, illetve az ügy elintézését alkalmi járőrnek hagyja meg, amelynek a vonatkozó ügyiratot átadja. Ha ugyanabban az ügyben egy időben több járőrt kell kivezényelni, úgy az ügyiratot csak egy járőr kapja meg ugyan, de az őrsparancsnok szóbelileg a többit is tájékoztatja a feladatról.

Ami pedig a többi formáság elintézését illeti, az is minden őrsön egyforma. Nevezetesen: ha van szolgálati lap, akkor annak felső vízszintes rovatába bejegyzik az ügyirat iktatószámát; ugyanezt feltüntetik úgy a kivezényléskor, mint a bevonuláskor a szolgálati havifüzet 6. rovatában is; és végül az ügyiratot a vonatkozó szolgálati laphoz mellékelve, vagy ennek hiányában a megfelelő helyre behelyezve terjesztik fel a szolgálati havifüzet felé.

Az ilyen ügyiratból tehát — és nagyon helyesen — „külön ügyirat” sehol sem lesz.

Az általános jellegű ügyiratok elintézésénél azonban már nem ezt látjuk. Ott a különböző elintézési módok formailag is, meg lényegileg is nagyon elütnek egymástól.

Általános jellegű ügyiratok: amelyek az őrsöt valamely általános, minden járőrt mindenkor, vagy legalább is hosszabb időn át érintő oly közbiztonsági ténykedésre szólítják fel, amelyek csak esetleg járnak eredménnyel.

Lássunk ezekre is néhány példát:

a)-hoz: Az illetékes kir. ügyészség felhívja az őrsöt, hogy N. N. szökésben levő gyanúsítottat — ha az őrskörletben megjelenik — fogja el. (Ugyan a bíróságok körözéseiket rendszerint a Bűnügyi Körözések Lapjában tétetik közzé, de kivételesen a közvetlen körözés is előfordul.)

Vagy: Az illetékes kir. járásbíróság felhívja az őrsöt, hogy N. N. ismeretlen helyen tartózkodó tanut — ha az őrskörletben megjelenik — a felsorolt kérdésekre nézve kérdezze ki.

b)-hez: Az illetékes főszolgabíró felhívja az őrsöt, hogy az aratási időszak közeledtével való tekintettel a felügyelete alatt álló községekben a tűzrendészeti szabályoknak a betakarítással kapcsolatos betartását a legszigorúbban ellenőrizze és az az ellen vétőket hozzá minden egyes esetben jelentse fel.

Vagy: Ugyancsak az illetékes főszolgabíró értesíti az őrsöt, hogy X. községben 90 napos ebzárlatot rendelt el, minek folytán felhívja, hogy annak betartását szigorúan ellenőrizze és stb.

c)-hez: Az illetékes főszolgabíró közli az őrsel, hogy a budapesti kir. törvényszék vizsgálóbírája B. I. 16.097/2—1935. számú végzésével az „Órák és napok az ember életében” című sajtótermék lefoglalását rendelte el.

Vagy: Ugyancsak az illetékes főszolgabíró közli az őrsel, hogy N. N. szerb katonaszökevénynek X. községben 1 évi tartózkodási engedélyt adott, de kötelezte nevezett, hogy minden szombaton az őrsön jelentkezzék.

d)-hez: N. N. levél útján felhívja az őrs figyelmét

arra, hogy X. Y. 3—4 hetenként lakásán éjjel gyanús összejöveteleket tart.

Vagy: Névtelen levélben figyelmeztetik az őrsöt, hogy N. N. orvvadászattal szokott foglalkozni.

e)-hez: Az előjáró kerületi parancsnokság értesíti az őrsöt, hogy N. N. szigorított dologházba utalt egyént az Igazságügyminiszter Úr 3 évi feltételes szabadságra bocsátotta.

Vagy: Az előjáró osztályparancsnokság értesíti valamennyi alárendelt őrsét, hogy N. N. kommunista agitátornak az ország területén való megjelenése várható, akit felbukkanása esetén el kell fogni.

f)-hez: Az egyik közeli őrs értesíti az őrsöt, hogy f. hó 20-ról 21-re virradó éjjel N. N. x-i lakos rövidárkereskedő üzletébe ismeretlen tettes vagy tettesek betörték és onnan a következő tárgyakat vitték el: . . . . Kéri az ismeretlen tettes és a bűnfelek után a nyomozás megejtését, feltalálás esetén a tettes elfogását, a bűnfelek biztosítását és ezen őrs értesítését.

Vagy: A másik közeli őrs értesíti az őrsöt, hogy f. hó 25-én N. N. x-i lakosnak egy darab 3 éves Cumi névre hallgatónőstény farkaskutyája ismeretlen irányba elkóborolt. Különös ismertetőjele: balszemén hályog van. Kéri nyomozását, feltalálás esetén ezen őrs értesítését.

Láthatják a felhozott példákban, hogy azok mind egyikeben nem valamely határozott és egy vagy két járőr által előre meghatározható időpontban elintézhető ténykedésre hívták fel, illetve keresték meg az őrsöt, hanem olyanra, ahol sem az elintézés ideje, sem a járőrök száma nem határozható meg és ahol maga az elintézés sikere is nagyon kétséges.

Ezeknél az ügyeknél is általában véve kétféle elintézési módot látunk az őrsökön:

Az egyik elintézési mód az, hogy egyes őrsökön — ahol inkább a formásokra helyezik a fősúlyt — az ily ügyiratot, ha annak tartalma csak egy községet érint, az arra menő járőrnek, ha pedig annak tartalma az egész őrskörletet érinti, úgy a különböző őrsjáratokba és a helyiügyleti szolgálatba vezényelt járőrnek nyomozás végett egyszer átadják.

A másik elintézési mód pedig abban áll, hogy egyes őrsökön — ahol inkább a lényegre helyezik a fősúlyt — az ilyen ügyiratot a jegyzékkönyvecskébe való előjegyzés végett az őrs valamennyi tagjának kiadják.

A két elintézési mód közül feltétlenül az utóbbit tartom a helyesebbnek. Megindokolom, hogy miért.

Az első elintézési módnál csak a kivezényelt járőrök tudnak az ügyirat tartalmáról, de ha az őrs többi tagjai esetleg tudnak is róla, az a kötelezettség, hogy az ügyiratban követelt közbiztonsági ténykedés elvégzéséig, kizárólag csak a kivezényelt járőrök tagjaira hárul.

Ezenkívül az ügyiratban követelt közbiztonsági ténykedés (nyomozás, puhatolás, érdeklődés, ellenőrzés stb.) legjobb esetben is az őrskörlet egyes tereptárgyainál csak egyszer történik meg. Mert ha minden őrsjáratból és a helyi ügyelet minden körzetéből a járőrök — bárha eredménytelenül is — bevonultak, az ügyiratot mégis elintéztéknek veszik. Pedig eredmény nincs!

Ezzel szemben a második elintézési módnál az őrs minden egyes tagja tud az ügyirat tartalmáról, sőt azt jegyzékkönyvecskéjében magának elő is jegvzi. Ebből kifolyólag azt elintézni mindenkinek, hosszabb ideig, minden szolgálatban — az ügyirat újabb átadása nélkül is — kötelessége!

Hogy meddig tart az a „hosszabb ideig”, azt pon-

tosan meghatározni nem lehet, de úgy vagyunk ezzel is, mint az elévülési idővel: súlyosabb esetek később, enyhébb esetek hamarabb mennek feledésbe.

Mindenesetre a „hosszabb ideig” kifejezés sokkal többet jelent, mint az „egyszer” kifejezés.

Ami pedig az irodai elintézést illeti, az első elintézési mód a következő tetemes írásbeli munkával jár:

1. Ha az ügyirat tartalma csak egy községre vonatkozik, akkor az ügyíratra azt a záradékot kell rávezetni, mint a határozott tartalmú ügyíratokra. Ha azonban — és 99 százalékban ez szokott lenni a helyzet — az ügyírat az egész örskörletet érinti, akkor minden ilyen ügyíratra a záradékok következő sorozatát kell rávezetni:

„Nyomoztatott az I. számú őrzárban, eredmény nélkül. L! 212. szl. Kelt. Aláírás.”

Tovább ugyanez annyiszor, ahány őrzárata van az őrsnek.

Azután: „Nyomoztatott Hü/I-ben eredmény nélkül. L! 28. R. Kelt. Aláírás.”

Tovább ugyanez annyiszor, ahány körzetre van osztva az őrsállomás.

Vannak ugyan őrsök, amelyek mindössze csak a vonatkozó szolgálati lapok számát, illetve helyi megelőző szolgálatoknál a szolgálat számát jegyzik rá az ilyen ügyíratokra, amely eljárás a fent említett hosszadalmas záradékokkal szemben könnyebbséget jelent ugyan, de az ezután felsorolandó munkákon mit sem változtat.

2. A vonatkozó szolgálati lapok felső vízszintes rovatába be kell jegyezni az ilyen ügyírat iktatószámát.

3. Ugyanezt meg kell tenni minden ilyen járőr kivézésénél a szolgálati havifüzet 6. rovatában, sőt ezt a 6. rovatot az utolsó járőr bevonulásakor is ki kell tölteni, mert a végtelenségig elintézetlennek tekinteni az ügyet mégsem lehet. Viszont tény, hogy azért az ügy elintézésre még sincs!

(Szerencsére az iktatókönyv, illetve az iratjegyzék „jegyzet” rovatába f. év január 1-je óta már nem kell bejegyezni mindazoknak a járőröknek a szolgálati lapszámaikat, illetve helyi megelőző szolgálatoknál a szolgálatok számait, amely járőrök az ügyíratot magukkal vitték. Az említett időpont előtt azonban még ezt is meg kellett tenni és ez csak egy ilyen ügyíratnál is hetekig ismétlődő babramunkát jelentett.)

Minthogy pedig — miként már említettem — az őrsöknek egymás közötti általános jellegű megkeresései a közbiztonsági ügyíratoknak legnagyobb százalékát teszik ki, így azokon az őrsökön, ahol ezt az első eljárási módot követik, a szolgálati havifüzet 6. rovata úgy hemzseg az oda bejegyzett iktatószámoktól, hogy az ember valósággal elszédül bele.

Azt hinné az ember, mikor egy ilyen őrs szolgálati havifüzetét a kezébe veszi, hogy egy irtózatosan mozgalmas őrssel áll szemben és csak a szolgálati havifüzet mellékleteinek a teljes átvizsgálása után derül ki, hogy nem mozgalmasságról, hanem csak 10—12-szer megismétlődő üres számok sorozatáról van szó, amelyeknek az eredményes közbiztonsági szolgálatra vonatkozó értékük a nullával egyenlő.

Az ilyen őrsök szolgálati havifüzetét átvizsgáló szakasz- és szárnyparancsnok is nehéz helyzetben van, mert a szolgálati havifüzet 6. rovatába, illetve a szolgálati lapok felső vízszintes rovatába bejegyzett számoknak megfelelő ügyíratok egész tömege nincs a megfelelő helyen, illetve a megfelelő szolgálati lapnál, hanem azok csak a szolgálati havifüzet átvizsgálásának

a vége felé a legutolsó ténykedéseknél kerülgetnek lassan elő.

Az ilyen őrsökön aztán — mivel majdnem minden ügyíratot járőr kivézési lappal hoznak összefüggésbe — vagy egyáltalában nincs „külön ügyírat”, vagy olyan ritka az, mint a fehér holló.

Viszont mindezzel a sok munkával szemben azokon az őrsökön, ahol az általános jellegű ügyíratokat a második eljárási mód szerint intézik el, az ilyen ügyíratokkal való írásbeli ténykedés mindössze csak abból áll, hogy az őrsparancsnok az iktatókönyv „jegyzet” rovatába „it.” jelzést ír be, az őrs tagjai pedig az ügyíratot aláírják és annak adatait maguknak előjegyzik.

Ezek az ügyíratok lesznek aztán azok a „külön ügyíratok”, amelyeket a Csüsz. 158. pontjának első bekezdése említ.

Láthatjuk tehát, hogy az egyik eljárási mód hívei sokat írnak és keveset tesznek, míg a másik eljárási módot követők keveset írnak, de annál többet tesznek!

Ezenkívül pedig gondoljuk meg, hogy az az őrs, amelyik az idegen őrsöktől érkező általános jellegű megkereséseket mind szabályszerűen lenyomozza, az ugyanazzal a gondolatmenettel a naponta megjelenő Nyomozati Értesítőben közölt minden egyes ügyet is szabályszerűen nyomozás tárgyává kellene tegye.

Sajnos, mégis sokkal több őrs követi az első, mint a második eljárási módot. Mert az első inkább szolgálja a formáságot, míg a másik „csak” a lényegét.

Azt ajánlom tehát őrsparancsnok bajtársaimnak — feltéve, hogy előjáró parancsnokságuk valamelyike másként nem intézkedett —, hogy kövessék a közbiztonsági szolgálat érdekeit sokkal inkább szolgáló helyesebb és egyben kevesebb irodai munkával járó módot. Ezzel nemcsak nem vétének az Utasítások ellen, hanem éppen így fognak eleget tenni a Csüsz. 158. pont első bekezdésében foglalt rendelkezésnek, amely ha nem is határozza meg, hogy mi a járőr kivézési lappal nem igénylő, de mégis közbiztonsági szolgálatra vonatkozó „külön ügyírat”, de megemlíti ezeket, nyilvánvaló tehát, hogy ilyeneknek lenniük kell.

Fényképpályázat.

A multévi fényképpályázatunk eredménye biztat bennünket arra, hogy ezt a pályázatot ebben az évben is kiírjuk. Szerkesztőségünkbe mind gyakrabban érkeznek felvételek az őrsök életéből pályázaton kívül is. Ezekkel ezelőtt ritka volt a csendőr-tárgyú kép, mint a fehér holló, most már azonban abban a helyzetben vagyunk, hogy válogathatunk közöttük. Eltekintve attól, hogy a csendőrnek ez a szép szórakozása szolgálatilag is hasznosítható, nekünk is az a célunk, hogy minél több és minél szebb csendőrképpel tarkítsuk ezt a lapot, amely a csendőröké. Reméljük, hogy az ideai pályázatunk is közelebb visz bennünket egy lépéssel ehhez a célhoz. A feltételek ugyanazok, mint amelyeket a multévi 14. és 15. számunkban közöltünk. A csoportosítás is ugyanaz, mint tavaly: külön a kezdők és külön a régi fényképezők. Pályadíjakul fényképezőgépeket fogunk a három-három legjobbnak elküldeni, vagy ha a nyertes a fényképezőgép helyett inkább fényképezési cikkeket, vagy esetleg más tőrt, az eredetileg megszabott anyagi kereteinkben ilyen tőrtöknek is szívesen teszünk eleget. Határidő: szeptember 1., az eredményt az október 1-i számunkban fogjuk közölni.

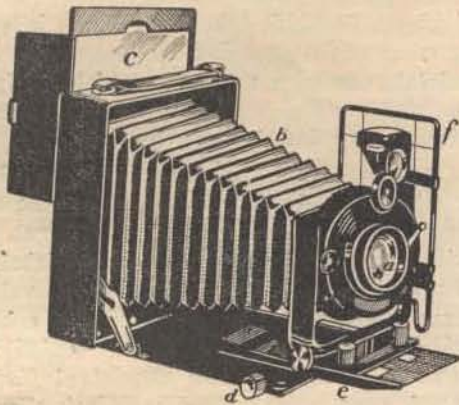
A fényképezésről.

írta: vitéz KAPOSSY GYULA g. százados.

Sokan vannak a csendőr bajtársak soraiban, akik már régebben, vagy rövidebb idő óta több-kevesebb tudással, gyakorlati tapasztalattal és eredménnyel fényképeznek, de hallomásból azt is tudom, még több azoknak a száma, kik ezzel foglalkozni szeretnének, de nincs módjukban a fényképezés legszükségesebb tudnivalóit sem elsajátítani. Olyanokról is tudok, kik ugyan szeretnének foglalkozni fényképezéssel, de nem mernek hozzáfogni ehhez az ördögösnek vélt mesterséghez.

Ezeken akar segíteni a Csendőrségi Lapok szerkesztője s én is szívesen vállalkoztam, hogy tájékoztatást nyújtsak minden bajtársnak, aki fényképezéssel akarja szabad idejét eltölteni, ha csak részben is.

A csillagok rejtelmes világa, a tengerfenék titokzatos élete s mindaz, ami e kettő között van, nem marad

1. sz. kép.

rejtve a fényképezőgép előtt. Ha az emberi kultúra minden területén szerepet biztosított magának a fényképezés, — úgy érzem — a csendőr életében is méltó helye van annak.

A fényképezés sok embernek jelent kenyeret, másoknak sportot, nemes szórakozást, sőt egyeseknek a művészet magasságáig emelkedő tudást. Ez tette lehetővé rendkívül széleskörű elterjedését, népszerűségét, de növelte az is, hogy a fényképezés elsajátítása könnyű s a költségek aránylag csekélyek.

A következőkben ismertetni kívánom mindazt, ami egy jó fénykép készítéséhez elengedhetetlenül szükséges. Tájékozást akarok nyújtani:

1. az alapismeretekről,
2. a fényképfelvételek szabályairól,
3. a felvételek kidolgozásáról,
4. a másolatok készítéséről,
5. a színezés és egyéb eljárásokról.

Alapismeretek.

A szemünkkel látott képet egy készülék, megfelelő anyagok, eljárások és fény segítségével megörökíthetjük. Ezt nevezzük fényképezésnek. A fényképezés első kelléke a fényképező készülék.

Mint az 1. képen látható, a gép testét a kamra képezi, melynek első falába van beillesztve az objektív, vagyis a készülék szeme, míg ezzel ellentétes hátsó falában nyílni elhelyezést a fényérzékeny lemez, vagy film, melynek segítségével válik lehetővé a kép meg-

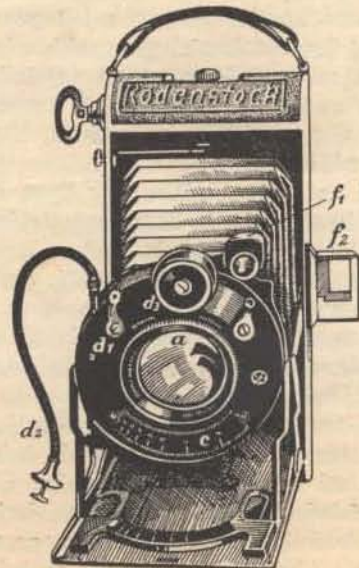
örökítése. Hogy közvetlen meggyőződést szerezhessünk a megörökítendő kép élességéről, egyes készülékeknél a felvétel előtt a lemez helyére homályos üveget tehetünk.

Vegyünk egy nagyítót, álljunk az ablak elé, mikor napsütés van és a nagyítót tartjuk függőlegesen magunk előtt úgy, hogy az ablak és az ezzel szemközti fal közt legyen, mondjuk mellmagasságban. A szemközti falra előzetesen erősítsünk egy papírlapot. Ha a nagyítóval a papírlaphoz közeledünk, bizonyos távolságot elérve azt látjuk, hogy az ablak és az esetleg benne levő tárgyak képe a papírlapon meg fog jelenni. Ha most már a nagyítóval az ablak felé közeledünk, a papírlapon az ablak képe nagyobbodik, mert a papírlap messzebb került. Közeledve a papírlaphoz, kisebb lesz az ablak képe. Azt is látni fogjuk, hogy a képek nem egyformán élesek. Az a távolság, melyen állva a kép legélesebb lesz, a nagyító gyújtótávolsága.

A fényképezőgép szeme, az objektív teljesen így működik. Az előbbi kísérlethez alkalmazva: ami ott a nagyítóüveg, a gépnél az objektív, ami ott a papírlap, itt a homályos üveg, illetve a lemez, vagy film. Nagyon néz a kísérletező bajtárs, mikor a fenti kísérletet megcsinálja, avagy lemez gépet kinyitva, a homályos üvegre tekint, mert mindkét esetben fordított képet lát. Bajtársa, kire elsőízben céloz a géppel, a lány, kinek nevetését szeretné megörökíteni, vagy a templom, fordítva állanak előtte. Na, de azért csak maradjon nyugodtan, mert ennek így kell lennie. Ne próbáljon senki sem úgy cselekedni, mint a régi idők egy újonca, aki mikor a röppályáról tanult, azt mondta, hogy ha a puskát felső aggyal lefelé fordítjuk, akkor a röppálya ellenkező irányban fog ívelni. Elégedjen meg minden bajtárs annyival, hogy ez a fordítotttság az objektív munkája.

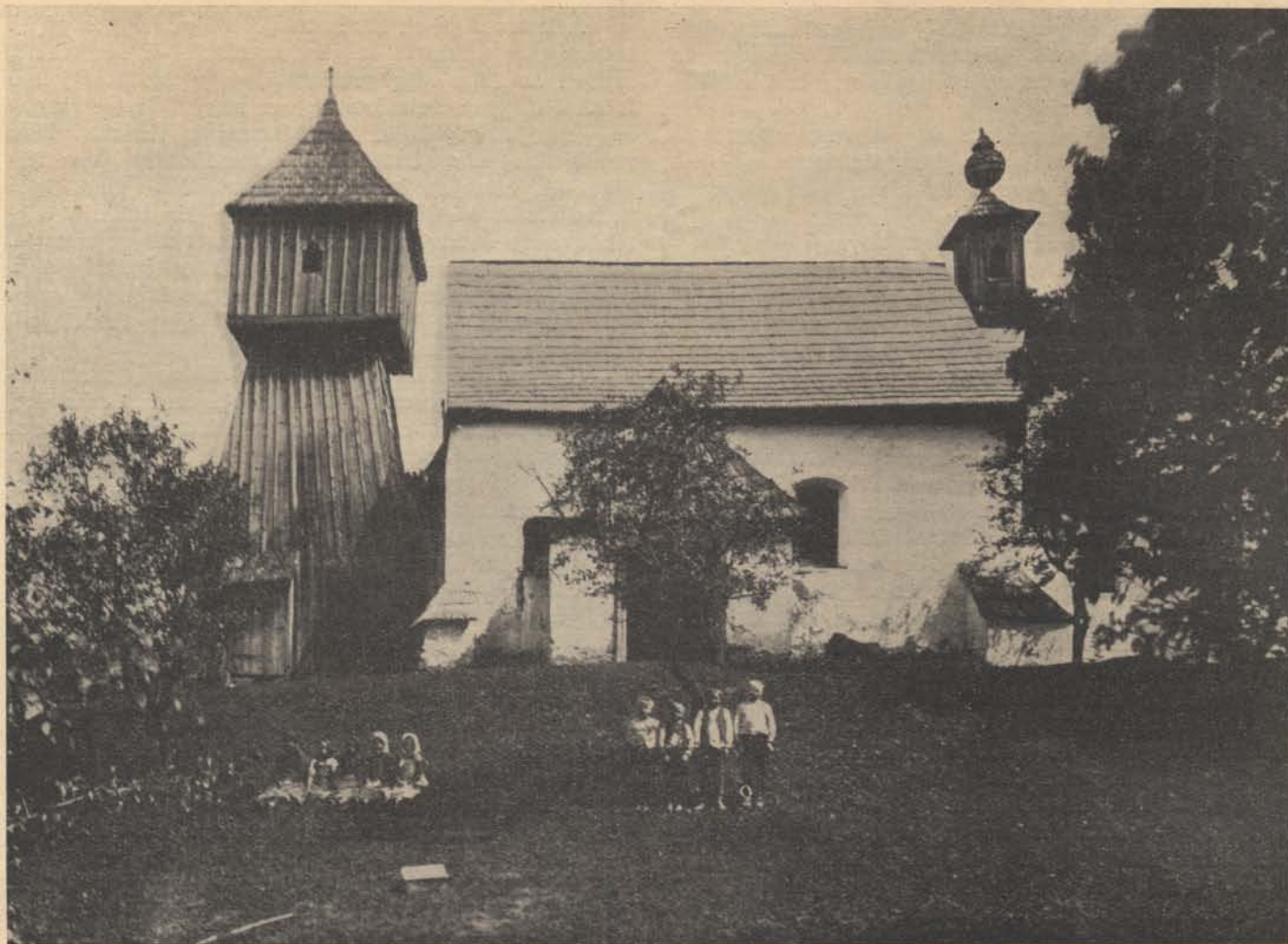
Mínt hogy a készülék legfontosabb alkatrésze az objektív, a gép használati értéke is ettől függ.

Ezt az értéket fényerővel mérik, tehát minél fényerősebb a készülékünk objektívje, gépünk annál értékesebb, mert gyengébb, vagy kevesebb ideig tartó megvilágítással is jó képet nyerhetünk. A fényerőt értékesszámmal jelzik, ami a gyújtótávolság és az objektív átmérője közötti arányt mutatja. Minél kisebb az arányszám, annál nagyobb az objektív fényereje. Szokásos jelzések: 3/5, 4/5, 5/6, 6/3, stb.

2. sz. kép.

Amit vissza kell szereznünk: Az elárvult Ruténföld.

Amint már a kísérletből is megállapítottuk, más és más képet kapunk, ha az objektívvel tavolodunk vagy közeledünk annoz a tárgyhoz, melyről felvételt akarunk készíteni. Kisebb, nagyobb, élesebb és elmosódottabb alakban látjuk a tárgyat. Ennek oka az objektív gyújtó távolsága, mely különféle készülékeken más és más és minden gépen a fényerővel együtt fel van tüntetve.

Ha a 2. számú képet jól szemügyre vesszük, azon „b” jelzéssel egy kis kart látunk. Ez a távolságbeállító. Legtöbb készüléken 1-től 10 méterig közbeiktatott számolás jelzi, hogy megfelelő távolságra álló tárgy képe milyen állítással lesz éles. 10 méteren túl már minden tárgyat erejéhez mért élességgel fog készülékünk megörökíteni. A rövid (10 m-en belüli) távolságok becslésénél legyünk nagyon pontosak, különben rossz, életlen képet kapunk. Azoknál a készülékeknél, ahol homályos üveg van, ezen keresztül ellenőrizhetjük az objektív élesre állítását. (A homályos üveg elhelyezését l. 1. sz. kép „c”.)

Az élesre állítás után legfontosabb, hogy a fényt helyesen engedjük át az objektívén a fényérzékeny lemezhez. Ennek két feltétele van. Egyik: mennyi ideig legyen nyitva az objektív, másik: hogy annak egész terjedelmén, vagy csak kisebb felületén át bocsássuk be a fényt. Mindkét feltétel megoldására találunk készülékünkön alkalmas berendezést. A fény átjutását az objektív zárja szabályozza. Ez kis karral (d. 1), vagy fémkidőldővel (d. 2) jön működésbe. Egy gyenge nyo-

másra nyit vagy zár. Pillanat — vagyis igen gyors — felvételek készítését egy szabályozható korong (l. „d. 3.”) teszi lehetővé, melynek számozása mutatja, hogy a megfelelő vonalhoz állítva a másodperc hányadrészeig világította meg a fényérzékeny lemezt. A megvilágítás szabályozásának másik módja az objektív terjedelmének szűkítésével érhető el. Erre szolgáló berendezés a fényrekesz (diafragma. L. 2. sz. kép „e.”) Az objektív szűkítésével a fény kisebb felületen jut a gépbe, de ezzel szemben képünk élesebb és mélyebb lesz. Teljes objektívnyílást csak gyenge világítás mellett, vagy igen gyors, úgynevezett pillanatfelvételek készítésénél használunk.

A fényképezőgép elengedhetetlen alkatrésze a képkereső. (L. 2. sz. kép „f.”) Legtöbb készüléken egy kis tükör (f. 1.) vagy keret (f. 2.) alkalmazásával látjuk annak a területnek a kibővített képét, mely a lemezre kerül.

Az előbbieken említett kísérletből tudjuk, hogy az objektív és lemez közötti távolság nagysága a kép élességére befolyással van. Közelebb, vagy távolabb álló tárgyak fényképezésénél szükséges, hogy ezt a távolságot szabályozhassuk. Ezért a legtöbb készülék úgy készül, hogy kamrájának első része harmonikaszerűen kihúzható és összehajtható. Ezzel az objektívnek egy bizonyos mozgási lehetősége van, ami viszont megfelelő berendezés alkalmazása nélkül a felvételt lehetetlenné tenné. A rögzítést a csúsztatósín végzi (L. 1. sz. kép „d.”) Vannak készülékek, melyeknek kettős kihuzatuk van a ren-

deltetéssel, hogy a gyújtótávolságot hosszabbítva, egészen közelről is lehessen felvételt készíteni. Ennek külön rögzítése egy sintoldattal nyer megoldást. (L. 1. sz. kép „e”.)

A fényképezőgép mellett elengedhetetlen kellék a fényérzékeny lemez vagy film. Tulajdonképpen csak ennek segítségével lehetséges a képek megörökítése, a készülék csak elősegíti azt.

A fény iránt rendkívül érzékeny anyag vékony üveglapra, vagy celluloidszalagra van öntve, eszerint lemezek vagy filmek hívjuk. Az üveglemezeket külön-külön kis kazettákba helyezve tesszük a gépbe, míg a filmek eredeti tekeréscsomagolásban kerülnek a készülék erre szolgáló vájatóba. Egy filmtekeréssel egymásután több (4, 6, 8, 12) felvételt lehet készíteni.

A lemezek (filmek) nemcsak a fényvel, hanem egyes színekkel szemben is más és más hatást váltanak ki. Ez a színi érzékenység. Pl. a piros szín a közönséges lemezekre hatás nélkül marad, tehát képe a lemezen átlátszó marad. A kék, viola és árnyalatai erős bomlasztó hatást váltanak ki és a lemezen erős fényfoltokban mutatkoznak. Vannak olyan lemezek, melyek vegyi összetételükkel kiegyenlítik a nagy színi eltéréseket, ezek az úgynevezett „orthokromatikus” lemezek vagy filmek. Azokat a lemezfajtákat, melyek még a piros szín iránt is érzékenyek, „pánkromatikus” lemezeknek nevezzük.

Ha azt akarjuk, hogy a színi eltérések még tökéletesebben egyenlítőssé ki felvételünkön, akkor színszűrő üveget használunk. Leggyakrabban van szükség a sarga színszűrőre, mely keretbe rögzítve kerül az objektív elé. Ez a kék szín hatását szabályozza és nekike szep felhős felvételt készíteni szinte lehetetlen.

A lemez, filmek fényérzékenységi fokát Scheiner-fokban szokták jelölni. Rövidítése Scn. o. Ujabbán alkalmazzák a Din-jelzést is. A 24—26 Scheineres lemezek már igen fényérzékenyek. (Megtelem 14—16 Din-nek. Természetesen kisebb fényérzékenységű lemezek is alkalmasak igen jó felvétel készítésére, csak ezeket hosszabb ideig kell megvilágítani.)

Mint szükséges, de nem nélkülözhetetlen kelléket említettem meg az állványt, mely arra szolgál, hogy időfelvételek készítése alkalmával a készüléket az elmozdulástól megóvja. Három lába van, hogy bármilyen terepen képesek legyünk a gépet függőleges helyzetbe állítani. Tudom, hogy sok csendőrbajtársam türelmetlenkedik, mert szeretne már felvételeket készíteni. Kis türelmem és megkezdjük a felvételek készítésének — minden bizonnyal érdekesebb — tárgyalását. Előbb még sok bajtárs készüléket akar vásárolni, ezeknek pedig elengedhetlenül tartozom kis útbaigazítással.

Hogy milyen gépet vásároljon a csendőr, ebben a kérdésben csak úgy tud dönteni, ha tudja, hogy milyen gépek vannak és melyeknek mi az előnye vagy hátránya.

A fényképező készüléket általában a használat módja és anyaga szempontjából osztályozzák. Megkülönböztetünk állványos és kézikamrás készülékeket. Ez nem azt jelenti, hogy az állványos kamrával nem lehet kézi felvételt készíteni és viszont a kézikamrás készülékekkel nem lehet állványról dolgozni, az elnevezés csupán azt fejezi ki, hogy a készülék úgy van megalkotva és berendezve, hogy az állványon, vagy kézben történő felvételek követelményei helyeztettek előtérbe.

Mint hogy az állványos készülékekhez lemezt, míg a kézikamrás gépekhez filmet szoktunk használni, azért még lemezes vagy filmes készülékeknek is nevezik ezeket.

A lemezes gépek közös tulajdonsága, hogy a géphez tartozó lemez-kazetta helyére homályos üveg tehető, melyen át előre megfigyelhetjük, vagy beállíthatjuk a felvétel tárgyát. Természetesen ez nagy előnyére szolgál az effajta gépeknek. A kézikamrás készülékekhez rendszerint film használható. Rendszerint kis térfogatúak, könnyen és gyorsan kezelhetők, ezért igen kedveltek. A képkeresés és irányítás kis tükörrrel történik, mely a felveendő kép kisebbített mását mutatja. Vannak még az úgynevezett tükröreflexes gépek, melyek az előbb említett két gépfajta főelőnyeit egyesíti, ugyanis a felveendő képet egy tükörlappal mutatja egészen a felvétel pillanatáig.

Hogy a csendőr melyik fajtát válassza, arra feleletet kap, ha sorra veszi azokat a követelményeket, melyeket a gépétől vár. Szükségesnek tartom ezekre a kívánalmakra is rámutatni, melyek közül elsősorban a készülék térfogatát említem meg. Olyan legyen, hogy összecuska a zsebben is elférjen. Emellett szól az is, hogy a kisebb gép súlya is jelentékenyen kisebb és kényelmes elhelyezése folytán a sérülés elleni megóvása is biztonságosabb. Eme követelmények szempontjából óriási előnyük van a kis filmes gépeknek a lemezes készülékekkel szemben.

Másik és igen fontos követelmény a megfelelő fényerő. Minden műkedvelő (amatőr) fényképezőnek legértékesebb képei általában a pillanatsfelvételek, melyek igen gyakran pillanatnyi helyzetet, mozgást örökítenek meg. Kétségtelen, hogy csendőr bajtársaim is ilyen képek felvételével szereznek legtöbb örömet maguknak és hasznos eredményt a szolgálatnak. Kis fényerejű objektívvel csak erős napsütésben lehet pillanatsfelvételt készíteni, viszont a magas fényerejű objektívek beszerzési költsége ma még elég magas. A 4.5-ös fényerő az, melyet legjobban ajánlhatok csendőr számára, mert míg felhős világítás mellett is alkalmas pillanatsfelvételek készítésére, tehát komoly gép, az ára sem olyan magas, amit egy takarékos csendőr illetveiből megtakarítani ne tudhatna. Hozzávetőleges értéke 45—90 pengő, mely összeg keretében használt, sőt új gépek is vásárolhatók. A 6.3-as fényerejű gépek még napfényes időben igen jól használhatók, de ennél kisebb fényerővel bíró készülékek beszerzését nem ajánlom, annál is inkább, mert az árban sincs olyan lényeges különbség, mely ezek beszerzését indokolná.

A fényképező készülékeknek többféle mérete van aszerint, hogy azokkal milyen kép készíthető. Legelterjedtebb méretek: 4.5x6, 6x6, 6x9, 9x12-es és még néhány méret. E méretek közül a 6x9-es méretet ajánlom a legszívesebben, mert elegendő nagy arra, hogy kisebb részleteket is szemmel látható módon visszadjon, míg a kisebb méretű képeket rendszerint nagyítani kell, a nagyobbak pedig lényeges többköltséget okoznak.

Ahogy kevésbé tartom alkalmasnak a lemezes készülékeket térfogatuknál fogva, a használandó anyag szempontjából is a filmes gépeknek juttatom az elsőbbséget. A kazettás gépek lemezei — mint említettem — külön-külön kis kazettákba helyezve kerülnek a gépbe, eltekintve, hogy üvegyanyaguknál fogva igen törékenyek, éppen térfogatuknál fogva sem alkalmasak arra, hogy bárki is nagyobb mennyiséget vigyen magával. Ezzel szemben a filmhengerek úgy anyaguknál, mint csomagolási módjuknál fogva sérülésnek alig vannak kitéve és nagyobb mennyiséget is lehet vinni anélkül, hogy az terhet jelentene.

Napfényben.

(vitéz Kapossy Gyula g. szds. felv.)

A kezdő fényképezők gépeiket igen gyakran újjal cserélik fel. Nem akarom ennek helyes, vagy helytelen voltát vitatni, mert függ attól, hogy a gép használhatósága milyen arányban áll a várt követelményektől, függ az egyéni törekvéstől, a fejlődő gyakorlati tudástól és főképpen az illető anyagi képességétől. Ennek tudható be, hogy a „Foto” kereskedésekben igen sok használt gép van, melyeknek ára természetesen lényegesen alacsonyabb az új gépek árainál. Ha a csendőr gépet vásárol, lehetőleg kérjen fel a közreműködésre olyan ismerőst, ki a gép rendszerét (típusát), szerkezetét ismeri és csak úgy vásárolja meg azt, ha előzőleg ki is próbálhatja. Komoly cégeknél, de jóakarátú magánosoknál sem lesz ennek akadálya.

Fontosnak tartom még megemlíteni, hogy fényképezési anyagokat: lemezt, filmet, papírost, vegyszert csak megbízható cégtől vásároljunk, amely feltétlenül jó anyagot ad, forgalma pedig biztosít arról, hogy régi, állott vegyszerekkel és anyagokkal nem teszi tönkre legszebb felvételeinket.

Felvételek készítése.

Rendszer és céltudat nélkül a fényképezésben sincs eredményes munka. Nem sikerülhetnek felvételeink, ha nem ismerjük azokat a követelményeket, melyekben a siker rejlik.

A következőkben azokat a nélkülözhetetlen útbaigazításokat akarom nyújtani, melyeket részben tapasztalt fényképező társaimtól lestem el, részben pedig

szakkönyvekből és gyakorlati tapasztalatból tudok. Célom, hogy azokat a bajtársakat indítsam útba, akik fényképezéssel még nem foglalkoztak s ezért csak a legszükségesebbeket tárgyalom, de szorgalmas önképzéssel ezen az úton el lehet jutni oda, ahol a fényképek nemes csatája dül: a kiállításokra.

Mielőtt a felvétel készítéséhez kezdenénk, vizsgáljuk meg gépünket, hogy alkatrészei zavartalanul működnek-e, az objektívet puha vászonnal töröljük le. Ezt követően tegyük a helyére a felvételre szánt filmet. A filmnek a kamrában való elhelyezése a következőképpen történik: A készülék hátsó fedele egy gomb nyomására kinyílik, minek következtében láthatóvá lesz az alsó és felső széleken elhelyezett két félhenger alakú vájat. Ez a felső és alsó filmorsókamra. A felső orsókamrának forgatható fogantyúja van és úgy az alsó, mint a felső orsókamrából jobbra és balra rövid tengelyvégek szolgálnak a filmorsó befogadására. A film szalagalakban tekeredik a filmorsóra és hogy fényhatásnak ne legyen kitéve, fekete papírszalaggal tekeredik arra fel.

A filmtekercset előbb az alsó orsókamrába helyezzük és pedig úgy, hogy a kis tengelyvégek a filmorsó mélyedésbe kerülve, annak csak tengelykörüli mozgást engedjen. A felső orsóhengerbe egy üres orsót teszünk és a filmorsó papírszalagját annyira húzzuk fölfelé, hogy a felső üres orsó hasítékába annak hegyét beillesztheszük. Ezután a felső henger forgató fogantyújával — legfeljebb két — körcsavarást eszközölünk azért, hogy meggyőződjünk arról, hogy a papírszalag és vele együtt a

film is az orsóra tekeredett. A gépet bezárva, a fogantyút tovább csavarjuk mindaddig, míg az első film a felvétel helyére került. Erről úgy győződhetünk meg, ha a készülék hátsó fedelébe helyezett kis piros üveggel ellátott figyelőn át keressük az egyes számot. Ezt forgatás közben rendszerint egy mutató kézfej, majd néhány pont előzi meg. Figyeljünk arra mindig, hogy a felvétel után a sorrendben következő filmet állítsuk az objektív elé, mert ellenkező esetben akár azzal, hogy egy filmre két felvételt készítünk, akár azzal, hogy egy filmet üresen hagyunk, sok kárt és bosszankodást szerzünk magunknak. A lemezes készülékeknél, minthogy a homályos üvegre a képkérésnél és beállításnál szükségünk van, annak kicserélése a lemezzel közvetlenül a zár elcsattanása előtt történik.

Miután készülékünk a felvételre készen áll, kezdhetjük a felvételt. Első tennivalónk a képkérés. Ennek célja és egyben a fényképezés legnagyobb problémája: mit és hogyan örökítsünk meg.

Mit? Erre a kérdésre csak úgy tudunk megfelelni, ha tudjuk azt, hogy miről lehet jó felvételt készíteni.

Ha egy szép táj ragadja meg a figyelmünket, vegyük fontolóra, mi adja annak szépségét. A tárgyak térbeli elhelyezése, az utak, patakok szép vonala, napvetette árnyékok kellemes hatása a fényképen is jól érvényesül, de ha az őszi táj sárguló színpompája kötötte le figyelmünket, ne várjunk felvételünktől hatást, mert színhatást megörökíteni nem tudunk. Bármilyen hangulatos egy szemétdombon kapargáló sárga tyúk, felvételünk erről mégsem sikerül, mert a színek egymásba sűpednek, azaz hasonló színnyomot hagynak. Levonva a következtetést, a felvétel tárgyát úgy válasszuk meg, hogy abban ne a színhatás uralkodjék.

A fénykép tárgya szaknyelven „téma”. Elvül szolgáljon, hogy minden képnek legyen egy kifejezett témája, *de csak egy*, mert a sok tárgy vagy cselekmény megosztja a figyelmet és zavarja a hatást.

A képkérés a gépre szerelt képkérésővel történik. A felveendő témát előzőleg helyezzük el akár a keret-

akár az üvegeresőben és a kép elhelyezését különböző beállításban addig próbálgassuk, míg a legkedvezőbb megoldásra rájövünk. Ez alkalommal ügyeljünk arra, hogy a téma részére a legelőnyösebb helyet biztosítsuk, hogy az a képből kiemelkedjék. Vegyük nagyobbra, ezért a lehetőséghez képest közelítsük meg. A téma elhelyezése a hatás szempontjából is döntő fontosságú, azt lehetőleg a kép jobb- vagy baloldalába helyezzük, az ellenkező oldalon a melléktéma álljon, hogy a képnek egyensúlya legyen. (3. számú kép.)

Mint a felvétel igazolja, a kép optikai hatása megköveteli, hogy a fej előtt (nézési irányban) legalább annyi levegős rész maradjon, mint a fej felett. Ugyanez áll a tárgyak elhelyezésénél is, itt azonban nem a nézés, hanem a tárgy térbeli elhelyezése fog irányítani.

Minden téma nyújt fényképezésre alkalmas megoldást, csak jól és jellemzően kell beállítani. Minthogy ez a felvevőtől függ, egyéni képességének, érzékének itt tág tere nyílik. Jó és jellemző legyen, ez azt jelenti, hogy a téma és környezete ne keltsen ellentétes, vagy az összhangot rontó hatást. Pl. egy poros vagy sáros falusi kép hangulatát egy cilinderes úr alakja éppen úgy elrontja, mint ahogy nem alkalmas az alföldi csikós a nagyvárosi élet jellemzésére. (Más kérdés természetesen, ha a felvétel témája éppen az ilyen ellentét.) Kerüljünk minden olyan beállítást, ami a mesterkélt látzatát keltené. Az a jó és szép, ami a természetet a legjobban megközelíti.

A kép helyes térbeli elhelyezésére tudnunk kell, hogy a fényképen három térrészt különböztetünk meg, éspedig: elő-, közép- és háttér. Ez kb. annyit jelent, mintha a képet két vízszintes vonallal három részre osztanák. Ezek a térhatások adják a kép mélységét, távlatát.

Ha egy puszta mezőt fényképeznénk le, képünk unalmas, egyhangú lenne, ha azonban annak előterében egy patak, út vezet a kép mélyében, a patakon híd, avagy a parton fák állanak, sokkal jobb lesz képünk hatása. Teljesen kiegészíti a kép hangulatát, ha abban mozgást, cselekményt viszünk. Ilyen beállítással a cse-

3. sz. kép.

4. sz. kép.

lekmény lesz a téma, az út, patak pedig szolgáltatja a kép vonalát és a táj adja a szép környezetet, együtt pedig a hangulatos képet.

A vonalak — ez esetben patak, vagy út — vezetésénél ügyeljünk arra, hogy azok az alsó saroktól befelé haladva a téma felé vezessék a néző szemét. A vízszintes vonalak képünket szétszabdadják és kellemetlen be-

5. sz. kép.

nyomást keltenek. A 4. és 5. számú kép ezt szemléltetően igazolja.

A felvételeket a felvétel helye és tárgya szempontjából csoportokba szokták osztani. A műkedvelő (amatőr) fényképészek felvételeik nagyobb részét a szabadban, napfény mellett készítik, ezek a külső felvételek, ellentétben a szobai felvételekkel.

6. sz. kép.

A külső felvételek tárgyát tekintve, legkedveltebbek a tájképek. Egy szép tájnak kell hogy a képe is szép legyen, csak jó ízléssel és szemmel válasszuk ki azt a pontot, ahonnan a táj legjobban érvényre jut. A térbeosztás szempontjából legyen a tájképnek nagy háttér és középtere az előtér rovására. A természet csendjét igyekezzünk az elő- vagy középtérbe helyezett és oda illő cselekménnyel élnkíteni. Ügyeljünk azonban, hogy a kép érdekessége el ne vesszen a háttér aránytalan nagy méretében. A 6. sz. kép jól illő cselekménye és sikerült vonalvezetése igazolja ezeket a követelményeket.

Azokat a képeket, melyek az élet egy-egy mozzanatát örökítik meg, hangulat- vagy zsánerképeknek nevezzük. Ezek igen sok, hálás témát adnak a fényképészeknek. A magyar amatőrök külföldi sikereiket java részben hangulatképeikkel érték el. Cselekményük rendszerint az előtérben helyezkedik el, a középtér átveszi a háttér szerepét és be is fejezi a képet. Pl. két játszó gyermek az előtérben, mögötte fehérre meszelt — de árnyékokkal tarkázott — fal képezi a közép-, egyben a háttérrel és kellemesen be is fejezi a képet. Előfordulhat, hogy a kép hangulata, cselekménye és vonalvezetése megköveteli úgy az elő-, mint a középtér teljes ki-

7. sz. kép.

töltését, anélkül, hogy ez a kép rovására esne. Mutatja ezt a 7. sz. kép is.

Kedvenc témája a fényképészeknek a csendélet. Minthogy ezeknek a felvételeknek sok apró részletet kell többször kifejezésre juttatni, azért közlelől készülnek. Ezáltal — mint írtam — az elő- és középtér teljesen kitöltik. A háttér sima fal vagy szövet legyen, hogy a téma jól kiemelkedjék a háttérből s azt úgy válasszuk meg, hogy sötét alapszínű témához világos, világos tónusú témához sötétszínű háttérrel használjunk. (8. sz. kép.)

Az arcképek készítése szintén kedvelt, de egyben háládatlan téma kezdők részére. Kedvelt, mert legtöbb kezdő amatőr egy-egy arcképpel akar ismerősének kedvezni. Előre figyelmeztetem kezdő bajtársaimat, hogy arcképfelvételeikkel nem fogják ismerőseiket, hálára

készíteni, mert akinől a felvételt készítették, annak sohasem, vagy csak kényszerű figyelemből fog tetszeni. Nem is csodálható ez, mert az arcképek készítése különleges felszerelést, nagy fényerejű és hosszú gyújtótávolságú objektívet, egyben pedig nagy szaktudást és türelmet követel. Ezzel részletesen nem is foglalkozom, mert úgy gondolom, hogy ezt a teret hagyjuk meg a hivatá-

8. sz. kép.

szos fényképészeknek, akik ebből élnek. Ha családunk tagjait, vagy ismerőseinket akarjuk megörökíteni, hangulatképek keretében sokkal kedvesebben megoldhatjuk azt.

A szobai felvételek rendszerint mesterséges világítás mellett készülnek. Hivatásos fényképészek, vagy jól felszerelt amatőrök magasarámú villanygököket, reflektorokat használnak a világításhoz. Kezdőknek azonban ez költséges és felesleges. Éjjel, vagy sötét helyen készülő felvételekhez használunk magnéziumfényt, mely a kereskedésekben rúd-, szalag- vagy poralakban kapható. Kisebb helyiségben füstnélküli villanóporral fényképezünk, mert az előbbieket által fejlesztett füst több egymásutáni felvétel készítését lehetetlenné teszi.

Ha kiválasztottuk és elhelyeztük a képet, következik az objektív élességi beállítása, éspedig úgy, ahogy azt a távolsági beállításhoz már elmondottam.

(Folytatjuk.)

Cigányfurfangok.

Írta: KISS MIKLÓS tiszthelyettes (Debrecen).

(Befejező közlemény.)

VI.

Az alábbiakban egy — ellenem merényletet tervező — cigány elleni nyomozást ismertetek.

1932 január 7-én Enyedi László törzsőrmesterrel Sajóvárkonyban nyomoztunk. Ez alkalommal egyik cigánybesúgóm figyelmeztetett, vigyázzak magamra, mert Lakatos Bandi (Krajcár) Sajóvárkonyban tartózkodó kóbor cigány előtte és családja előtt azon kijelentést tette, hogy addig nem nyugszik, míg engem agyon nem lő. A besúgó szerint Lakatos Bandi azért haragszik reám, mert másfél évvel ezelőtt apját, anyját és testvéreit a börtönbe juttattam. A besúgó és családja határozottan állította, hogy Lakatos Bandi megmutatta előttem a pisztolyt és a töltényeket is és azt mondta, hogy azokat fazékba helyezve, a putrijában elássa s csak akkor veszi elő, amikor én ismét Sajóvárkony környékére kerülök.

Lakatos Bandi (Krajcár) nem volt ismeretlen előttem. Egy előbbi nyomozás alkalmával ismerkedtünk meg, amelyet szülei, testvérei és azoknak több társa ellen kellett lefolytatnom. A nyomozás valóban eredményes volt. Az illető egyedül maradt 5 kisebb testvérrel, így nem tartottam kizártnak, hogy haragszik reám, abban azonban kételkedtem, hogy valóban az életem ellen akar törni. Ennek dacára azonban szükségesnek tartottam az illetővel találkozni és a putrijában szétnézni. Erre a kérdéses nyomozással kapcsolatban alkalmat is kerestem és a kunyhójában alapos kutafást végeztem, azonban gyanús tárgyat nem találtam. A pisztolynak sem volt se híre, se hamva s midőn azután is érdeklődtem, a legnagyobb határozottsággal tagadta, hogy fegyvere volna.

Ezután végeztem további nyomozásomat s az alosztályhoz bevonulva a Lakatos Bandi ellen tett bizalmas közlést már el is felejtettem. 1932 június 24-én azonban az ózdi őrs a debreceni nyomozó alosztályparancsnokságnak jelentést tett, hogy Lakatos Bandi és Lakatos Máté nevű kóbor cigányok, Arló közelében pisztolyaikból a Lakatos Samu cigány csapatára 8—10 lövést adtak le. A lövöldöző cigányok, az éppen arra portyázó csendőrök elől az erdős hegyekbe menekültek.

E jelentés alapján ismét eszembe jutott a Lakatos Bandi (Krajcár) ügye, s hinni kezdtem a bizalmas közlésnek, hogy Lakatos ellenem is felhasználná adandó alkalommal a fegyverét. Ettől kezdve fokozott figyelemmel voltam személynél s mindent elkövettem, hogy megtaláljam, s találkozzam vele, a tervezett merénylet ügyében egy pár szót szóljak hozzá. Fáradozásom azonban hosszabb ideig hiábavalónak bizonyult s csupán csak annyit sikerült bizalmas úton megtudnom, hogy egy Bocsi nevű cigánnyal szövetségessé és sok bűn terheli a lelkét. Azt azonban majd mindenütt közölték velem, hogy vigyázzak, mert fel vannak fegyverkezve.

1932 augusztus 9-én a sárospataki őrs, az alosztályparancsnokságnak jelentette, hogy ott aznap virradóra, ismeretlen tettesek 3 üzletbe betörték. Az őrs támogatására egyenruhás járőr kivezényelését kérte. Az ügy nyomozására én lettem Ignéczi Károly törzsőrmesterrel kivezényelve. Sárospatakra történt megérkezésünkkel, az őrsparancsnok közölte velünk, hogy a betöréssel alaposan gyanúsítható cigányok (2

férfi és 2 nő), az őr őrizetében vannak. Az illetőket Sárospataktól 16 kilométerre levő Vilma tanya közelében fogta el az őr járőre, táborozáson érve őket. Mikor a cigányok a járőr közeledését észrevették, futásnak eredtek, s csak nehezen lehetett őket utolérni és elfogni. Betörésből származó tárgyakat a járőr nem talált náluk. Gondolkozva a dolgon, kételkedni kezdtem az elfogott cigányok tettességében. Tapasztalatom szerint ugyanis a bűncselekményt elkövetett cigányok a cselekmény elkövetése után igyekeznek a cselekmény elkövetési helyétől minél távolabb jutni, nem táboroznak le ilyen közel az elkövetés helyéhez, mint azt az elfogott cigányok tették. De elvégre ez alól a szabály alól is lehet kivétel, ezért részletes kikérdezésükhöz fogtam, ami nagy meglepetést tartogatott a számomra. A kikérdezésre került cigány ugyanis nem volt más, mint az én régen keresett Lakatos Bandi (Krajcár) cigányom, a vele volt társának pedig nem volt nehéz megállapítanom, hogy az a kérdéses „Bocsi” nevű cigány, kivel újabban szövetkezett.

Természetes, hogy kikérdezése során tagadta, hogy Lakatos Bandi volna s határozottan állította, hogy velem még sohasem találkozott. Kérdésekre Lakatos József Zalkod községbeli illetőségűnek adta ki magát, társa pedig Lakatos Máté nevet közölte velem. Nem erőlködtem állításuknak azonnali megcáfolásán, hanem a sárospataki szereplésük tisztázása után — tekintve, hogy a betörésben nem volt semmi részük — Ózdra kísértük őket, hogy ügyeiket az érdekelt őrök bevonásával lenyomozhassuk.

Rövid nyomozás után megállapítottam, hogy a Lakatos Máté hamis nevet viselő cigány valódi neve Nyári Lakatos István, s az illető Kádárta községi illetőségű. Nevezett, Lakatos József (Bocsi) nevű atyjával és Nyári Lendvai Teréz nevű vadházas társával, 1932. február hóban Kádártáról Sajóvárkonyba szökött, hogy az ellenük folyamatban levő orgazdaság büntette miatt indult bűnvádi eljárás alól magukat kivonják. Lakatos Bandi (Krajcár) cigánnyal a régi ösmeretséget azonnal felújította s ettől kezdve egymás után követték el a különböző bűncselekményeket mindaddig, míg a sárospataki őr s el nem fogta őket.

Nyomozásom során 5 nagyobb betörést, 5 lólopást és több apróbb, kisebb betörést sikerült rájuk bizonyítani s a bűnjelek nagy részét is sikerült előkeríteni.

Természetes, hogy a pisztoly után is érdeklődtem Lakatos Banditól. Azonnal beismerte, hogy volt pisztolya s az már akkor is megvolt, amikor azután a kunyhójában kutattunk, azt azonban azért nem találtuk meg, mert az erdőben egy odvas fában volt elrejtve. Azt azonban a leghatározottabban tagadta, hogy ellenem merényletet tervezett volna, ezt tagadásával szemben nem is sikerült bebizonyítanom. Sajnos, a pisztoly nem került elő, állítása szerint azt már előzőleg a Sajóba dobta s a pisztoly vízbedobását a Sajónak olyan részén jelölte meg, ahol a víz legalább is 3 méter mély volt, így azt előkeríteni nem sikerült.

A nyomozás befejezése után a cigányokat a miskolci királyi ügyészségnek adtuk át, hol méltó büntetésben részesültek. Megemlítem még, hogy nevezetteket a sárospataki őr által történt elfogásuk előtt körülbelül egy héttel az erdőbényei őr s elfogta s azokat közveszélyű munkakerülés miatt a tokaji főszolgabírói hivatalnak átadta. A cigányok ott azt adták elő, hogy évekkal ezelőtt távoztak el illetőségi helyükről, Zalkod községből s kéregetésből tartják fenn magukat. A főszolgabíró illetőségi

helyekre való tartózkodásra utasította őket s a Bodrog folyón a Zalkodi oldalra vitette át, nekik azonban eszük ágában sem volt Zalkodra menni, hanem csavargásukat folytatva Sárospatak felé vették útjukat. Itt ez egyszer nem volt szerencsájük, mert az őr járőre révén a mi kezünkbe, onnan pedig a törvényszéki fogházba kerültek.

VII.

A cigány ravasz, furfangos eljárását jellemzi a következő eset:

1933 január 16-án, két debreceni cigány kíséretében, egy magát Jankovics Józsefnek nevező cigány jelent meg a csendőrlaktányában és engem keresett. A cigány bemutatkozás után közölte velem, hogy már hallomásból ismer. Így tudja, hogy a cigányok ellen szoktam nyomozásokat folytatni. Majd a kíséretében volt cigányokra, mint régi ismerőseire hivatkozva, kezdte bizonyítani, hogy milyen tisztességes és megbízható cigány. Eddig büntetve nem volt s több ízben volt már a csendőröknek cigányok elleni nyomozásnál a segítségére. Most szintén hasonló ügyben jár, kezemre akar adni egy pár híres cigányt, akik már eddig számos bűncselekményt követtek el. Mielőtt azonban ezt megtenné kért, hogy hallgassam meg miként került hozzám.

Ezután elmondta, hogy 3 héttel ezelőtt érkezett Debrecenbe. Ezt megelőzően előbb Hódmezővásárhelyen, az utóbbi években pedig Szegeden lakott. Itt megismerkedett Lakatos Virág debreceni születésű cigánynővel, akivel vadházasságra lépett. Mivel nagyon szeretettel egymást, elhatározták, hogy törvényes házasságot kötnek. Ennek azonban ott akadálya volt, mert Lakatos Virágnak nem volt kéznél a keresztlevelé. Mivel Lakatos Virág már 10 évvel ezelőtt elkerült Debrecenből, így abban állapodtak meg, hogy keresztlevelét kiváltása végett mindketten Debrecenbe jönnék és egyuttal az ott lakó mkonokat is meglátogatják. Debrecenben a keresztlevelet ki is váltották s ezután a törvényes házasságot 1933 január 4-én Debrecenben meg is kötötték. Ennek igazolására nyomban felmutatta a kezében levő, házasság megkötését tanúsító bizonyítványt.

Szándékuk az volt, hogy a házasság megkötése után Szegedre visszamennek, feleségének azonban az az óhaja, hogy maradjanak továbbra is Debrecenben. Miután neki is tetszik Debrecen, így az a végleges elhatározása, hogy Debrecenben fog letelepedni. Hogy azonban nekem ne lehessen „kifogásom” az itteni letelepedése ellen, bejött hozzám elhatározását „bejelenteni”. Jankovics ezután a következőket közölte velem:

Sárközi Sándor, Sárközi Farkas Gusztáv és Szeka nevű vadházastársa, orosházai cigányok, 1932 augusztus havában a gyulai határból 1 lovat, ezen eset után 2—3 hét múlva a nagyszalontai határból 3 lovat, ugyanakkor a sarkadi határból egy szekeret és lószerszámot loptak. Nevezett cigányok a lopott lovakat, szekeret és lószerszámot Vata János hódmezővásárhelyi lakos közreműködésével adogatták el. Jankovics elmondta még azt is, hogy Sárköziéket és Vátát hol lehet megtalálni. Kérte, hogy az ügyet mielőbb nyomozzuk ki, mert szeretné beigazolni, hogy használható besúgó lesz.

Miután a Jankovics által bementetett lopások közül a nagyszalontai ló-, valamint a sarkadi szekér- és lószerszám lopásokat, mint kiderítetlen eseteket, az alosztály nyilvántartásában megtaláltam, kezdtem hinni Jankovicsnak és örültem, hogy milyen jó besúgóra tettem szert. A tudomásomra jutott adatokat az alosztályparancsnoknak jelentettem. Jelentésem alapján az alosztályparancsnokság a sarkadi őrrel szemben intézkedett s egy-

ben elrendelte, hogy a nyomozás eredményét annak idején jelentse. Nehezen vártam az örs jelentését, biztos eredményre számítottam. Annál nagyobb volt a csalódásom, amikor az örs jelentéséből azt olvastam, hogy a közölt adatok alapján lefolytatott nyomozás eredményre nem vezetett.

Az eredménytelen nyomozás után, Jankovics cigánytól az ügyre vonatkozó újabb adatok felől érdeklődtem. Az illető újabb adatokkal szolgálni nem tudott. Mikor azonban megtudta, hogy a nyomozás nem járt eredménnyel, azt ajánlotta, hogy adjak neki egy zubbonyt és kalapot, aztán együtt menjünk el az ügyet nyomozni, akkor az eredmény biztos lesz. A cigány óhaja, amint azt később látni fogjuk, — ha nem is abban a formában, miként ő azt elgondolta — valóra vált és a nyomozás eredménnyel is járt. Addig azonban váratlan esemény jött közbe, ami, őszintén szólva, engem is meglepett.

Jankovics Józseffel történt ismeretség után körülbelül egy hónap múlva ugyanis egyik cigány besúgóm jött hozzám és nagy bizalmasan a következőket közölte velem:

Jankovics József valódi neve Lakatos György. Az illető mint feltételes szabadságra bocsátott fegyenc, Hódmezővásárhelyről azért távozott el, mert szintén részese, az általa bement, ló, szekér és lószerszám lopásoknak. A besúgó ezen közlés után megkérdezte tőlem, hogy nem figyeltem-e meg azt, hogy Jankovics jobb keze állandóan be van ruhával kötve, mintha azon valami sérülés volna? Tényleg emlékeztem erre, s még sajnálkoztam is magamban rajta. A besúgóm megnyugtatót, hogy az illető kezén sérülés nincs, s kötésre azért van szükség, hogy a görbe ujját azzal eltakarja, mert fél, hogy a csendőrök annak alapján felismerik és elfogják.

A besúgó bementése alapján, az alosztály nyilván tartásában Lakatos György adatait megtaláltam. Az illető 1932 március 23-án a szegedi Csillag börtönből lett 3 év és 9 hónapi feltételes szabadságra bocsátva, s lakása Hódmezővásárhelyre volt jelezve. Adatainál különös ismertető jelként fel volt tüntetve, hogy „jobb kéz mutató ujjja görbe”. Ezen adatok alapján a nálam jelentkezett Jankovics József cigányt, a feltételes szabadságot Lakatos Györggyel azonosnak véltem, s nem is maradtam az ügyben sokáig tétlen. Az alosztályparancsnokság által Kató Ferenc őrmesterrel szolgálatba vezényeltetve Jankovicsot azonnal őrizetbe vettem s az előbbi óhajához képest, együtt mentünk az általa bementett lopásokat lenyomozni. A megejtett nyomozás során a következőket sikerült megállapítani:

Jankovics, illetőleg valódi nevén Lakatos György 1920. évben, Vértes községben, több társával együtt, rablást követett el. Emiatt 15 évi fegyházra lett ítélve. Büntetését a szegedi Csillag börtönben töltötte, onnan lett 3 év, 9 hónapra feltételes szabadságot. Miután Csurár Teréz, hamis nevet viselő vadházas társa Hódmezővásárhelyen tartózkodott, ezért szabadságát oda kérte.

Jankovics József szabadulása után körülbelül 3 hónapig jól viselte magát. Közben megismerkedett, az általa elárult Sárköziekkel és egy Balogh Gábor (Gyula) nevű cigánnyal, akikkel aztán együtt és közösen követték el a gyulai és nagyszalontai határban a ló, valamint Sarkad községben és határában a lószerszám- és szekérlopásokat. Az ellopott lovakat Vata János hódmezővásárhelyi korcs cigány és Balogh Gábor cigány Hódmezővásárhelyen adogatták el.

A lopott lovakért és szekérért befolyt összegben való osztozkodás közben azonban Lakatos és a Sárköziek között nézeteltérés keletkezett, s nehogy azok bosszúból feljelenthessék, s emiatt feltételes szabadságát elveszíthesse, Hódmezővásárhelyről Debrecenbe szökött és ott a Jankovics József hamis nevet vette fel. Majd miután vadházas társa — előbbi leírásomban már ismertetett módon — megszerezte a Lakatos Virág névre szóló keresztlevelet, elmentek az anyakönyvi hivatalba és ott két debreceni cigány hamistanu jelenlétében törvényes házasságot kötöttek. A nyomozás során kézrekerült Oroszázán a két Sárközi cigány, majd Csongrádon Vata János is. Mint bűnjel, előkerült a nagyszalontai határból ellopott lovak közül két ló és előkerült a sarkadi határból ellopott szekér is. Két lovat és a lószerszámot azért nem sikerült előkeríteni, mert azokat a szökésben levő Balogh Gábor (Gyula) adogatta el.

Ezzel azonban nem fejeztem be a nyomozást, hanem kiterjeszkedtem Lakatos Györgynek Debrecenben való tartózkodása idején tanúsított magatartására is. Ez is meglepő eredménnyel járt, amennyiben megállapítottam, hogy 2 hónapi debreceni tartózkodása alatt a rendőrség területén 9 betörést követett el, illetve kísérelt meg. Így aztán sok bűnnel terhelt juttattam a gyulai királyi ügyészség fogházába, s valószínűleg jó ideig elvettem a kedvét attól, hogy besúgónak való ajánlkozással a csendőröket félre vezesse.

VIII.

S végül leírom még, hogy miként eszközlik a cigányok az úgynevezett utókereszteléseket és mi módon szereznek e révén igazolványokat. 1928. év őszén a debreceni cigányok között egy Lakatos Borbála nevű cigány nő tűnt fel. Az örs által foganatosított ellenőrzés alkalmával megállapítást nyert, hogy az illetőt az egri királyi ügyészség a Bűnügyi Körözések Lapja 43—1928—7998. tételszáma alatt, mint egri születésű Suha Borbálát, család miatt reá kiszabott 4 hónapi fogházbüntetésének végrehajtása miatt körözi. Nevezettet az örs el is fogta és az ügyészségnek átadta. Miután azonban a büntetését letöltötte, ismét visszatért Debrecenbe, s mindenáron debreceni születésű akart lenni.

Hogy ezt elérhesse, 1933 január 4-én, Lakatos György (Jankovics József) cigánnyal és annak anyósával, Lakatos Terézzel, megjelent a debreceni anyakönyvi hivatalban és azt adta elő, hogy 1901 május 12-én Debrecenben született. Szüleit nem ismerte, mert azok születése után mindjárt eldobták maguktól és ismeretlen helyre távoztak. Mint eldobott gyermeket, a debreceni cigányok vették pártfogásukba és nevelték fel. A cigányok Lakatos Borbála nevet adtak neki, de e néven soha nem kereszteltették meg, így a helyzet az, hogy ő sem megkeresztelve, sem anyakönyvelve nincs. Miután megelégette a pogány életet, kérte az anyakönyvbe való bevezetését, hogy aztán egyházi keresztségben is részesülhessen.

Lakatos Borbála nevét tényleg hiába keresték az anyakönyvi hivatalban, azt sehol sem találták. Mivel az illető előadását a fent jelzett két hamis tanú mindenben igazolta, előadásáról és a két cigány tanu vallomásáról az anyakönyvi hivatalban jegyzőkönyvet vettek fel s azt további eljárás végett a polgármesteri hivatalhoz előterjesztették. A polgármester jelzett cigány nő kérelmét jogosnak találta és a kérelem alapján az utóanyakönyvelést elrendelte. Az utóanyakönyvelés 1933 február 16-án megtörtént, ugyanaznap megtörtént neve-

zett cigány nőnek egyik római katolikus káplán által a Lakatos Borbála névre való megkeresztelése is.

Hogy Lakatos Borbálának mi a valódi neve és hogy valóban hol született, a későbbi nyomozás során nem sikerült megállapítani. Anyja azonban biztos, hogy Debrecenben nem született, s előzőleg Lakatos Mária és Suha Borbála nevek alatt már büntetve volt, ezen alkalmakkor előbb abasári, majd egri születésűnek volt felüntetve.

Lakatos Borbálát a nyomozás befejeztével közokirathamisítás büntetésének alapos gyanúja miatt a debreceni királyi ügyészségnek át is adtam, azonban — miként arról értesültem — a többi cigányok pártjára állottak s előadását — minden valószínűség szerint, hamis vallomásukkal — igazolták, úgy, hogy az ügyben marasztaló ítéletet hozni nem lehetett.

Ezzel a cigányokra vonatkozó leírásomat — legalább is egyelőre — befejeztem. Az volt a célom, hogy lapunk hasábjain bajtársaim előtt ismertessem évek óta folytatott cigány nyomozásaim érdekesebb eseteit, hogy azokból a tanulságokat levonva, a közbiztonsági szolgálat teljesítés terén eredményesen lehessen azokat felhasználni.

Az ismertetett esetekből láthattuk, hogy a különböző bűncselekményeket elkövetett cigányok, illetőségi helyükről rendszerint azonnal megszöknek és idegen örskörletekben (rendőrhatalóságok területén) telepednek le. Az illetők a községekben rendszerint ott születtek, de onnan elköltözött — talán valahol már el is halt — cigányok nevében térnek vissza. Kóborlásaik közben kinézik maguknak a részükre alkalmas községeket s aztán bajbajutásuk esetén azonnal a kiszemelt községbe mennek. Oda megérkezve, első kötelességének tartja, az onnan rég elköltözött cigány keresztlevelét megszerezni. A keresztlevelek és születési anyakönyvi kivonatok megszerzése a helybeli cigányok tanuskodása mellett történik. A cigány az így megszerzett iratok alapján aztán már könnyen jut egyéb igazoló iratokhoz. Például: községi bizonyítvány, erkölcsi bizonyítvány, munkásigazolvány, vándoripari engedély stb. s ezen igazolványokkal aztán szabadabban mozog, mert elfogadhatóan igazolni tudja magát.

Legfontosabb elővigyázati intézkedésnek tehát a keresztlevelek, születési anyakönyvi kivonatok beszerzésének megakadályozása látszik. Addig is, amíg a nyomozó osztályparancsnokság tervezett javaslata alapján a kérdés szabályozva lesz, kívánatosnak vélném, ha az egyes örskörletekben a csendőrök a lelkészeket és anyakönyvvezetőket megkérnék, hogy cigányok részére keresztleveleket és születési anyakönyvi kivonatokot ne adjanak ki és kérésükre utóanyakönyveléseket se eszközöljenek addig, amíg az illető előéletét az illetékes csendőr örsök meg nem vizsgálták. Így a körözött cigány nem tudna igazolványhoz jutni és akkor mielőbb csendőrkézre kerülhetne.

A másik igen fontos teendő az volna, hogy az örsök az örskörletükben letelepedni akaró cigányokat azonnal prioráltassák és rájuk vonatkozólag előző tartózkodási helyükre illetékes örsöket, valamint a kerületi nyomozó alosztályt kérdezzék meg. Ez magával hozza azonban azt, hogy az örsök az örskörletükben lakó cigányokat ismerjék s időnként ellenőrizzék. Ez legcélszerűbben úgy érhető el, ha az örs a körletéhez tartozó cigányokról (gyakorlat szerint elegendőnek látszik a 16 éven felüliekről) kimutatást fektessenek fel s ezen kimutatás alapján rendszeres szolgálataik alkalmával ellenőrzik azokat és megállapítják, hogy van-e közöttük idegen cigány. Ha van, azt

azonnal részletesen kikérdezik honnan jött, egyben ujjnyomatlapot kell róla felvenni és az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivataltól priorálását kell kérni. Azt, hogy nála írásbeli igazolvány van, mellyel kilétét kétségtelenül igazolni látszik, nem szabad elegendőnek tartani, mert miként láttuk, ilyeneket könnyen szereznek be. Ily irányu nyilvántartás és ellenőrzés a debreceni kerület területén állandóan folyik is, — miként leírásom bevezetésében említettem — a nagyobb szabású, kóbor cigányok által elkövetett bűncselekmények, ha nem is szűntek meg, de igen erősen csökkentek, ami elsősorban ennek és az eredményes nyomozásoknak tudható be. A cigány legjobban s talán mondhatni egyedül, csak a csendőrtől fél, régi gyakorlati tapasztalat, hogy olyan örskörletben, ahol állandó és szigorú ellenőrzés alatt állanak, nem telepednek meg, hanem tovább állanak, vagy pedig úgy csinálják, hogy az örskörletben jól viselik magukat és idegen örskörletek területére járnak át bűncselekményeket elkövetni. Mindenképpen nagyon fontos tehát az ellenőrzésük s ha az talán sok munkát is igényel, az eredmény kétségtelenül nem marad el.

Még egy körülményre szeretném bajtársaim figyelmét felhívni s ez az, hogy cigány ügyekben való nyomozásnál a besúgóknak igen nagy szerep jut. Sok esetben láthattuk, hogy igen jó használható adatokat kaptam besúgóimtól s nem egyszer csak ezek vezettek célhoz. A cigány bosszúálló természetű s könnyen árulja el a neki bosszúságot okozó társát, de meg a csendőrtől kapott egy pár jó szóra is beszél néha, így hát arra kell törekedni, hogy minél több besúgót szerezzünk. A cigányok vándorlásaik közben nagyon sokat hallanak egymás dolgairól s tudnak is egymás bűneiről és ha megtaláljuk a megfelelő módot a bizalomra, akkor nagyon sok mindent megtudhatunk tőlük. E téren is nagyon óvatosnak kell azonban velük szemben lenni, mert bizalmas közlésekkel nem egyszer magukról akarják a gyanút elterelni. A politikai természetű nyomozásokat kivéve aligha van a közbiztonsági szolgálatteljesítésnek még egy ága, melynek során eszközölt nyomozásoknál annyira kellene vigyázni, mint a cigányokkal szembeni nyomozásoknál. Állandó hazudozás, a legteljesebb tagadás, jó barátok, rokonok sőt szülők és gyermekek ismeretének megtagadása, a kilét megállapításának nehézsége, alibi ellenőrzésének lehetetlensége mellé sok felfurcsulást járul még, melyekkel szemben a csendőrnek kell felvenni a küzdelmet. Mindez nehéz s igen fáradságos s gyakran veszélyes foglalkozás is ez, de hát odaadással végezve legtöbbször eredményt hoz, a csendőr névnek pedig elismerést és megbecsülést szerez. Ez pedig minden fáradságot megérdemel.

Kispihenő nyáridőben.

(Telek József cső. — Csesznek — felv.)

Virágzó meggyfa a kertemben.

írta: ZILlich PAL ny. tiszthelyettes (Bácsalmás).

A Csendőrségi Lapok 1936 május hó 1-i számában közölt „Cseresznye a budapesti gyalogtanosztály udvarán” aláírású kép láttára eszembe jutott egy virágzó meggyfa, amit másfél évtizeddel ezelőtt láttam s amire mindig emlékezni fogok.

Mint a jánoshalmi csendőrzás parancsnoka, kötelességemhez tartozott az akkori semleges zónán és demarkációs vonalon (Szeged határtól Bajaszentistván határig) elhelyezett határőrségek és összekötőjárőrök ellenőrzése. Ezt a szolgálatot akkor a csendőség végezte. Bizony, elég nehéz körülmények között. Le voltunk akkor rongyolódva. Létszámunkat a csapatoktól kölcsönzött pótcsendőrökkel egészítették ki a határszéli szolgálatban. Ezek a fiatal katonák olyan szegényes ruházattal jöttek hozzánk, hogy nem egynek lerongyolódott a bakancs a lábáról s miközben a határszéli bokrok között „portyáztak”, egymásután szedegette talpából a tüskéket. Így szolgáltunk az akkori nagy szegénységben, de azért így is helytálltunk a határokon. Háttha még a régi határainkon állhattunk volna!

1921. év tavaszán egyik napon a határmenti őrségek és járőrök ellenőrzésére indultam. A jánoshalmi tanyák között, amint egyik tanya bejáratához értem, feltűnt nekem egy gyönyörűen kivirágzott meggyfa. Megálltam előtte, bámultam, gyönyörködtem benne, de ugyanakkor olyan keserűség fogott el, hogy könnyeztem. Eszembe jutott a balsors, a sok nélkülözés, akkori mélységes szegénységem a hattagú család — négy kiskorú gyermek mellett, — kevés fizetéssel a drága megélhetési viszonyok között, amely drágaság napról-napra nőttön nőtt olyan gyorsan, hogy egy havi zsoldért csak egy métermázsza búzát, vagy egy pár szopós malacot, esetleg egy pár nő cipőt lehetett vásárolni. Családomat Alsóbácskából kitasították a sárbekek, anélkül, hogy ingóságunkat magunkkal hozhattuk volna. Mindenem odaveszett.

Visszaemlékeztem a már akkor eltelt 26 évi csendőrségi szolgálatomra. Mennyit küzdöttem, milyen szerény beosztással éltem, takarékoskodtam és milyen szép vagyont gyűjtöttem a hosszú idő alatt s most deres fejjel mégis mindenem odaveszett. Még egy virágzó meggyfára sem mutathattam rá, hogy az a magamé, amiben igazán gyönyörködni tudtam volna. Érdemes-e, lehet-e mindent újratekinteni? Szomorúan távoztam a virágzó meggyfától, folytattam szolgálatomat és abból merítették új lelki erőt a további életküzdelemhez. Azonban az akkori érzést ott a meggyfa alatt sohasem fogom tudni elfelejteni. Olyan szegény volt akkor az egész ország, mint én magam és megfogadtam, hogy annyi jó után elfogadom tőle a szegénységet is. Csendőre voltam a jóvilágnak, kétszeresen hűséges csendőre maradok a nehéz időkben is.

Jobb idők következtek. 1923-ban sikerült ingóságunkat Jugoszláviából kihozni. A havizsold emelkedett. Mint nyugdíjas, igyekeztem magánirodámban dolgozni és mellékesre szert tenni, ami sikerült is, 1933. év végéig bekövetkezett betegségemig.

Számtalan nehéz nélkülözés, lemondás közepette teltek az évek, míg lassankint bekövetkeztek a jobb idők. Pótolgattam az elveszített javakat s a földbirtokrendezés során én is hozzájutottam egy kis házhelyhez. Akármilyen kicsi is, de föld került a talpam alá, a magam földje. S visszagondolva az elmúlt évekre, eszembe jutott a virágzó meggyfa. Hát mégis, nekem is virágzik még a magam kertjében...

Az időközben szerényen megtakarított összeggel és az Országos Falusi Kislakásépítési Szövetkezet kölcsönével, de mégis: leginkább a jó Isten segítségével 1930-ban már állt a kis házam.

A ház udvarában és kertjébe gyümölcsfákat, néhány meggyfát is ültettem, és már néhány év óta virágzottak is.

Megelégedetten, boldogan élek családommal a magam kis portáján és igazán szívből tudok örülni, ha a virágzó meggyfáimat látom.

Kedves csendőrbajtársaim! Az élet a legtöbb embernek igen nagy küzdelmet jelent. A csendőri hivatás különösen próbára teszi az embert, mert erős akaratot és állandó küzdést követel. De soha sem szabad elcsüggedni és a reményt feladni, még akkor sem, ha a sors évtizedek gyümölcsét veszi el.

Aki csak akkor végzi derekasan a szolgálatát, mikor minden símán és könnyen megy, nem igazi csendőr. Ki kell tartani akkor is a kötelesség mellett, ha az nélkülözéssel, lemondással jár. A csendőr sorsa össze van forrva az ország sorsával, vállalni kell az áldozatokat, lemondásokat is. Aki hűségesen kitart és nem csügged, eléri a jutalmát, mint ahogy én is elértem annyi más öreg bajtársammal együtt. Mert azt, hogy a teljes romlásból egy évtized alatt annyira fel tudtam emelkedni, elsősorban nem magamnak, hanem a csendőségnek és ennek a magyar földnek köszönhetem, amely a hűséget bőségesen tudja jutalmazni.

CSENDŐR LEKSZIKON.

55. kérdés. A sarkantyú viselésére vonatkozó rendelet „tényleg lovasított” kitételét a csendőr legénységre vonatkozóan hogyan kell értelmezni? Tisztek bálakon, stb. egyszerű sarkantyút viselhetnek-e? Lehet-e a khaki pantallóhoz is viselni talpalót? A talpaló viselését szabályozó rendeletben foglaltak vonatkoznak-e a szakszolgálatot teljesítő altisztekre is?

Válasz. A sarkantyú viselését szabályozó 50315/eln.—VI.—c.—1936. sz. belügyminiszteri körrendeletben foglaltak szerint háromféle sarkantyú van rendszeresítve: a felcsatolható és egyszerű sarkantyú, valamint a sarkantyú-pánt.

A csendőrlégénység állományába tartozók közül csak a „tényleg lovasított”-ak viselhetnek éspedig kizárólag csakis nikkelezetlen felcsatolható sarkantyút. Tehát a legénységi állományba tartozók közül senki sem viselhet egyszerű sarkantyút vagy sarkantyú-pántot. A sarkantyúviselés a tényleg lovasított legénység részére a díszöltözethez és a lovaglósizma viseléséhez nem jog, hanem kötelesség. „Tényleg lovasított”-nak csak azt a lovas csendőrt lehet tekinteni, aki olyan beosztásban van, ahol valóban lovon teljesítik a szolgálatot (pl. lovas őr, lovas tanalosztály, stb.), ha átmenetileg nincs is ló a nevére írva. Tehát pl. az irodai szolgálatra beosztott, de még lovas állományba tartozók nem tekinthetők tényleg lovasítottaknak és így sarkantyút sem viselhetnek. Az ilyen tényleg nem lovasított lovascsendőrök díszöltözethez sem viselhetnek sarkantyút. Azonban a díszöltözethez, a folt nélküli lovaglós nadrágjukhoz csizmát kötelesek viselni. Tehát a csizma viselhetése nem jelenti a sarkantyú viselésének a jogát is, mert azt kizárólag a tényleg lovasítottság vagy a „lovaglás” ténye adja meg.

A tanfolyamokba vezényelt lovasított lovas csendőrt a

tanfolyam tartama alatt továbbra is tényleg lovasítottak kell tekinteni. Tehát díszöltözethez és a csizma bármely más alkalomkor való viselésekor felcsatolható sarkantyút köteles viselni, ha csak adott esetekben — az egyöntetű öltözökös érdekében — másként nem intézkedtek. Lovascsendőr átképzésen lévő gyalogcsendőrt tényleg lovasítottak kell tekinteni a tanfolyam tartamánál.

Lovaglásnál, tekintet nélkül az állományviszonyára és rendfokozatára, valamint arra, hogy tényleg lovasított-e vagy sem, minden legénységi állományú csendőr egyén részére meg van engedve a felcsatolható sarkantyú viselése a lovaglósizmán vagy bőrlábszárvédővel cipőn, az oda- és visszamenetelt is beleértve.

Csendőrtisztek közül a tényleg lovasítottak rendfokozatukra való tekintet nélkül, míg a többiek — a csendőrséghez szolgálattételre beosztott hadbírákat és orvosokat is beleértve — csak a századosi rendfokozatuaktól kezdve viselhetnek sarkantyút. A sarkantyú viselésére jogosult tisztnek a felcsatolható sarkantyú viselése kötelező a díszöltözethez és a lovaglósizma vagy a lábszárvédővel cipő viseléséhez. A lovagláshoz — állománycsoportra és rendfokozatra való tekintet nélkül — minden csendőrtiszt viselhet felcsatolható sarkantyút úgy a lovaglósizmán, mint lábszárvédővel cipőn, az oda- és visszamenetelt is beleértve. Tehát a csizmának nem feltétlen tartozéka a sarkantyú, de a sarkantyú viselésére való jogosultsággal vele jár a csizma, stb. viseléséhez a felcsatolható sarkantyúviselés kötelezettsége.

Az egyszerű sarkantyút és a sarkantyupántot csakis gumibetétes cipőhöz szabad viselni. Tehát csizmán, bőrlábszárvédővel cipőn, fűzős cipőn, stb. nem viselhetők. A sarkantyú viselésére jogosult tiszt részére az egyszerű sarkantyú viselése kötelező mindig, amikor gumibetétes cipőt viselnek. Kivétel, amikor az egyszerű sarkantyú viselésére jogosult tiszt bálakon, táncestélyeken, stb. jelenik meg, ahol részére a sarkantyupánt viselése kötelező.

Talpaló viselése a sarkantyú viselésére jogosult tiszt részére kötelező az egyszerű sarkantyú és a sarkantyupánt viseléséhez, egyébként — az egyszerű és kényelmes öltözethez — úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül. Ha egyszerű sarkantyút nem is viselnek, meg van engedve. Minden csendőrtiszt, állománycsoportjára és rendfokozatára való tekintet nélkül, jogosult a fekete, pejacsevic és fehér vászon pantallóhoz és bármely cipőhöz talpalót viselni. Tehát talpalót bármely színű pantallóhoz és bármely cipőhöz minden tiszt viselhet. A talpaló színe csak fekete lehet, anyaga azonban lehet bőr, gumipó, posztó vagy szövet.

Csendőrtisztek — állományviszonyukra és rendfokozatukra való tekintet nélkül és hogy tényleg lovasítottak-e vagy sem — csakis szolgálaton kívül viselhetnek a részükre rendszeresített, illetve viselésre megengedett (khaki, fekete — őrmestertől felfelé — és fehér vászon) pantallóhoz talpalót. A talpaló színe és anyaga az előző bekezdésben írtak szerint.

56. kérdés. A sértett itatás végezt. szarvasmarhát a folyóra hajtja ki. A gyanúsított marhái ugyanekkor a folyóparton tartózkodván, az egyik marha felülkelt a sértett emiatt tehenét. A felülkelt tehen sülvs sérülést szenved, elhullása lévén várható, a sértett kénytelen azt a mézárósnak nekedárban eladni. Terheli-e a gyanúsítottat az eset miatt büntetőjogi felelősség s mily módja van a sértettnek a kártalanításra?

Válasz. A gyanúsítottat gondatlanság terheli amiatt, hogy állatait kellő felügyelet alatt nem tartotta s ezzel így másnak kárt okoztak. Ez a gondatlanság azonban nem büntetőjogi jellegű, mert a gondatlanságból elkövetett ingó vagyonrongálást a törvény nem bünteti. A sértett tehát kárát csak polgári peres úton követelheti a gyanúsítottól.

Ha azonban bizonyítható, hogy a gyanúsított marhája veszedelmes, vadtermészetű jószág, gyanú forog fenn arra, hogy a gyanúsított a Kbt. 122. §-ában ütköző kihágást elkövette, mert birtokában olyan állat van, amelyről tudja, hogy az ember életére vagy testi épségére nézve veszedelmes tulajdonsága van s mindamellett a veszély megelőzésére és megakadályozására szükséges elővigyázati és oltalmi intézkedéseket nem tett.

57. kérdés. Egy vidéki vegyeskereskedő üzleti forgalma körében sörétet és vadászfegyverbe való töltényeknél használható fojtást árúsít. Nem kell-e az ily tárgyak árúsításához külön hatósági engedély?

Válasz. A lőfegyverekkel és lőszerrel való kereskedés engedélyhez van kötve. Az iparengedélyt a belügyminiszter

adja meg. Lőszer alatt azonban csak a töltényeket (ideértve a töltény-hüvelyeket) és a puskaport kell érteni, tehát sörétet és fojtást nem.

58. kérdés. Három tagból álló társaság egy vendéglőbe betér, több liter bort elfogyaszt, majd számlájuk kifizetését kerekén megtagadva, kijelentik, hogy fizetni nem tudnak. Csalás forog-e fenn, tekintve azt, hogy az 1928. II. t.-c. szerint az italmérő helyiségében kiszolgáltított szeszitalokért támasztott követelést bírói úton érvényesíteni nem lehet?

Válasz. Kocsmában kiszolgáltított szeszital árát bírói úton követelni valóban nem lehet. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy bárki bemehet a kocsmába s ott szeszitalt korlátlan mértékig fogyasztva, a kocsmárosnak a fizetést megtagadhatja. A bírói úton nem érvényesíthető kötelmet naturalis obligatio-nak (természetes kötelezések) nevezi a jogi művelő, ami annyit jelent, hogy ennek a kötelezések jogi jelentősége van, mert az az ügylet, amelyből keletkezett, nem volt érvénytelen. Nincs joga például a kocsmai tartozását kifizető egyénnek ezt a kocsmárosról bírói úton visszakövetelni. Érvényes tehát az ilyen ügylettel kapcsolatosan létrejött kezességi vagy zálogügylet is. Vagyis, a jogrend nem tiltja a kocsmában létrejött hitelezési ügyletet, csak bírói jogvédelemben nem részesíti s egyszerűen azt az álláspontot foglalja el, hogy a kocsmáros saját veszélyére hitelezzen.

A büntetőjog nem tesz különbséget naturalis (természetes) és civilis (bíróilag érvényesíthető) kötelezések között. A család téveva lehet tehát oly kötelezések alapul követelés is, amely bíróilag nem érvényesíthető (naturalis obligatio). A család cselekvése a) másnak fondorlatos tévedésbe ejtésében vagy tévedésben tartásában és b) ezáltal a megtevesztettnek vagyoni kár okozásában áll; c) a tettesnek a cselekvést saját vagy más részére való jogtalan vagyoni haszonszerzés célzatával kell elkövetni. Ez a három tényelem fellelhető a kérdésben említett háromtagú társaság eljáráásában s így csalásért büntetőjogi felelőssérvonásuknak törvényes alanya van. Nézetünk szerint egyébként semmi akadály nincs ilyen esetben annak sem, hogy a bíróság megítélje a kocsmáros követelését, jóllehet, lényegében kocsmában kiszolgáltított szeszitalokra vonatkozik. Ily esetben a kocsmáros követelésének jogcíme nem a létre nem jött hitelezési jogügylet, hanem bűncselekmény okozta kár. Magánjogi értelemben véve tehát a család olybá tekintendő, mintha például betöréses lopás útján tulajdonította volna el a kocsmáros jogos tulajdonát, a szeszitalt.

59. kérdés. Egy szántóföld mellett húzódo út szélére fákat ültetnek. A fák megnövekedvén, gyökérzetükkel átnyúlnak a szántóföld talajába, lombjukkal pedig árnyékot vetnek. Ha a szántóföld művelése emiatt hátrányt szenved, mily joga van a szántóföld tulajdonosának a védekezésre?

Válasz. Az ingatlan tulajdonjogából eredő rendelkezési jog a vele határos más ingatlanra is valamely kihatást gyakorol a legtöbbször esetben. Elkerülni ezt sokszor lehetetlen: ezért az ingatlan tulajdonos a szomszédságra tekintettel bizonyos tartalmi korlátozást szenved: ez az u. n. szomszédjog. Például építék az ingatlanomon s ezzel elfogom a szomszéd telek elől a világosságot; telkemen sütőműhelyt rendezek be s a sütőkemence füstje megrontja szomszéd telek levegőjét és ott levő növényzetnek is árt, stb. A szomszédjog tehát azokat a határokat jelenti, amelyek között a szomszédok kötelesek ingatlanuk korlátlan használatába való behatolást egymástól kölcsönösen eltérni.

A szomszédjogtól eredő vitás kérdéseket lehetőleg békésen kell elintézni, mert erre vonatkozólag minden vitát eleve eldőntő jogszabály nincsen. Csak példákkal világíthatjuk meg a helyzetet. Ha például házamat csak úgy tartoztatathatom, hogy a szomszédos telken állványt kell építeni s a szükséges anyagot a szomszédos telken kell áthordani: ezt a szomszéd túrni köteles, bár ha ebből kára támad, ennek megtérítését követelheti. Az ilyen eset a szomszédos telek egyenes igénybevételéből áll. Számtalan olyan eset van azonban, amikor közvetve gyakorlunk saját ingatlanunk használatával behatást a szomszédos ingatlanra. Ilyen esetben az a szabály, hogy a szomszédos ingatlan tulajdonosa köteles eltérni az ilyen behatást, amely a saját ingatlanunk közönséges használatával jár. A szomszédos telekre gyakorolt oly közvetett behatás azonban, amely a szomszédnak kárt okoz, tilos. Például szomszédom épületfala mellett nem áshatok a saját telkemen olyan gödröt, hogy így a fal természetes támaszát elvesztve, bedőléssel fenyegeessen vagy bedőljön.

Minden telektulajdonos tartozik eltérni, hogy a szom-

szédos telekről a fák az ő telke fölé áthajoljanak, gyökerei az ő telkére átnyuljanak, ha azok neki sem kárt nem okoznak, sem a saját telke használatában nem akadályozzák. Ha az utóbbi eset forog fenn, joga van az átnyúló galyak és gyökerek levágására, a levágott galyakon és gyökereken vagy az átnyúló galyakon levő gyümölcsökön tulajdont szerez. Ha azonban ez az eset (károkozás, telke használatában való akadályozás) nem forog fenn, a szomszédjogból folyólag a fákat tűrni köteles. Ha a leírt védekezés nem nyújt elég védelmet, a szomszéd ellen birtokháborítás miatt keresetet lehet indítani a járásbírósnál.

60. kérdés. *Egy budapesti napilap kiadóhivatala feljelentést tesz az őrsön egy helyi (vidéki) hírlapárúsító ellen, hogy a neki eladás végett küldött hírlapok árával nem tud elszámolni. Sikkasztást képez-e a cselekmény, vagy pedig polgári peres útra tartozik-e?*

Válasz: Az olyan megállapodást, amikor az egyik fél a másiknak abból a célból ad át árut, hogy azt az átvevő fél bizonyos haszon vagy részesedés ellenében másoknak eladja és az árát a megbízónak beszolgáltatassa: bizományi ügyletnek nevezzük. (A „megbízta” B-t az áru eladásával). Az újságvállalatok is bizományba szokták kiadni a hírlapokat az elárúsítóknak.

Annak eldöntésénél, hogy a bizományi áruval vagy annak árával való szabad rendelkezés az átvevő (bizományos) részéről sikkasztást képez-e vagy sem, mindenképpel azt kell eldönteni, hogy az eladás végett átvett áru az átvétellel a bizományos tulajdonába megy-e át vagy sem. Ha ugyanis a tulajdonába megy át, akkor nem lehet szó sikkasztásról, mert elsikkasztani csak idegen ingó dolgot lehet, saját tulajdont nem. Ebben az esetben tehát a bizományos vevőnek tekintendő, aki az általa átvett árunak az árával tartozik ugyan, de azt csak polgári peres úton lehet rajta behajtani. Ha ellenben a bizományi áru a bizományos részéről történt átvétel után is a megbízó (bizományba adó) tulajdonában marad, vagyis, ha a bizományost csak közvetítő személyként fogjuk fel, aki az idegen ingó dolognak csak az eladásával van megbízva, akkor az árunak vagy az árának eltulajdonítása már sikkasztást képez.

A jogi irodalom felfogása a kérdésben nem egységes. Az egyik felfogás szerint a bizománybaadás nem egyéb, mint hitelezés: a megbízó a bizományosnak hitelbe adja az árut, azzal a kikötéssel, hogy az árát a megállapodásuk szerint majd fizesse meg. Már pedig — mondja ez a felfogás — ha valaki valamit hitelbe is megvásárol, a megvásárolt dolog — feltéve, hogy nincs ellenkező kikötés, mint pl. a részletügyleteknél — az ő tulajdonába megy át, azt tehát nem sikkaszthatja el. Ha nem fizet, a követelést rajta, mint adóson, polgári peres úton kell behajtani.

A másik felfogás ezzel ellenkezően azt valija, hogy a bizományos az áru átvételével nem szerez tulajdonjogot is; az áru megmarad a megbízó tulajdonában s ugyancsak a megbízó tulajdonát képezi az eladott áruért befolyt pénz is, amelyet a bizományos az őt megillető részesedés levonása után a megbízónak a megállapodás feltételei szerint beszolgáltatni köteles. Igaz ugyan, hogy a bizományos az áru vevőjeként is szerepelhet, vagyis az árut maga is megvásárolhatja, de ez nem történhetik csak akkor és csak azzal a szándékkal, hogy a sikkasztás vádjá alól meneküljön. Főképpen akkor nem, ha a bizományosnak egyébként semmije sincsen és az áru árát rajta, mint állítólagos vevőn úgysem lehetne behajtani. Ilyen esetben ugyanis a bizományos nem is vevő tulajdonképpen, csak annak állítja magát, mert a valóságban az árut nem megvette, hanem elsikkasztotta.

A bírói gyakorlat inkább afelé hajlik, hogy bizományi áru eltulajdonítását, vagy az áru árával való el nem számolást sikkasztásnak minősíti. Itt persze fontos szerepet játszanak a mellékkörülmények is, nevezetesen: a megbízó és a bizományos között létrejött megállapodás lényege, az

áru mineműsége és rendeltetése (hogy t. i. a bizományosról feltételezhető-e, hogy magát az áru vevőjének tekinthette), továbbá, hogy a bizományos az árut vagy a pénzt jöhíszeműben (pl. jogosnak vélt követelése fejében) vagy pedig rosszhiszeműen tartotta-e vissza; milyen időközökben és milyen módon szoktak a felek egymással elszámolni; van-e a bizományosnak annyi vagyona, hogy a megbízó követelése rajta behajtható stb. Vagyis a lényeg az, hogy a bizományos jöhíszeműben, avagy rosszhiszeműen, sikkasztási szándékkal vagy anélkül járt-e el.

Mint láthatjuk tehát, a kérdés eléggé bonyolult. Megtörténhetik, hogy ugyanazt az esetet a különböző bíróságok sem ítélnek meg egyöntetűen. Ezért a csendőr ne bocsátkozzék a részletek megvizsgálásába, hanem bizományi sikkasztás miatt történt panaszfeljelentés esetén minősítse az esetet sikkasztásnak és tegyen feljelentést. Ebben az esetben ugyanis a kir. ügyészségnek és a bíróságnak módjában lesz az ügyben állást foglalnia, míg ha a csendőrség már eleve polgári peres útra tartozónak minősíti az esetet és nem tesz feljelentést, ezzel tulajdonképpen elvonja az ügyet az illetékes kir. ügyészség vagy bíróság megítéléséről, már pedig ez hiba, mert a csendőrségnek nem áll jogában vitás eseteket végérvényesen eldönteni.

Különösen fennállhat a sikkasztás vádjá a kérdésben foglalt esetben. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a lapkiadó vállalat által a bizományosnak kiküldött hírlapok nem arra szolgálnak, hogy azokat mind a bizományos maga vásárolja meg, hanem arra, hogy az újságolvasó közönségnek eláruljassa. Nehezen védekezhetik azzal, hogy ő magát az összes lappeldányó jöhíszemű vevőjének tekintette, mert újságot nagy mennyiségben a maga számára senki sem vásárol, hanem azért is, mert az újságárúsításnak általánosan elfogadott módja a bizománybaadás, amelyet egyébként írásbeli megállapodással is le szoktak szegezni.

Ha a bizományi sikkasztás miatt tett feljelentés olyan nagy károkozást állít, hogy amiatt a gyanúsítottat el kellene fogni, akkor az elfogás foganatosítása előtt célszerű a kir. ügyészség döntését kérni; amíg az őrs ezt meg nem kapja, csak a megszokás megakadályozására szükséges intézkedéseket kell megtenni.

61. kérdés. *Kötelező-e olyan kényszerűség alá került állatnak hatósági megvizsgálása húsnak forgalombahozatala előtt, amely nem betegség, hanem erőszakos külső sérülés miatt került kényszerűség alá?*

Válasz. Az 1928:XIX. t.-c. 22. §-a értelmében közfogyasztásra szánt szarvasmarhát, bivalyt, lovat, szamarat, öszvért, juhot, sertést és kecskét, továbbá magánfogyasztásra szánt szarvasmarhát, bivalyt, lovat, szamarat és öszvért a levágás előtt élő állapotban és a levágás után egészségi szempontból meg kell vizsgálni.

A törvény tehát semmiféle különbséget nem tesz a kényszerűség okai között. A húsvizsgálat feltétlenül kötelező a közfogyasztás céljából forgalomba kerülő húsról, sőt kötelező ez bizonyos esetekben a magánfogyasztás céljaira levágott állatokra vonatkozólag is.

A húsvizsgálatot a törvény szerint állatorvosnak kell végeznie. Ha állatorvos nem áll rendelkezésre, orvos vagy ily célból kiképezett húsvizsgáló teljesíti a húsvizsgálatot.

Aki az előírt vizsgálat mellőzésével állatot levág vagy levágat, úgyszintén az, aki az előírt vizsgálat mellőzésével akár magán-, akár közfogyasztásra szánt húst felhasznál vagy forgalomba hoz, kihágást követ el, amelynek elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

A húsvizsgálat helyi vonatkozású kérdéseit a községek (megyei városok) szabályrendeletben kötelesek szabályozni, de ilyen általános érvényű szabályrendeletet alkothat a községek a vármegye is.

KI TUDTA?

Nyolc cigarettát sodor magának a koldus a negyvenkilenc cigarettavégből. Először ugyanis hetet sodor, de ennek a hétnek is van csutkája, azokból megsodorja a nyolcadikat s még mindig megmarad egy cigarettavéggel.

Nyertes: Vági Imre őrm., Székesfehérvár.

KI TUDJA?

Egy 3 kg. 86 dg. súlyú, 12 és fél literes bádgedényt vízre helyezünk. Hány liter vizet önthetünk bele anélkül, hogy alámerülne. Akik ezt július 1-ig helyesen megírják nekünk, azok között emléktárgyat sorsozunk ki.

62. kérdés. Valaki községi bizonyítvány kiállítását kéri arra, mi volt baleset folytán elhullott marhájának forgalmi értéke? A községi eljárás ezt megtagadja? Jogában áll-e ezt az eljárást megtagadni s ha nem, milyen jogorvoslat van eljárása ellen?

Válasz. Nincsen oly jogszabály, amely arra kötelezné a község eljárásságát, hogy az elhullott állat forgalmi értékéről bizonyítványt állítson ki. Minthogy pedig ilyen jogszabály nincsen, a községi eljárás bizonyítványának tartalma, ha ilyen mégis kiállít, megtagadható, ami annyit jelent, hogy senkiesem köteles megdönthetően valóságnak elfogadni a bizonyítvány tartalmát.

Ha azonban a bizonyítvány kiállítását kérő fél azt hiszi, hogy a községi eljárás helytelenül járt el a bizonyítvány kiadásának megtagadásával, panasszal élhet a járás főszolgabírójához.

Nézetünk szerint leghelyesebb ilyen esetben az elsőfokú állategészségügyi rendőri hatóságtól (főszolgabírótól) kérelmezni a bizonyítvány kiállítását. Ez sem köteles ugyan ilyen bizonyítványt kiállítani, mert erre jogszabály nem kötelezi, de hasonló hatásköre van a hatósági rendeletre kiírt állatokért fizetendő állami kártalanítás tárgyában. Ilyenkor a becslést két tagból álló bizottság teljesíti, amelynek egyik tagja az érdekelt fél, a másik tagja pedig az államkincstár érdekeit képviselő illetékes m. kir. állatorvos vagy a kiküldött külön szakközeg. Kis- és nagyközségekben a községi bíróság és a községi jegyző a helyi állategészségügyi hatáskört gyakorolja, amely az állategészségügyel összefüggő rendészeti szabályok végrehajtásában és megtartásának ellenőrzésében áll, de ezt is az elsőfokú állategészségügyi hatóság felügyelete alatt tölti, be.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Gyilkosság kiderítése.

Írta: JOÓ JÁNOS alhadnagy (Miskolc).

(Nyomozta: a sajaszentpéteri szakaszzparancsnok és az őrs legénysége a miskolci nyomozó-álosztály támogatásával.)

A sajaszentpéteri őrs 1936 november 13-án 10 óra 30 perckor a miskolci nyomozó-álosztályparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy Tatai* József kondói lakos november hó 12-én ökrös szekerevel kiment az erdőbe fáért és onnan nem tért vissza.

Tatai János és Plósz Lajos 13-án 5 órakor keresésére mentek és 7 óra tájban a Ludna völgyében az erdei úton Tatai Józsefet a szekere mellett agyonlőve találták meg. Az őrs helyszínelők és nyomozók kirendelését kérte.

Az ügy nyomozására az álosztályparancsnok úr Joó János alhadnagy, Sipőcz József tiszthelyettes és Kővári Albert őrmester nyomozókat és Kevés József törzsőrmester helyszínelőt rendelte ki. Alkalmi gépjárművön a 24 km. távolságra fekvő helyszínre 12 óra 30 perckor érkezünk meg.

A helyszínen találtuk a szakaszzparancsnokot és egy 4 főből álló járőrt, akikkel karöltve a helyszínelést megejtettük.

A helyszín Kondó községtől 3 km-re, az úgynevezett Ludna-völgyben volt. A hegy lábánál az erdő szélén 2½ méter széles járt szekérút vezet. A kerékvágásban hevert Tatai sapkája. A sapkától 30 méterre 16-os vadászpuska széjjelfoszlott töltényfojtását találtuk. Az egyes darabok mintegy 150 cm körzetben heverték. Ettől 24 méter hosszan vércseppek vezettek egy 40 centiméter körzetű vértócsához. A vértócsától 5 méterre marhatrágya, ettől 260 méterre Tatai szekere állott. A szekér lábonszáradt hosszú gyertyánfahusángokkal volt megrakva. A szekér farakományának jobboldalán és a csatlófa, hajlásáig véres volt. A szekérrúd el volt törve, a szekér első kereke déli irányban el volt fordítva. Az ökrök a szekérrúddal és járommal a nyakukon az út melletti réten legeltek. Tatai József hullája a szekér északfelőli oldalán a földön, fejjel északnak, hanyattfekvő állapotban hevert. Tenyerei véresek voltak, a lábai keresztbe téve, a szekér bal hátulsó kereke alatt voltak. Kabátja első jobboldali részén a mell és váll között 7 cm. körzetben hathelyen sörétszemek bemeneti nyílása volt látható.

A bizottság 14 órakor megérkezett. A vizsgálóbíró elrendelte a hulla felboncolását. Az orvos megállapította, hogy a halál a boncolás előtt körülbelül 20 órával állott be. A lövés után Tatai még 20–30 percig élt.

A hullában 3 darab futósörétnagyságú, eltorzult

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Az emlékbizottság munkájából: A szolgálat közben 1933 szeptember 26-án a Dunába fulladt Szabó Dezső őrmester és Kiss Gábor próbacsendőr szürke gránit síremléke a győri temetőben.

ólomsörétet talált meg az orvos. A másik 3 sörétet a sötétség miatt nem sikerült felkutatni.

A nyomozás ebben az ügyben négy feltevésből indult ki. Első feltevésünk az volt, hogy Tatai Józsefet valószínűleg valamelyik erdőőr löhette agyon, mivel Tatai ismert fatolvaj volt és téli időben falopással foglalkozott. Ellene szólt azonban ennek a feltevésnek az a körülmény, hogy az erdőőr az esetet feltétlenül jogos védelemnek állította volna be és önként jelentkezett volna. A feltevés valószínűtlensége ellenére a nyomozás a szóbajöhető erdőőrök ellen is megindult.

Elsősorban Fehér János erdőőr jöhetett gyanúsítottként számításba, mert a szekéren talált fa az ő őrzési területéről származott. Fehér és a többi erdőőr azonban a kritikus időre kétségtelenül alibit igazolt, így ezt a fonalat el kellett ejtenünk.

Második feltevésünk az volt, hogy valami csavargó rablási szándékból, vagy pedig orvvadász tévedésből, esetleg bosszúból löhette agyon az áldozatot.

A csavargók utáni nyomozásunk szintén eredménytelen maradt. Megdőlt a feltételezett rablás is, mert Tatai eltávozásakor nem vitt magával pénzt s a hulláról, valamint a szekérről sem hiányzott semmi. Zsebei nem voltak kiforgatva. A véletlen agyonlövésre sem találtunk adatot, mivel akkor holdvilágos este volt.

Kondó községben igen sok az orvvadász, ezért az engedély nélkül tartott puskák előkerítése végett kutatást tartottunk.

Hét darab különböző vadászpuskát, egy Manlichert, egy flóbertet és három forgópisztolyt találtunk. 16-os vadászpuska azonban egy sem akadott köztük.

Az orvvadászok között sem találtunk olyat, akire meg lehetett volna állapítani, hogy a kritikus időben az említett erdőrészen járt. A kikérdezések során azonban az egyik orvvadász előadta, hogy a cselekményt megelőzőleg 3—4 nappal Terebes Ferenc kondói lakos kért tőle egy vadászpuskát kölcsön azzal, hogy a Ludna völgyében vaddisznókat látott és azokra szeretne vadászni. Az orvvadász nem teljesítette Terebes kérését. Kikérdeztük Terebest erre vonatkozólag, aki az orvvadász által állítottakat minden vonatkozás nélkül beismerte.

A harmadik feltevésünk az volt, hogy Tatai Józsefet valamelyik vetélytársa leste meg és szerelmi féltékenységéből löhette agyon. Tatai nőtlen ember volt, de nőszülni szándékozott és ezért minden vasárnap eljárt a környékbeli községekbe. Ezt a feltevést is részletesen lenyomoztuk, de eredményt elérni nem sikerült.

Negyedik feltevésünk mint indító okokra, a vagyoni érdekre és családi viszályra irányult.

A lakosság körében elterjedt hírekből értesültünk, hogy Tatai József János nevű bátyjával rossz viszonyban élt. Mindketten a szülők birtokán gazdálkodtak. József az anyai részt, János pedig az atyai részt használta. 1935. év tavasza óta József az anyjával, a lakás kisebb végében, János pedig atyjával, feleségével és 15 éves fiával a lakás nagyobb végében lakott és külön háztartást vezettek. Tatai József sógornőjével, Tatai Jánosnéval is rossz viszonyban volt és becsületében többször megsértette. Egy alkalommal karóval, máskor pedig fejszével a kezében kergette az asszonyt és a fejszét utána az ajtófélfébe vágta. A fejsze nyomát ott meg is találtuk. Más alkalommal pedig bátyját kergette el fejszével a szőlőből. Ezeket az eseteket az érdekeltek valamennyien tagadták.

A tagadás gyanúsítást tünt fel előttünk. Foglalkozni

kezdünk a családtagokkal, így terelődött figyelmünk Tatai Jánosra, akit különösen az a körülmény tett gyanúsá, hogy amikor Plósz Lajossal öccse keresésére indult, olyan utat választott, amelyen öccse ökrös szekérrel egyáltalán nem jöhetett. Ez az út ugyanis tilos út lévén, több helyen sorompókkal volt lezárva, amiről a faluban mindenki tudott. Az út párhuzamosan és nem nagy távolságra vezetett attól az úttól, ahol a gyilkosság történt. Feltűnő volt, hogy Tatai János jó darabig a tilos úton haladt, majd minden indok nélkül átvágott a mezőkön a másik útra, éppen abban a magasságban, ahol az áldozat hullája feküdt.

Végül az is feltűnt, hogy Tatai János a helyszínen folyton a nyomozó járőr körül settenkedett, sőt öccse felboncolásánál is önként akart segédkezni.

A lakosság Tatai Jánost igen vallásos, templomba járó, becsületes, jólelkű embernek ismerte. Puska a kezében sohasem volt. Képtelennek tartották arra, hogy öccsét ő lötte vagy lövette volna agyon. A családban azonban további gyanúsítható személyeket is találtunk.

Tatai Jánosnak volt egy harmadik testvére is: Plósz Lajosné, született Tatai Teréz, aki 50 éves létére a szülői ingatlanból még semmit sem kapott, a szülői vagyont öccsei élvezték.

Plósz Lajosnének volt egy Béla nevű 26 éves fia, aki igen vakmerő, elszánt és ismert orvvadász hírében állt. Néhány évvel ezelőtt pisztollyal menyasszonyára és saját magára lőtt. Az ingatlanból való kitagadás miatt úgy anyja, mint ő haragos viszonyban volt anyja testvéreivel. Emiatt feltételezhető volt róla, hogy vagy ő, vagy pedig az ő atyja, Plósz Lajos lötte agyon Tatai Józsefet. Plósz Lajos régebben már agyonlőtt egy embert.

Kondó község lakosainak legnagyobb része egymással sógorsági és rokonsági viszonyban van, ezért senki sem akart nyilatkozni a Tatai családban előfordult torzalkodásokról. Emiatt adatgyűjtésünk nehézségekbe ütközött.

Hosszas nyomozásunk során a községben felkutatunk egy olyan nőt, akit egy másik községből vittek oda férjhez. Ezt a nőt beszerveztük és kioktattuk, hogy a lakosság között puhatoljon és bármit hall, azt közölje velünk. Az asszony derekasan meg is felelt vállalt kötelezettségének, mert néhány nap múltán már közölte velünk, hogy Tatai János a diványa aljában körülbelül 2 év óta őriz egy vadászpuskát. A puska a községi bíró apósáé volt. Ezzel a puskával Plósz Lajos, a bíró sógora körülbelül 2 évvel ezelőtt a tilosban egy szarvasbikát lőtt.

Hihetetlennek látszott, hogy a puska a divány aljában van, mert 5 főből álló járőr egy ízben már részletes házkutatást tartott Tatai Jánosnál s nemcsak a divány alját, hanem mindent aprólékosan megnézett. Megnyugtatósképpen azonban újból megvizsgáltuk a divány alját, de ott puskának nyomát nem találtuk.

A kérdéses puskára vonatkozólag Tatai István községi bírót kikérdeztük. A bíró hosszas tagadás után előadta, hogy apósa elhalálása után a vadászpuskát a lakása padlásán tartotta és onnan ismeretlen tettes ellopta. Körülbelül 2 évvel ezelőtt hallotta, hogy Plósz Lajos az erdőben egy szarvasbikát lőtt, akkor az volt a feltevése, hogy a puskáját valószínűleg Plósz lopta el. Néhány nap múlva, amikor a csendőrök a szarvasbika ügyében nyomoztak, a puskát a csürjében volt vetőgép fiókjában találta meg. Ő akkor a kérdéses puskát át-

adta Tatai Jánosnak azzal, hogy rejtsse el és tartsa magánál, nehogy újból Plósz kezébe kerülhessen.

Tatai József agyonlövését követő napokon, a sötétség beálltakor egy Kerekes Jánosné nevű asszony elhozta a kérdéses puskát azzal, hogy azt tüntesse el, nehogy a csendőrök kezébe kerüljön. Ő akkor a puskát a lakásától 350 lépés távolságra levő rőzsecsomó alá, a patakba dugta.

A puskát előkerítettük. Sajnos, 14-es kaliberű volt, mi pedig 16-os kaliberűt kerestünk.

A kérdéses puskát, amikor Tatai János és Plósz Lajos, Tatai József keresésére indultak, Tatai János felesége elővette a divány aljából és átvitte Kerekes Jánosnéhoz. Kerekesné azután a puskát a községi bírónak adta át.

A lakosság általános véleménye az volt, hogy Tatai János képtelen és gyáva volt öccse agyonlövésére. Mi — ennek dacára — Tatait a már felsorolt adatok alapján őrizetbe vettük.

Tatai őrizetbevétele után bizalmasan olyan hírt kaptunk, hogy 1935 október havában, amikor sarjút kaszáltak, Tatai János két társa előtt azt a kijelentést tette, hogy „jól megfizetne annak, aki Józsi öccsét eltenné láb alól”. A két tanu mielőttünk is megerősítette, hogy Tatai János ilyen kijelentést tett.

Az összegyűjtött adatok alapján ekkor már három gyanúsítottunk volt: Tatai János, a gyávának vélt ember, Plósz Béla, a vakmerő orvvadász és Terebes Ferenc, mint vérengző természetű, munka nélkül jól élni szerető, minden bűncselekményre kapható egyén, akiről időközben azt is megtudtuk, hogy a kritikus napon munkahelyéről indokolatlanul távolmaradt.

Plósz Bélát alapos kikérdezés alá vettük, de ellene semmiféle bizonyító adatot beszerezni nem tudtunk.

Terebes Ferencet szintén részletesen kikérdeztük. Adataink voltak arra, hogy a gyilkosság előtt a dél-előtti órákban a kérdéses erdőben járt és aznap este 22 órakor a bányában, a munkahelyén nem jelent meg. Terebes határozottan tagadta, hogy a gyilkosságról bármit is tudna. Felesége is határozottan azt állította, hogy férje a kritikus napon 17 órától másnap reggel 8 óráig a lakószobájukból ki sem mozdult. Terebes hivatkozott arra is, hogy neki az áldozat a legjobb barátja volt. Önként ajánlkozott arra, hogy 8 napon belül a tettetést a kezünkbe adja, ha őt szabadon engedjük.

Megpróbáltuk a gyanúsítottak beszélgetéseit is lehallgatni, de ez sem vezetett pozitív eredményre.

Amikor Tatai János megtudta, hogy a bíró által eldugott puska előkerült, igen meglepődött. Látszott rajta a lelkiismeretfurdalás. Négy napi őrizetbentartása és többszöri részletes kikérdezése megtörte és beszélni

kezdett. Elmondta, hogy József öccse őt és a feleségét állandóan kiirtással fenyegette. Örökös veszekedés volt a családi életük. Ezt a körülményt Terebes Ferenc is tudta, mivel közvetlen szomszédjukban lakik. Terebesnek egy alkalommal panaszkodott Józsi öccse viselkedése miatt. Terebes ekkor azt kérdezte tőle: „Mit fizet, ha elteszem Józsit láb alól?” Többszöri beszélgetés után 200 pengőt, egy tinót, egy hordó bort és néhány mázsa búzát ígért Terebesnek, de azzal a kikötéssel, hogy csak azután fizeti meg a vérdíjat, amikor már a cselekményt végrehajtotta.

A cselekmény végrehajtása estjén két liter bort korsóban átadott Terebesnek a kerítésen. A korsót Terebes még nem adta vissza neki.

Tatai János beismerése után Terebest elfogtuk és megbilincseltek, de egyelőre nem kérdeztük ki. Egész éjjel nyugtalanzkodott. Másnap reggel cigarettát kért, de nem kapott. Kikérdezés alá fogtuk, de tagadott. Magatartása csak akkor változott meg, midőn a Tatai Jánostól hozzá került korsót felmutattuk és annak eredetere vonatkozóan kikérdeztük.

24 óra tagadás után most már megtört és a cselekményt az alábbiak szerint ismerte be: 1935 nyarán Tatai János különböző ígérekkel legalább 15 esetben iparkodott őt rábeszélni, hogy öccsét tegye el láb alól. A többszöri unszolásra 1935 november 8-án megígérte, hogy ha Tatai József elmegy az erdőbe fáért, agyonlővi, amikor onnan hazafelé jön. November 12-én Tatai János a kerítéshez hívta őt és a felmutatott korsóban átadott két liter bort azzal, hogy „most itt van az alkalom ígéretedet végrehajtani”. A borból körülbelül egy liternyit megivott, azután magához vette kétesövű vadászpuskáját, amelyet az erdőben rejtegetett. A puskát saját készítményű sörrel megtöltve, arra az útvonalra ment, amelyen Tatai Józsefnek ökrös fogatával hazafelé kellett jönnie. Amikor a községtől körülbelül 3 kilométerre, a Ludna völgyébe ért, a holdvilágos estén meglátta Ta-

Újrendszerű bútorhitel!

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-utca 18. szám
(Kazinczy-utca mellett). — A m. kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik

váltó- és előleg nélkül, 30 egyenlő havi részletre
vagyis minden 100 pengő után 3.33 pengős
részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

Kérjen árjegyzéket.

Steyr-Puch-Everest kerékpárok!
10-15-20 pengős havi részletre!
Szigeti Károly Budapest,
V. Vízegrádi utca 11/a. Emelet

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Óráimért, ékszerimért legmesszebbmenő jótállást vállalok.

Alapítatott:
1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órasmester

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

Különleges fizetési kedvezmény

a m. kir. csendőrség tagjai részére.
Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegterítés. Ebédítő- és futószőnyegek, szelzonok, paplanok stb. Agy-nemű és fémernemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.
12, 18, 24 havi előleg nélkül részletfizetésre.

LAKÁSBERENDEZŐ-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-lőr 5. Telefon: 271-77.
Mintaárjegyzéket és modellárjegyzéket küldünk.

taít, aki a szekéren ülve, feléje közeledett. Bevárta a szekeret és 15—20 lépés távolságról, az útszélén levő bokorból rálőtt Tataira. A lövés után Tatai József a szekér tetején oldalra fordult.

A lövés után futásnak eredt és a helyszíntől 450 lépés távolságra puskáját a haraszt alá dugta. Ezután hazament a lakására és a cselekmény végrehajtását Tatai János tudtára adta. Tatai János úgy tudta, hogy öccsét vadászpuskából lötték agyon; ezért vitette el feleségével a nála rejtegetett puskát, nehogy az gyanúba keverje.

Terebes Ferenc a cselekmény végrehajtását a helyszínen bemutatta. A gyilkosságot úgy tervezte ki, hogy a csendőrök azt gondolják, hogy Tatai Józsefet az erdőőrök lötték agyon.

A gyilkossághoz használt puskát és kilőtt töltényhüvelyt hosszas keresés után a járőr jelenlétében ő maga találta meg.

A miskolci kir. törvényszék 1936 április 28-án megtartott főtárgyaláson Tatai János elsőrendű vádlott, felbujtót és Terebes Ferenc másodrendű vádlottat, mint tettetst gyilkosságban mondotta ki bűnösnek és előbbinél alacsony fokú műveltségét, utóbbinál ittas állapotát enyhítő körülménynek betudva, mindkettőt életfogytig tartó fegyházra ítélte.

A nyomozást minél több irányban kell folytatni. Az irányokat úgy kapjuk meg, ha a rendelkezésre álló adatok alapján az összes lehetőségeket elképzeljük és ezeket feltevés tárgyává tesszük. A feltevéseket ezután ellenőrizzük vagyis lenyomozzuk, hogy megfelelhetnek-e a valóságnak, helyes irányban haladunk-e a nyomozással. A feltevést el kell vetni, amint azt megállapításaink megdöntötték. Az első feltevés (erdőőrök) itt is megdőlt. A nyomozás második, harmadik feltevéssel próbálkozott, amelyek szintén nem bizonyultak helytállóknak és csak a negyedik feltevés vezetett eredményre.

A nyomozásnak mindig ki kell puhatolni, hogy mit szól a falusi közvélemény, pletyka, suttogás az eseményhez. Ez a módszer máj nem egyszer juttatta a megoldáshoz vezető fonalat a nyomozó csendőr kezébe. A falusi szóbeszéd kihallgatására talpraesett ötlet volt olyan egyént beszervezni, aki nem helybeli származású volt, mert az ilyenből hiányzik a többiekkel való összetartozás érzése, nem fúj velük egy követ.

A bűnös sokszor azzal teszi magát gyanússá, hogy túlsokat forgolódik a nyomozás körül és túlságosan szolgálatkészek mutatkozik. Itt a felbujtó saját öccse holttestének felboncolásánál akart segédkezni, a tettes pedig arra ajánlkozott, hogy legjobb barátja gyilkosát ő maga keríti kézre.

Azzal az ítélettel, hogy valakiről valamilyen büncselekmény elkövetése nem tételezhető fel, óvatosnak kell lenni. Ennél az esetről a nyomozó csendőrök gyanújával az egész község szembehelyezkedett, mert a becsületes, templomjáró idősebb testvéréről senki sem merete feltételezni, hogy édestestvérét meggyilkoltatja. Az emberi lélek tele van rejtéllyel. Sohasem lehet tudni, hogy kiben mi lakozik.

TOLCSVAI NAGY GÁBOR

ny. altábornagy,

a magyar szent korona országaihoz tartozott
csendőrség volt felügyelője.

írta: dr. PRESZLY LÓRÁND ny. ezredes.

Május 29-én hantolták el a budapest-farkasréti temetőben Tolcsvai Nagy Gábor ny. altábornagyot, a magyar

szent korona országaihoz tartozott csendőrség volt —
utolsó — felügyelőjét.

Amint mély megindultsággal állottam sírhelye előtt,

Mielőtt vásárol, tekintse meg raktárunkat!

ahol megtalálja a legnagyobb választékot férfi és női szövet, selyem, vászon-, ágy- és asztalneműben, függöny, átvető, paplan, bőrvászon és linoleumban. Magyar és keleti perzsa szőnyegek, futó- és asztali szőnyegek minden kivitelben, fianel-, gyapjútakarók a leg-
olesőbb árban kaphatók.

HIRSCH és POLLÁK cégnél, PÉCS Irgalmasok-u. 4.

Takarékossági könyvre 6—7% havi hitelt nyújtunk.

BÚTORT LEGJOBBAN az évtizedek óta közismert

BOG-MIL bútorárúházban VI., VILMOSCSÁSZÁR-ÚT 43. vásárolhat
(Báthory-utcával szemközt). Hálószobák, ebédlők és
kombinált bútorok nagy választékban. Olcsó árak! Kívánatra fizetési kedvezmény

mely komor kitárulkozással várt reá, lelkekre nehezedett a fájdalmas emlékezés, hogy vele ismét egy darab élő mult szakadt el tőlünk, csendőröktől; hogy eggyel ismét szegényebbek lettünk azok sorából, akik ott állottak, ott virrasztottak testületünk bölcsője mellett, akik hosszú évtizedeken át igazi, hűséges szolgálói, úttörői voltak intézményünknek; akik egy emberöltőn át ideális rajongással és áldozatkészséggel, szeretettel és csodálatos önzetlenséggel fáradtak azon, hogy sorsát előbbre vigyék, hogy — teljesítőképességét állandóan fokozva — minél tökéletesebbé, hasznosabbá és értékesebbé tegyék nemzetünk számára.

Mint tényleges honvédhadnagy 1882-ben, tehát abban az évben lépett be a csendőrséghez, amikor a magyar királyi erdélyi csendőrparancsnokság első pionírcapatát bocsátotta ki a szegedi — szervezés alá került — csendőrkerület területére. Mint próbaszolgálatos tiszt vett részt a budapesti csendőrkerület — ugyanazon évi — megszervezésében s maradt vissza Szegeden, mint az ott már megszervezett II. számú csendőrkerület segédtisztje.

Harmincöt éven át szolgált a csendőrség tényleges állományában. A hadnagyi rendfokozatból emelkedett az altábornagyiba, a szakaszparancsnoki állásból Nagymagyarország csendőrsége felügyelőjének díszes méltóságába.

A szervezés legnehezebb idejében kezdette meg pályafutását, melyet a világháború borzalmas éveiben folytatva, 1917. évben fejezett be. Hatvanhárom magyar és nyolc horvát-szlavón vármegye közbiztonsági szolgálatának irányítása összpontosult kezében és felelőssége nehezedett kemény vállaira. Gondolhatunk arra is, hogy a közel tizenkétezer főnyi csendőrség tizennyolcezer tartalékos és népfelkelő legénységgel volt a háború idején megerősítve.

Tiszti pályájának három olyan kimagasló eseménye volt, amelyre mindvégig különösebb büszkeséggel gondolt. Mint főhadnagy tüntettetett ki a katonai érdemkeresztel, ami a békeidőben ritka és jelentős elismerésszámba ment. A második, hogy 1905. évben ő állította fel a brászói VII. és 1907. évben a debreceni VIII. számú csendőrkerületet. A harmadik büszkesége végül az volt, hogy II. Rákóczi Ferenc fejedelem és buidosó társainak kassai temetésekor összpontosított 1900 főnyi csendőrkarhatalom parancsnokságával bízott meg. Ez a csendőrkarhatalom adta meg nagy fejedelmünk végtisztességtételén a katonai diszkíséretet is.

Tolcsvai Nagy Gábor ny. altábornagy élete és egyénisége egészen eredeti, egészen rendkívüli volt. Zemplénmegyei régi, nemesi család sarja, erőshitű protestáns, puritán jellemű hazafi és fanatikus csendőr. Családtalan ember, aki — amíg szolgált — kizárólag hivatásának élt, nyugállománubahelyezése után pedig csendben visszavonult emlékei közé és azoknak élt halála órájáig.

Keréknárok, varrógépek, óra, ékszer, ajándék tárgyak,

alkatrészek megbízható minőségben, versenyképes áron, kedvező fizetési feltételek mellett

Diadal Áruház, Suánci-Óraház Budapest,

VII. Thököly út 26. A csendőrség megbízható bevásárlási forrása.

ÓRÁK, ékszer, arany és ezüst ajándék-tárgyak a legnagyobb választékban

Adler Bélánál, Kaposvár

Olcsó árak és könnyített fizetési feltételek!

Míg ténylegesen szolgált, kemény férfi és kemény előjáróként dolgozott intézményünkért. Amikor félreállott, alkonyodó életének aggodalmai és féltései továbbra is mind a hazájáé és intézményéé maradtak.

Eppen nem volt felmelegedő, inkább zárkózott, magános és magának élő, igényeiben pedig a lehető legegyszerűbb természet. Testi alkatára dalia, akinek kevés párja akad a magyar alakok szálfajerdőjében.

Az örök törvény: a halál, felette is győzedelmeskedett s nekünk, akik vele hosszú éveken át együtt szolgáltunk, nem marad más kötelességünk, mint az, hogy egy egész emberi életet átfogó, nagyivélésű pályája felett igazságot szolgáltsunk akkor, amikor megállapítjuk, hogy erős, hatalmas oszlop dönt ki vele sorainkból s elmondjuk róla, hogy hű fia volt a kötelességnek és a munkának, akire megindult lélekkel fogunk mindenkoron visszaemlékezni.

A szabolcsvármegyei Kótaj községben 1853. évben született. Sárospatakon tett érettségét, utána két és fél évben át az ősi főiskolán jogot és teológiát hallgatott. 1875. évben avatott fel a honvédséghez, 1876. évben végezte a magyar királyi Ludovika Akadémián a tényleges tisztképző tanfolyamot, melynek elvégzésével hadapróddá, majd 1878. évben hadnaggyá lépett elő. 1882. évben lépett át a csendőrséghez. A csendőrtiszti szakvizsgát Szegeden tette le. Főhadnaggyá 1883. évben nevezték ki. Előbb segédtiszt Szegeden, 1886-tól szakaszparancsnok, majd mint százados (1888) szárnyparancsnok Nagyikindán. 1899. évben Nagyváradra helyezték át mint szárnyparancsnokot, röviddel később Székesfehérvárra másodtörzstisztként. Őrnaggyá 1899. évben lépett elő. 1902. évben kerületi parancsnokhelyettes. Ez évben hasonló minőségben Budapestre helyezték át. Itt a következő évben megbízták a kerületi parancsnokság ideiglenes vezetésével; ez évben alezredessé is előlépett. 1904. évben Szegedre helyezték át, majd 1905. május 1-vel Brassóba kerületi parancsnokként. 1906. évben ezredes. 1907. évben a debreceni csendőrkerület parancsnokságával bízták meg. 1912—1917. évig a magyar szent korona országaihoz tartozott csendőrség felügyelője. Magas szolgálati állásától 1917. október 3-ával saját kérelmére mentették fel s határozatlan időre szabadságolták. Állandó nyugállományba 1919. január 1-ével vonult.

Temetésén vitéz Dobó István tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese vezetése alatt megjelent a budapesti csendőrtisztikar teljes számban.

Írógép

új és újjáalakított, ≡ javítás
karbantartás ≡ alkatrészek
Irodai felszerelések, töltőtollak

Elsőrangú minőség. ∴ Olcsó árak.
Kedvező fizetési feltételek.

Wirth és Rengey Szeged, Széchenyi tér 5
A törvényszéki palota mellett.

Alku nélkül bútor
szabott áron:

NAGY ZSIGMOND
VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

Csendőrségi Közlöny II. szám. Személyes ügyek: Kormányzói elhatározás. A Kormányzó Or. Ö. Főméltósága Legfelsőbb Elhatározásával elrendelni kegyeskedett, hogy Margitai József, Boros Lajos, Marsay János, Somogyi Mihály, Lukáts Lőrinc, Richnowskyy Oszkár és Császár Dezső alvezettek a saját kérelmükre megejtett felülvizsgálat folytán nyugállományba helyeztessenek. Miniszteri rendelet. Odaitételtett: a III. oszt. tiszt. szolgálati jel Pálffy Sándor, Ferenczy Endre, Fehérvári Ferenc, Székely Ferenc és vitéz Vass István szds.-nak. Állandó nyugállományba helyeztetek: Gyöngyösi Mihály szegedi V. kerületbeli thts., Maksa József, Bihari György, Kardos András és Rab János debreceni VI. kerületbeli thts.-ek. Várakozási illetményrel szabadságotattak: Vajás János szegedi V. kerületbeli thts., Erdész Gyula, Léndárt Aron és Pálosi Antal miskolci VII. kerületbeli thts.-ek. Névváltoztatások: Orendi Erik-Károly-Norbert szds. családi nevét „Orendy”-re, Kokas Vencel cső. „Kakas”-ra, Siller József prb. cső. „Solymosi”-ra, Joosz Antal prb. cső. „Herceghuti”-ra s Budéner Ferenc prb. cső. „Boda”-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel. Szabályrendeletek: Büntügyi Körözések Lapja helyesbítésének beszüntetése a nyomozó alosztályoknál. Csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. Közszolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok gyermekei részére arcképes vasúti igazolványok érvényesítése a nyári hónapokra. A m. kir. csendőrségi gyógyházak számára kiadott Általános Határozványok helyesbítése. Sár-cipő viselésének korlátozása. Szél Ferenc volt prb. cső. részére a pécsi IV. kerületi parancsnokság által 1922. június 30-án 1346/gh. 1922. szám alatt kiállított és elvesztett leszerelési igazolvány érvényesítése. A 115.000/1933. III. K. M. számú rendelettel kiadott határkapuk jegyzékének helyesbítése. A folyó évi 9. számú Csendőrségi Közlöny 56. oldalának felső jobbsarkán lévő „5” szám helyett „9” szám irandó. A 10. számú Csendőrségi Közlöny 63. oldalának jobb hasábján alulról számított 10. sorban előforduló „évdőkről” sző „é” betűje helyett „e” betűt kell írni; a 64. oldal bal hasábjának alulról számított 14. sorában előforduló „helyeztetek” szőt „helyeztetek” szóra helyesbítendő. Pályázati hirdetmény. A Magyar Nemzeti Múzeum Tanácsa pályázatot hirdet nyolc II. osztályú altiszti állásra, melyek közül egy az Országos Levéltárnál, három az Országos Széchenyi Könyvtárnál, kettő a Magyar Történelmi Múzeumnál, egy az Országos Magyar Szépművészeti Múzeumnál és egy az Országos Természettudományi Múzeumnál kerül betöltésre.

Fegyverhasználat. Június 1-én a pálházi őrs állományába tartozó Bíró Imre őrmestert és Csiba Géza csendőrt, továbbá a vadászokai őrs állományába tartozó Joó Ferenc csendőrt 23—24 óra közötti időben Naavbozsza községben Balázi Aladár és társai nagvbozsói lakosok megtámadták. A csendőrök kardjukat használták és Balázi Istvánt súlyosan három társát pedig könnyebben megsebesítették. A csendőrök közül Bíró Imre őrmester sérült mér súlyosan, Csiba és Joó csendőrök értetlenek maradtak. Bíró őrmestert a sátoraljaújhelyi kórházba szállították. A kivizsgálás folyamatban van.

Fogoly öngyilkossága. A diószöri őrs egyik járőre május 24-én többrendbeli lopás miatt őrizetbe vette Sike András 33 éves, sályi lakos, napszámost. Sike aznap 16—17 óra közötti időben a diószöri községi fogdában egy kávéházból, lomok közül előszedett nadrágszíjra felakasztotta magát és meghalt. Az ügyben kivizsgálás indult.

Öngyilkosság. Cser Mihály tiszthelyettes, a kisújszállási őrs parancsnoka, május 28-án 1 és negyed 3 óra közötti időben, míg családja aludt, lakásából eltávozott, szolgálati pisztolyát egy tár tölténnyel magához vette és ismeretlen helyre távozott. Távozását felfedezve, az egész őrs a keresésére indult. Május 29-én Szalók János őrmester a Kisújszállástól 3 km-nyire fekvő erdőben holtan megtalálta. Cser tiszthelyettes a szájába lőtt és — megállapítás szerint — azonnal meghalt. A kivizsgálás folyamatban van.

Fogoly megszökése. Május 24-én 2 óra körül időben, a család büntette miatt elfogott Csömör Kovács Sándor 27 éves, mezőkeresztesi lóalkusz cigány a hajdúhadházi őrs egyik járőrének az őrizetéből, a mezőkövesdi község házáról, megszökött.

Dicséreték. A szombathelyi III. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Kiváló Elek thts.-t, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt hivatásbeli kötelességeinek teljesítésében, főleg mint őrsparancsnok, a közbiztonsági szolgálat kezelésében, valamint alárendeltjeinek helyes vezetése és nevelése terén fáradhatatlan szorgalommal és eredményesen működik; Csóka János thts.-t, mert hosszas csendőrségi szolgálat alatt hivatásbeli kötelességeinek teljesítésében, főleg mint őrsparancsnok, a közbiztonsági szolgálat kezelésében, utóbbi időben mint szárnyirnok, fáradhatatlan szorgalommal és eredményesen működik; Baráth Sándor II. thts.-t, mert hosszas csendőrségi szolgálata alatt mindenkor kifogástalanul működik, különösen mint az osztályparancsnoksághoz beosztott irodai segédmunkás, szolgálatát nemcsak kiváló szak tudással, hanem fáradhatatlan buzgalommal és kiváló kötelességtudással, igen lelkiismeretesen és eredményesen látja el; Sipőcz Győző thts.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, őrsparancsnokhelyettes, őrsparancsnok, a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan szorgalommal, odaadással, igen eredményesen működött. Legutóbbi 3 évben, mint az őrsparancsnokképző iskola segédoktatója, kötelességeit mindenkor kiváló szorgalommal, öntevékenyen, kiváló szakértelemmel látja el; Tóth László II. thts.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, őrsparancsnokhelyettes, a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan szorgalommal, odaadással, igen eredményesen működött. Legutóbbi 5 évben, mint az őrsparancsnokképző iskolánál beosztott irodai segédmunkás, szolgálati kötelességeit az átlagot messze meghaladó ügybuzgalommal, kiváló szakértelemmel és fáradságot nem ismerő odaadással látja el; Menyhart István thts.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan szorgalommal, odaadással, eredményesen működött. A nyomozó alosztály felállítására óta, mint nyomozó, úgy a közönséges bűncselekmények nyomozása, mint a politikai szervezkedések felderítése terén igen jó szakértelemmel, fáradságot nem ismerő buzgalommal és kötelességtudással működik; Néki Ernő szv.

Kéréknár és kéréknárkatrészek megbízható minőségben és legolcsóbban, kéréknárkatrészek versenyképes árban nagy választékban

Rádiók

Csillárok

KELEMEN MÁRTONNÁL Szeged, Kelemen u. 11
A magy. kir. csendőrség tagjainak kedvező ártételekkel!

20 Modern BÚTOR-házak
KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS
VII., DOHÁNY-UTCA 46 ÉS VIII., BAROSS-UTCA 42

CSAK KÖZVETLEN A GYÁRBÓL VEGYEN GYAPJUSZÖVETET
MERT IGY OLCSSÓBB A TARTÓSSÁGI GARANCIA

KÉRJE MINTÁINKAT!

A magyar kir. Csendőrség állandó szövetszállítója és ruhakészítője

Trunkhahn
POSZTÓGYÁR ÉS RUHAGYÁR R.T.
IV. KER. PROHÁSZKA OTTOKÁR-U.S.
EGYETEMI TEMPLONNÁL!

CSAK TISZTA GYAPJUBÓL

thts.-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor kifogástalanul működött, különösen mint gazdasági hivatalba beosztott segédmunkás, szolgálatát alapos szak tudással, ernyedetlen szorgalommal, igen lelkiismeretes és eredményesen látja el; *Kovács Lajos V. törm. v.-at*, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt hivatásbeli kötelességeinek teljesítésében, főleg mint ideiglenes őrsparancsnok, a közbiztonsági szolgálat kezelésében, valamint alárendeltjeinek helyes vezetése és nevelése terén fáradhatatlan szorgalommal és eredményesen működik; *Galambos János törm. v.-at*, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan szorgalommal, odaadással, eredményesen működött. A nyomozó alosztály felállítását óta, mint az alosztály helyszínelője és daktyloskópusa, szolgálatát igen nagy szakértelemmel és szaktudással látja el. A helyszíni nyomok igen ügyes és leleményes felkutatásával, majd az azokból levont helyes következtetésekkel nagymértékben elősegítette, hogy a bűncselekmények kiderültek; *Szamosi József, Somogyi Sándor, Németh Vendel és Tóth Mihály törm.-ket*, mert hosszabb csendőrségi szolgálatuk alatt, mint járőrvezetők, a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan szorgalommal, odaadással, eredményesen működnek, valamint minden irányban dicséretes magatartást tanúsítanak; *Horváth József XI. törm.-t*, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlanul, szorgalommal, odaadással és eredményesen működött. Utóbbi két év óta, mint szárnyirnok, szolgálatát nemcsak alapos szaktudással, hanem fáradhatatlan buzgalommal, ernyedetlen szorgalommal, igen lelkiismeretes és eredményesen látja el; *Horváth György III. törm.-t*, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt mint járőrvezető, utóbbi időben mint ideiglenes őrsparancsnokhelyettes, a közbiztonsági szolgálat terén szorgalommal, odaadással és eredményesen működött, őrsparancsnokát hathatósan támogatta és alárendeltjeinek követendő példát mutat; *Nagy József III. törm.-t*, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan szorgalommal, odaadással, eredményesen működik, valamint minden irányban dicséretes magatartást tanúsít; *Keszthelyi György törm.-t*, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan szorgalommal, odaadással, eredményesen működik, valamint minden irányban dicséretes magatartást tanúsít és *Csihar József törm.-t*, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan szorgalommal, odaadással, eredményesen működött. Utóbbi 3 évben mint az őrsparancsnokképző iskola köztitkárának beosztottja, kötelességeit nagy ügybuzgalommal, szakértelemmel és köteleesség-tudással látja el. Nyilvánosan megdicsérte: *Szentgyörgyi László szv. thts.-t*, mert mint az osztály gazdasági hivatalához beosztott segédmunkás, fáradságot nem ismerve, igen eredményesen működik, továbbá mint raktárkezelő, a kincstári javakat igen nagy szakudással és hozzáértéssel kezeli és tartja karban; *Dobai Péter, Németh Albert törm. v.-at*, *Vincze György, Döbrösy József, Németh István V., Sudár Lajos törm.-t*, *Fehér Gyula, Csider János és Harasztos István törm.-t*, mert hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén nagy szorgalommal, odaadással és eredményesen működtek.

Honvédek látogatása a budapesti csendőrlaktanyában. Június 4-én a m. kir. honvédség szabályzatismertető tanfolyamának 16 hallgatója *Lichtneckert* András tábornok, a m. kir. honvédség szabályzatismertető tanfolyamának parancsnoka és vitéz *Veress* András vkszt. alezredes vezetése alatt megtekintette a Budapesten állomásozó nyomozó alakulatokat. A látogatás 8 órától 12 óráig tartott. A tan-

folyam megtekintette a nyomozó osztályt, az 1. nyomozó alosztályt és a törzsosztályt.

A magyar katona jellemrajzának megállapítása és ezen adatoknak a magyar katonai szellem nagyraemelésére céljából elengedhetetlenül szükséges, hogy a világháborúban (nemcsak a hadszíntereken, hanem a háborúval kapcsolatban a póttesteknél is) a magyar katonával történt és ennek jellemzésére kiválóan alkalmas, a valóságnak megfelelő apró történetecskék (epizódok), adomák, elbeszélések vagy eseményeket — tekintet nélkül azok hangulatára — mielőbb összegyűjtjük. Nemes fajunknak tesszünk ezzel értékes szolgálatot, mert nem csak faji és katonai öntudatunkat erősítjük, hanem férfiu és katonai erényeinket is fejlesztjük. Pótolhatatlan kár volna, ha ezek a jellemző adatok bármilyen úton, pl. szükkeblü önzés, vagy elhalálozás folytán örökre elkallódnának. Közönyünk folytán e téren már eddig is sokat veszítettünk. Azok a ténylegesen és nyugálománnyú tiszték (lelkészek, orvosok, hadbírák, hadbiztosok, illetve tisztviselők) tehát, akik ilyen jellemző adatok birtokában vannak, bocsásák azokat mielőbb vitéz *Nagy-Megyeri Nagy (Raics) Károly* ny. áll. altábornagy rendelkezésére. (Lakik: Budapest, I., Fortuna-utca 8. I. 6.)

A csendőrség 1936. I. negyedévi közbiztonsági tevékenységének statisztikája. A folyó év első negyedében a csendőrség működési területén összesen 33089 (28026) büntett és vétség, továbbá 41984 (39445) kihágási esetben folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások eddig a büntetéknel és vétségeknél 33043, a kihágásoknál 41685 esetben vezettek eredményre. 46 büntett és vétség, továbbá 299 kihágási esetben a nyomozás még folyamatban van. A nyomozásokkal kapcsolatosan a csendőrség összesen 2930 (2604) egyént fogott el és vett őrizetbe s 85497 (79029) egyént jelentett fel különböző bűncselekmények miatt.

Az elkövetett büntettek és vétségek között szerepel 12296 (8333) lopás, 5016 (4315) rágalmazás és becsületsértés, 3624 (2933) testisértés, 1900 (2124) csalás, 840 (873) gyújtogatás és tűzokozás, 1590 (1268) sikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés, 883 (790) vagyonrongálás, 2484 (1497) orgazdaság és bűnpártolás, 634 (527) magánlaksértés, 537 (490) ember élete eleni bűncselekmény, 298 (203) okirat-hamisítás és 93 (98) pénzhamisítás. A még fennmaradó számok az egyéb büntettek és vétségek között oszlanak meg.

A zárójelben levő számok az 1935. év első negyedének statisztikáját mutatják.

A korcsmából. A mecsekszabolcsi őrs állományába tartozó *Balogh* Ferenc csendőr június 3-án 1 órakor *Mecsekszabolcs* községben, a Szabó-féle vendéglőben, verekedőkkel szemben szolgálaton kívül fellépett. A verekedők közül *Feuerstahler* János Balogh csendőr kardját megragadta, hüvelyéből kihúzta. Balogh csendőr a kard pengéjét e kapta s eközben a jobbkez- hüvelyk- és mutatóujja között a tenyerét elvágta, de megsérült a gyűrűs- és mutatóujja is. Orvosi vélemény szerint Balogh csendőr sérülése 8—10 nap alatt gyógyul. Polgári egyének nem sérültek meg. A kivizsgálás folyamatban van.

Ön által megszabott időre terjedő előlegnélküli hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorok, szalonok, matracok és sodronyok, szőnyeg-árak, auto- és ebédlőszőnyegek, dísztárgyak és az összes vászonárak, abroszok, ágyneműdmasztek.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZAM.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

Eladó. Keveset használt 7226. Orion Universal, 110—250 Voltig, váltóáramú, 2+1 csöves rádiókészülék, tiszta, kellemes hangú, dinamikus hangszóróval, üzembesz állapotban 80 pengőért részletre is. Üzleti ára 142.50 P. Kiss Károly törzsörmester, Budapest, Böszörményi-út 21.

Csendőrségi tollforgót árusít, közt, javít *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakasztiszt, Budafok, Pozsonyi-út 29., *Dél József* ny. thts, Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám, *Fekete Imre* ny. törzsörmester, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztol, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsörmester (Hajduböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gondnal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnokok. A budapesti I. kerületben: *Sebő János* és *Kiss Jenő* törm. v.-ak.

Házasságot kötöttek a budapesti I. kerületben: *Szander István* fhdgy. *Gergelyffy Ilona* úrhölgygel Nyiregyháza; *Fekete János* thts. *Tóth Erzsébet*tel Tápiógyörgyén. A székesfehérvári II. kerületben: *Sebestyén József* I. thts. *Szigei Rozáliával* Hegykön; *Horváth Bertalan* törm. *Fodor Margittal* Kisbőren; *Szűcs Lajos* törm. *Szabó Ilonával* Győrben. A pécsi IV. kerületben: *Dobos István* törm. *Fehér Ilonával* Faddon; *Varga János* III. őrm. *Beke Kornéliával* Csákvány községben. A miskolci VII. kerületben: *Kisfalvi Bertalan* törm. v. *Sir Valériával* Hámorban; *Király Gábor* törm. v. *Kiss Jolánnal* Kispaládon; *Molnár József* I. törm. *Simon Erzsébet*tel Encsen; *Bódi Gusztáv* törm. *Kiss Eszterrel* Mezőkeresztesen; *Tóth Sándor* II. törm. *Tóth Juliannával* Tar községben és *Molnár Elek* őrm. *Tölczék Eszterrel* Sajóhábonban.

Családi hírek. *Született:* a budapesti I. kerületben: *Gyimes Márton* törm. v.-nak *Gyula* nevű fia, *Pipő Sándor* törm.-nek *Sándor* nevű fia; a székesfehérvári II. kerületben: *Taródi István* törm. v.-nak *Edit* nevű leánya, *Varga Sándor* II. törm.-nek *Klára* nevű leánya, *Bakai József* törm.-nek *Iren-Irma* nevű leánya; a pécsi IV. kerületben: *Nagy István* XIII. thts.-nek *Mária-Magdolna* nevű leánya, *Komlós József* thts.-nek *Géza-Ferenc* nevű fia; a miskolci VII. kerületben: *Békefi József* thts.-nek *József-Gábor* nevű fia, *Barta József* thts.-nek *Béla* nevű fia, *Eördögh Gyula* thts.-nek *Eva-Mária* nevű leánya, *Parkas István* törm.-nek *Eva-Erzsébet* nevű leánya, *Tóth Sándor* törm.-nek *Gizella-Katalin* nevű leánya, *Balogh János* I. törm.-nek *János* nevű fia, *Orbán József* törm.-nek *József-Tibor* nevű fia és *Gál Lajos* törm.-nek *Evi-Julianna* nevű leánya. — *Meghalt:* *Sári Gusztáv* székesfehérvári II. kerületi thts. felesége, sz. *Szabó Mária*, Budapesten; *Kolozsi János* debreceni VI. kerületbeli törm. felesége, sz. *Tótkár Lenke*, Sarkadon és *Gonda Márton* miskolci VII. kerületbeli törm. *Gyula* nevű fia, Egerben.

Első Szegedi Szabóipari Szövetkezet

Szeged, Széchenyi tér 8, Francia u. 22 sz.
Telefon 925 Üzemitelefon 760

Egyenruha és úri szabóság. Bőrruha-osztály. Megbízható minőség. Méltányos árak. Kedvező fizetési feltételek. A m.kir. csendőrségszervezős szállítói

42 éve a világot uráló eredeti angol The Champion kerékpárokat havi P 20.— és saját készítésű kítűnő Royal Star kerékpárokat 180.— P-ért havi 16.— P részletre, kerékpáralkatrészeket NAGYBANI GYÁRI ÁRBAN.

Külsőgumi 3.90, belső 1.20, pedálok 2.10, kormány 3.20, sárvédők 1.20-tól feljebb. LANG JAKAB és FIA, kerékpárgyártó, Budapest, VIII., József-körút 41. Képes árjegyzék ingyen. Alapítva 1869.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal: „Szószertint közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, felhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. A kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másuttal közölni, sem pedig utánnymutatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúraleveletet csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Bpest, VIII., József-körút 5.) szveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyeget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyét is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötégyjű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlétszikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységét egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest. I., Böszörményi-út 21. szám.”

IRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 10-2-19

A m.kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

BÚTOR

tarlós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Fióküzlet: VII., Péterfy Sándor-u. 40. Hernád-u. sarok.

D. M. őrm., Parád. 1. Lexikonválaszt kap. 2. A nyomozókulcsban az „Iős”-jelzés az Internationale Öffentliche Sicherheit című, Bécsben megjelenő nemzetközi közbiztonsági szaklapot jelenti, amely nemzetközi büntetéseket közzései is közzései szokta. Ezeket a közzéseket veszi át a nyomozókulcs is. Minthogy nemzetközi büntetéseket csak büntett miatt szoktak közzései, ilyen egyént, elfogása esetén az illetékes kir. ügyésznek kell átadni, tekintet nélkül arra, hogy milyen külföldi bíróság vagy hatóság körözi. — 3. Lexikonválaszt kap. — 4. **Hágsó:** kötélből létraszerűen készült mászóalkalmatosság; **csónak:** laposfenekű, kiemelkedő élesorrú, laposfarú kis vízi járómű, amely evezőpaddal és evezőkkel van ellátva, de hajthatja motor is; **ladik:** olyan csónak, amelyet nem evezővel hajtanak, hanem tolórúddal tolnak; **dereglye:** erősen merülő, élesorrú, öblös derekú, nagyobbfajta vízi járómű. Rendszerint halászok használják; ezen szállítják a halászhálókat és rajta van a csiga is, amellyel sík vizen a háló felszedik. — 5. A Szolg. Szab. I. rész 541. pont 1/b) alpontja szerint tiszteletadást kell vezényelni minden előjáró és olyan katonaaállományú feljebbvaló előtt, a ki a parancsnokénál magasabb rendfokozatot visel. Természetes tehát, hogy ha egy honvédtizedes rajt vezet, a csendőrnek, akivel találkozik, fővetést köteles vezényelni, mert a csendőr a katonaaállományba tartozik. Szakaszvezető a csendőrnek nem vezényel fővetést, mert egyenlő rangúak; saját személyükre kölcsönösen tisztelegnek. — 6. A Szolg. Szab. I. rész 330. pont 11. alpontja szerint vidéken és fürdőhelyen, ahol helyőrség nincsen, az oldalfegyver viselése nem kötelező. Az őrsállomáson tehát, ahol nincsen helyőrség, a szabadságot honvédegyének oldalfegyver nélkül járhatnak. A csendőr kardot köteles viselni, mert a Szut. 201. pont 2. bekezdése előírja. — 7. A 492. pont alapján. — 8. Az illetékes gazdasági hivatal a múlt év december 1-én már levonta.

G. J. tthts. Nem egészen értjük az esetet. Irja meg nekünk még a következőket: 1. Milyen bűncselekménnyel volt az őt kereskedő gyanúsítva. — 2. Milyen körülmények támogatták az ellenük emelt gyanút. — 3. Elfogta-e őket a járőr vagy csak elővezette; ha igen, a Szut. melyik rendelkezése alapján. — 4. Milyen alapon bocsátották őket szabadon? (A Szut. 320. pontja ugyanis egyenként felsorolja az eseteket, amikor az elfogott egyént a járőr és amikor az őrsparancsnok szabadon bocsáthatja. Melyik eset forgott fenn a kérdéselt esetben?) — 5. Ki fizette az utiköltséget oda és ki visszafelé? — 6. Tettek-e az illetők valami lépést, ha igen, hol és mit követelnek? Csak ha e kérdéseinkre felel, tudunk választ adni.

Rigó. Ha szabálytalanul hajtott, közlekedési kihágást követett el, amelyért a főszolgabíróhoz kell feljelenteni, de a feljelentésben meg kell említeni, hogy az illető, mint egy

konzuli személy családtagja, személyes mentességet élvez. Őt magát nem szabad kikérdezni, de a sértettet, tanukat, igen. Mind a területenkivüliség, mind a személyes mentesség ugyanis az ezt közvetlenül élvezőknek velük együtt lakó családtagjaira is kiterjed, ha nem magyar állampolgárok. (Szut. 496. pont utolsóelőtti bek.) Ha azonban az illető, aki a gépkocsit vezette, nem Magyarországon az édesapjával, hanem külföldön lakik és itt csak átutazóban volt, személyes mentesség nem illeti. A kimutató árának megtérítése polgári peres útra tartozik, a kihágás lényegén ez nem változtat.

Oktatótisz. A Szut. 546. pontja azért írja elő, hogy öt éven felüli szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény gyanuja miatt elfogott egyénről személyleírást kell felvenni és a tényvázlát fogalmazványra mellett megőrizni, hogy ha az illető nyomozás közben vagy az ügyésznek való átadás előtt a csendőrség őrizetéből megszöknék, személyleírása a Nyomozati Értesítő számára kéznél legyen. Az is megtörténhetik, hogy az illető a csendőrség előtt árnevet használt; ilyenkor a későbbi azonosítást az őrsőn meglévő személyleírás megkönnyítheti.

Cs. J. törzsrőmester. A leghelyesebb eljárás, ha sürgős áthelyezését kéri, a nekünk megírt adatok bejelentése mellett. Ezt meg kell tennie a Szut. 86. pontja szellemében is. Azzal a nővel, aki eddig is kellemetlenséget okozott önnek, kár egyazon községben lenni, a további bonyodalmaknak így elejét veheti. A bírósági ítélet már egyszer igazat adott önnek ugyan s bizonyára a következő esetben is úgy lenne, de kár volna ilyen dolgokkal megmérgezni az életét és kitenni magát, valamint menyasszonyát annak, hogy a község a szájára vegye. Az emberek könnyen elhiszik a rosszat, ezt ne felejtse el. A csendőr pedig, ha megszökött, már kényes, kellemetlen s előbb-utóbb oly nehéz helyzetbe jut, ami szolgálata ellátásában is zavarja. Nem célszerű tehát az ellentétet — ki tudja meddig — kiélezni, hanem okosabb feltűnés nélkül kitérni az útból.

Remény. A kérdés rendezés alatt áll. Az eredményt előre nem tudhatjuk. Ha változás lesz, szolgálati uton értesülni fognak róla.

Disz. Nem tudjuk pontosan, mikor jelenik meg. Ebben az évben bizonyosra vesszük.

L. F. törm., Monor. Aki a hadifogságban töltött időt igazoltatni akarja, elsősorban a volt csapattestéhez kell fordulnia. Ha innen nem kapná meg az igazolást, attól a hadifogyó-leszerelőtábor parancsnokságtól kell kérnie, ahol hazatérésekor leszerelt. Ha ezt sem tudná megszerezni, akkor két volt tiszti előjárójának írásbeli nyilatkozata szükséges. Ennek hiányában pedig két volt legénységi állományú egyén esküvel megerősített tanuságtételével kell igazolnia. Így rendelkezik az 5300/M. E. 1922. számú rendelet 8. pontja.

Fényképezéshez

KODAK FILM

mindig a legjobb és legmegbízhatóbb!

A magyar kir. csendőrtiszti és altiszti kar kipróbált megbízható bevásárlási helye a

TRIBON RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárak a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.
Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb

TELEFON: 392-85, 312-97. fizetési feltételek.

Quo vadis. Bizonyos okokból célszerűbb, ha a 2. kérdésre is itt s nem a lexikonban válaszolunk. Elég annyit mondanunk: szolgálati uton mindenkinek meg kellett kapnia a tájékoztatást abban a tekintetben, hogy a levélben tárgyalt eshetőség nem fenyegeti, a kincstár helytáll érte. Kérdezze meg az őrsparancsnokát, tőle részletesebb felvilágosítást is kaphat.

Őrs, Gáva. Az idényszolgálati táblázatot nem a Stádium r.-t. árusítja, hanem nálunk kapható 20 filléres levélbélyeg beküldése ellenében. Ha többen együttesen is rendelnek, levélbélyeg helyett pénzt is postára adhatnak. A kért öt darabot postára adtuk.

Eresi, Lehetőség, Rábcakapi. Lexikonválaszt kapnak.

Doboz. A leírt eset erkölcstelen üzlet, semmi más. Ehhez a törvény nem ad jogsegélyt. Más őrsállomást nem célszerű jelgének választani.

Borostyánkő. Az 1931/11. számunkban közölt cikk felvilágosítást ad mindenről. Az őrsön szívesen megmutatják ezt a cikket, tanulmányozza át. A kérvényt a belügyminiszter úrhoz (VI. c osztály) kell beadnia.

Garage. A 144.444/929. B. M. rendelet 3. §-a szerint oktató- és ismeretterjesztő előadások keretében mozgóképek csakis a belügyminiszter külön engedélye alapján adhatók elő. Ezt csak tájékoztatásul közöljük, mert egyébként kérdésből nem látszik tisztán, hogy erről van-e szó vagy pedig arról, hogy állóképekkel és csak vetítőgéppel mutattak-e be az előadáson. Ismétlje meg a kérdését világosan.

Képek. 1. A felvételeknél a természetességre vigyázni kell, a csendőrök ne álljanak mindig vigyázzban. Másik három képét közöljük. — 2. Olvassa el a 11/1936. számunk 50. lexikonválasztát.

P. B. A ma érvényes rendelkezések szerint nem számíthat özvegyi nyugdíjra.

Homrogd. A velünk közölt adatok szerint nyugellátásra igénye van. Katonai és csendőrségi szolgálatára vonatkozó okmányait csatolva adjon be kérvényt a belügyminiszter úrhoz (VI. b oszt.) Hogy lehet, hogy ez csak most jut eszébe?

B. B. B. B. B. Kölcsönös áthelyezési kérelmeket nem közlünk.

13.313. A legénységi előléptetésekre vonatkozó rendelkezések 9. pontjában feleletet találnak a vitás kérdésre.

Nincs otthona. Ha a nősülés engedélyezésére iránti kérvényt beadta, meg kell várni a döntést. Sürgetni nem lehet még azokkal az indokkal sem, amiket velünk közölt. Hasonló helyzetben sokan vannak.

Örökbefogadás. A 25.972/B. M. 1906. számú rendelet kimondja, hogy a gyermek vallására vagy megváltoztatására az örökbefogadásnak nincs hatálya. Ez azt jelenti, hogy az örökbefogadott gyermeket más vallásra átiratni nem lehet 18 éves koráig, amikor már maga határozhat.

Kék. Valószínűleg a jövő év elején meglesz. Körülményei alkalmasoknak látszanak a jelentkezéshez. Parancsból idejében értesül róla.

Kg., Nyék. A Cs. 20. Utasítás 18. pontja szerint a régi őrs átszámolni köteles a vagyonrészt. Ha ez még mindig nem történt volna meg, jelentést kell tenni. Önök annak a vagyonrésznek a hiányával látták el az új tagot s ha most kifizetik az újabb vagyonrészt, a vagyon kétszeres teherrel van sújtva. Kérdés, hogy megengedi-e ezt az önök közzgazdálkodásának a vagyoni helyzete? Ha igen, fizessék ki.

Gombos thts. Lexikonban felelünk.

Mint közlegény a vérmezőkön.

(Regény.)

(12.)

írta: SÓLYOMVÁRI MIHÁLY.

Napfelkeltekor, mint óriási kigyó, megmozdult a vonal, hogy a friss árokból felkelve, keresse a melegítő nap sugarait, hogy elűzze dermedt testéről az őszi, hideg, szinte zuzmarás harmatot. Hogy fáradt tagjait összeszedve induljon az ezredhez, amely már útra készen húzódtott felénk, hogy megnézzze, mi történt tegnap a másik erdőszélen, ahol úgyszólván egy divízió állt ütközetben. És, hogy nem maradt-e el va.ami orosz csapat.

Az én számadom is felzárkózott négyes sorokban a helyére. Így meneteltünk végig az előző napi ütközet-vonalon. A többi csapatok eltűntek, mintha a föld, vagy a sűrű erdőrengtet nyelte volna el őket. Csak itt-ott lehetett egy-egy vértócsát látni a tisztáson, a szántásokon húzódtó árkon.

Ez a mieink vére — mondjuk egymásnak. Szélén, az út mellett az orosz lövészárók. Itt még sok a halott. Ezeket még nem temették el. Ezekkel még sok dolgot lesz. A kíváncsiak beljebb mentek. Ezek újságolják, hogy az erdő tele van orosz halottakkal. Mindenfelé fekszenek a hús fűnyékában. Az erdő széle az egész úton festői látvány. Mintha ide üritette volna ki egy nagy város az összes rongyait. Mintha itt szárogatnák egy hadsereg alsó ruháit. Ugy lógnak a fu.ó orosz csapatok elszórt, megszáradt holmijai. Ez már maga is jellemzi a pánikot, a zavart. Itt már nagy fejtelenség tükröződik vissza. Igazi orosz háborús kép. Vagy öt kilométert megyünk, közben itt-ott mindig találkoznak egyes eldobott orosz felszereléssel. Ezek a tárgyak mutatják azt az utat, merre vonultak vissza. Nemsokára ezek is elmaradtak, mintha mi sem történt volna e tájon, csak az ezredünk sétál az erdő hús árnyékában.

Már reggel 9 óra lehet, midőn az ezred megáll, hogy egy kis pihenőt tartson. Vagy talán utána nézzen ismét, hol is van az orosz? Azt hiszem, hogy azért álltunk meg, mert elfogyott az erdő. Most már jobbról is tisztás, szántás következik. Azt hiszem, itt néznek szét egy kicsit.

Szétosztják a postát. Én is kapok egy levelezőlapot. A nővérem írja. De milyen hősiesen ír. Bátorít szegény. Azt írja, hogy legyek bátor. Legyek én is hős, ha a harcba kerülök, mert a hazáért harcolok. Szinte figyelmeztet a köelelességre. De azért mégis kicsendül az aggodó testvéri szeretet is sorából. Mosolygok rajta. Így lelkesíti a magyar testvér a testvérét, a magyar harcost. Jólesett szívemnek. Hisz eltakarta szíve fájdalmát. Vigasztalt engem a testvér, a honleány. A bajtársaim is mind olvasnak. Csaknem mindenki kapott ma levelet. Talán azokat is lelkesítik hazulról.

De nagyon sok levél megmaradt. Nem akad gazdája.

Óra, ékszer vásárlásnál javításnál

forduljon bizalommal

Tóth József

Képes árjegyzék ingyen! Kedvező fizetési feltételek

órás és ékszerészhez Szeged, Kárász u. 13

CSABAI (CSICSÓ) ES GERICS

polgári és egyenruha-szabók Mindennemű katonai cikkek raklárán, Klüni-író: Miniszteri elismeréssel ezüstéremmel és aranyoklevéllel. KAPOSVAR, FŐ-UTCA 33. szám. Pontos, megbízható kiszolgálás :: Méltányos árak :: Kedvező üzleti feltételek :: A m. kir. csendőrség szerz. szállító.

Nedves falak szárassá tételéhez
"SANIT" HABARGSTÖMITŐ
POSNANSKY ÉS STRELITZ RT.
Budapest, V. Zsitvay Leó utca 13. Tel.: 22-8-29, 28-2-85

Vásároljunk

BÚTORT

Steiner és Franknál
KAPOSVAR, FŐ-UTCA 12

Kedvező fizetési feltételek!

A legegyszerűbb és legdrágább kivitelű elcsorduló minőségben. Jutányos árak.

Ezek nevét, ha kiáltják, csak annyi a felelet: — Megsebesült, meghalt. — Ezek már nem olvassák a tábort lapot. Ezek már útban vannak. Ki-ki haza. Ki-ki az új országba, ahol kezdődik az új élet, az örökké tartó boldog vagy boldogtalan élet. Mert úgy tudom, hogy ott is két élet van. Eppen úgy, mint ezen a földön.

Méregésemből felébredek. Erces hang osztja parancsait. Az ezredes úr áll egy csoport tiszt úr között. Gyűrött köppeny a vállán. Sasszemei mélyen csillognak üregükben. Lovas járőrök jönnek. Egyik az ezredes urat keresi. Je-enti, hogy az oroszok pár kilométerre a falu mögötti erdőben vannak beásva.

Máris vége a pihenőnek. Zsebrevágom a noteszom, amelybe a naplóm írom és már indulunk is tovább. Alig pár száz lépés és az erdő jobbról is elmarad, hogy szémeinknek arra is nagyobb terepet engedjen látni az ismeretlen orosz földből, amelyen most egy lapos magaslát terül el. Az oldalában, úgy két kilométernyire, vagy harminc házból álló falu lapul. Pavlov, hallom a nevét. Hisz itt térkép is van. Azon pedig rajta van minden falu. De még a major is. A tegnapi is rajtvolt. Azért találtuk meg.

A pavlovi csata.

Az ezredes úr parancsol:

— A zászlóaljok széthúzódnak. Az első zászlóalj megy a falu felé. A második és negyedik az erdő szélén húzódik fel a magaslát felé. — Mi azt hittük, hogy előttünk más csapatok is vannak. De csend mindenfelé. Még csak egy távoli fegyverdörrenés sem hangzik.

Óvatosan halad az ezred. Már megint járőrök kellene. Felszólítja a százados úr a századát, ki akar járőrbe menni. Rögtön jelentkezem. Hisz ezt tanultam. Ez szép dolog. Itt a baka egyéni furfangja is érvényesül. Az igaz, hogy legelőször találkozik az ellenséggel, ezer oldalról leskelődik rá a halál. Ezek szemei elől elbújva kell kilesni, hol rejtőzik az ellenség. Hol húzta meg magát. És én mégis ezt tartottam valamirevaló megbízatásnak.

Most is jelentkeztek vagy huszan. De csak négyünket küldtek el. Engem és még három közlegényt. A vezető én lettem. Ez az első eset, hogy parancsnok vagyok. Igaz, hogy csak három embernek. Ezek is örömmel jöttek. El is indulunk azonnal, hogy a feladatot megoldjuk. Ez nem kevesebb, mint a magaslát oldalában lapuló Pavlov átkutatása, hogy nincs-e benne ellenség.

Gyorsan hagytuk el az álló helyzetben lévő századot, hogy az egy kilométerre fekvő falut mielőbb elérjük. Balra húzódtunk vagy ötszáz lépést, hogy a falu felé húzóódó bokros mélyedést elérjük, mert rögtön a terepnyújtotta fedezéket iparkodtam kihasználni, hogy az esetleges figyelő tekintetek elől takarva legyünk. Itt húzódtunk éber figyelem közt egészen az első házig, ahova kertről osontunk be, feltűzött szuronnal, lövésre kész fegyverrel. Semmi jel. Sehol még csak egy civilt sem látni. Előre megyünk a lakásig. Talán lesznek Panyek? Az ajtó nyitva. A Panye békésen üldögél a lócán. Vagy hatvan éves lehet. Mellette talán az életpárja és egy fiatalabb törött asszony. Rémulten bámulnak reánk. Hisz hirtelen termettünk ott. Az öregasszony ráncos arca remeg a félelemtől. Azt hitte, üttött utolsó órája. Kérdem tőlük oroszul, mert már így tudtam pár szót:

— Nima Panye ruszki?

— Nima Panye, nima — felelék mindjárt kórusban mind a hárman.

Azért én nem hittem, mert a járőrnek hinnie nem szabad. Meg kell győződni. At kell kutatni a terepet. Csak a saját szemének higgyen! Hamar átkutatjuk a házat. Nincs semmi.

Vizet kérünk. Egy vödörrel adnak. Épp jó friss. Poharat tart az asszony, hogy azzal merítsünk. Elveszem tőle. Belemeritem a vödörbe és az öregnek adom, hogy igyék. Megértett, mire gondolok. Nagyot ivott a vízből és erősen bizonyította, hogy a vízben nincs semmi. Nem értettem mit beszél és mégis megértettem, hogy őszinte.

Megtöltöttük hamar a kulacsokat és pár perc alatt már átosontunk a túlsó oldalra, hogy az egyik házból ki, a másikba be, kutassuk át tüzetesen a falut. A falunak széles utcája üres. Sehol egy élő lélek. Mintha mindenki elbújt volna. A túlsó vége felé áll a falu kútja, négyszögletes kerítésével. A második háznál már kertről jöttünk előre. A kertben szép almafa. Telve öklömmnyi almával. Valamennyien örültünk. Hamar egyik lerázta. A brótszákok tele piros almával. Hisz egy század kullog utánunk szomjasan. En hamar végzek. Megyek előre. Hátral egy pajta áll a kertben keresztben. Mellette keskeny út vezet az udvarra, egy háromszögű térségre. Balról az istálló és mindjárt a lakás. Ide irányítottam lépéseim. Itt is egy öreg Panye egy öregebb és fiatalabb asszonnal. Rémulat arcok, amidőn felteszem az előző kérdést:

— Nima ruszki? — Ezek is kórusban verik a mellüket:

— Nima ruszki, nima...

Azonban ezek valahogy nem tetszettek. A szemeik mintha hazudnának. Benéztek a lakásba az ágy alá, az ágyba nincs sehol semmi feltűnő. Most az udvarra megyek. Az öreg Panyet hívom. Az istállóajtót kinyitatom. Itt sincs orosz. Csak egy girhes ló és egy ugyanilyen tehén álldogál szomorúan. A nagy pajta ajtaja zárva. Ismét kérdem az öreget:

— És mutatok a pajtára. Az öreg rázza a fejét és szívére teszi a kezét, úgy bizonyítja, hogy nincs. Eles szemem azonban nem kerülte el azt a rezzenést, amely az öreg szeméből kivillant, midőn a pajtára mutatam. Meg voltam győződve, hogy valami nincs reifben a pajtában. Szinte már dühös voltam, hogy társaim még nem jönnek. Hisz már megpakkolhatták magukat almával. Szólni nem akartam, nehogy eláruljam ottlétünket. Gyorsan cselekedtem. Az öregnek mutatom, hogy nyissa ki a kaput. Ismét megrezsent. De félt tőlem is, akiből most már semmi jót sem nézhetett ki a lövésre és szúrásra készenlétben tartott fegyverrel. Az öreg pillanatig gondolkodott. De villogó szemeimből megértette, hogy egy percig sem késhet és már halott. A kapu kitarul szép lassan. Jobbról magasan felrakott gabona. Balról széna. Belső baloldaláról zajt hallok. Az öreget fellököm, csak úgy bukfenczik előre és már a nyíláznál nézek farkaszemet két lustálkodó orrossal, akik akkor akartak fegyvereikhez nyulni, midőn már az én puskám csövébe néztek. Meg is rémultek úgy, hogy mindjárt feltartották kezeiket, jelezve, hogy élni akarnak továbbra is. Most már a többiek is előjöttek, meglepetve nézték a két foglyot.

(Folytatjuk.)

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-161
EBEDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 28-161
 Fotelágalyak, paplanok vasbátorok, futószőnyegek, fehérneművásznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet
 Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
 A m. kir. csendőrség tiszta árengedmény!

Zöld csendőrségi ágytakarókat

teljesen előírásosakat a raktárról kiárusítjuk. Kiárusítási ár, amíg a készlet tart, beleértve fázisadót, helyt Sopron, **20 pengő** darabonként.

Megrendelhető:

Soproni Szőnyeg és Textilművek R.-T.
 Sopron, Baross út 24.

ÁGYTOLLAT, pelyhet, szállodák, penziók, háztartások és menyasszonyok kiházasítása részére, higiénikusan kezelve, ajánlok. Kérje mintázott ajánlatomat. **Fehér** fosztott lúdtollat 10 kg. vételnél kg.-ként? **nengőért** utánvétellel, bérmentve szállítok. Részbeni részletfizetési kedvezményt adok.
ROSNER GYULA ágytoll-üzeme, Kiskunfélegyháza.

KAUFMAN A. ES TÁRSAI Budapest, II., Marqit-krt. 52
 Telefon: 52-5-36.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezkeskedik.

Harcászati pályázatunkra,

melyet a május 15-i számunkban közöltünk, beérkezett 88 pályamunka. Ebből igen jó 26, jó: 15, megfelelő: 24, másolás: 23. Legjobb Patakfalvy József tthts (Nyírad) megoldása, övé a jutalom. Elhatározása szabatos és helyes, terve egyszerű és könnyen keresztülvihető. A dolgozat felépítése áttekinthető és rövid.

Igen jó a következők pályázata: *Buán Lajos* tthts (Tószeg), *Balázsfi Lajos* prb. cső. (Csömör), *Both András* tthts (Gomba), *Bérces József* alhdgy (Cegléd), *Bodó Imre* törm. (Abony), *Csép Sándor* tthts (Örkény), *Erőss Imre* alhdgy (Monor), *Fekete János* tthts (Pusztavacs), *Ferencz Mózes* tthts (Dunaharaszti), *Földváry Leó*

tthts (Kiskunlacháza), *Gróf János* törm. (Pestszentimre), *Juhász Imre* tthts (Monor), *Kanna István* törm. (Dunaharaszti), *Kiss István* törm. (Alberti), *Koncz István* tthts (Budai-út), *Lakatos István* törm. (Zákány), *vitész Némethi Pál* tthts (Balatonújhely), *Pálmai László* tthts (Tatárszentgyörgy), *Simon László* prb. cső. (Madaras), *Szabó Dénes* cső. (Csögle), *Székely János* örm. (Bugyi), *Szentmiklósi József* törm. (Dömsöd), *Tabajdi Imre* törm. (Gomba), *Várnagy Sándor* tthts (Alberti), *Zólyom János* törm. (Ócsa).

A pályázók zöme meglepően jó harcászati érzékről tett tanúságot. Elhatározásai nem gépiesek, nem mesterkélték, van gondolatuk. A műszaki alapismeretek azonban nagyon hézagosság; csak ezzel magyarázható, hogy többen fantasztikus ötletekkel dolgoztak. A terepértékelés egyöntetűen igen jó. Különösen ki kell emelni a pályázatok nagy részénél az erélyes, gyors elhatározást. A pályázatok átlagértéke messze felülmúlja a várakozásunkat. Megemlíthetjük, hogy 23 dolgozatot kizártunk az elbírálásból, mert mindegyik szinte szó szerinti lemásolása egy másik dolgozatnak. Bizony ennek nem örülünk. Most pedig megírjuk, hogyan gondoltuk mi a megoldást.

1. kérdésre: A polgári egyén által jelentett repülőgéppel a szomszéd állam hadseregének egy romboló osztaga szállott le. Feladata a híd felrobbantása. Ezt igyekezni fognak a leg-rövidebb idő alatt végrehajtani oly módon, hogy a magukkal hozott robbanó anyagot a híd érzékeny pontjaira helyezik és felrobbantják. A repülőgéptől a hídig a távolság 3 km, ennek megtételéhez 30 perc kell, a robbantás előkészítése és végrehajtása 1 órát vesz igénybe, visszatérés a repülőgéphez 30 perc alatt, összesen 2 óra.

A 2. kérdésre: Az őrsparancsnok elhatározza, hogy az őrs

ittthon levő legénységét polgári lövészekkel megerősítve, kerékpáron és előfogaton a lucernás és a híd területére irányítja, megakadályozza a híd felrobbantását és az ellenséges romboló osztagot a repülőgéppel együtt elfogja.

Ennek végrehajtását a következőképpen tervezi: A legénységet azonnal felszerelteti, egy csendőrt pedig a közvetlen szomszédba küld előfogatót, majd ugyanezzel a csendőrrrel az otthon levő és azonnal rendelkezésre álló közlő lakó polgári lövészeket és őrsre rendeli. Távbeszélőn jelenti az eseményt és parancsait előljáró parancsnokságának, „C” város katonai állomás parancsnokának. Ezután két csendőrrrel kerékpáron Klára-majoron át a hídhoz siet, az itt levő ellenséget megtámadja, megakadályozza a robbantás végrehajtását és az ellenségnek a repülőgéphez való visszatérését.

Két csendőrt a műton és révcárdán át kerékpáron a folyóparti fűzesekbe irányít. Feladatuk: megakadályozni, hogy a repülőgép felszálljon. Az őrsön visszahagyott csendőr előfogaton a polgári lövészekkel a műton a kútig hajt, majd a komló É-i szegélyét elérve, a repülőgépet őrző legénységet megtámadja. Ugyanakkor a fűzesben levő két csendőr a folyó irányából támad.

A repülőgép elfoglalása után 2 csendőr az őrzésre visszamarad, a többiek kocsival a révnél átkelnek a folyón és a hídon levő archan leköttét ellenséget Ny-i irányból hátbatámadják.

Ruhagazdálkodási pályázat.

Szép és értékes asztali órával jutalmazzuk azt az *örsszolgálatot teljesítő* bajtársunkat, aki folyó évi június 1-én a legtöbb tömegkövetelést tudja felmutatni és amellyel ruházattal is legjobban van ellátva. A pályázók tehát írják meg nekünk, hogy az említett időpontban mennyi volt a tömegkövetelésük, sorolják fel továbbá, hogy minden egyes ruházati cikkből — lábbeliből — hány darabbal rendelkeznek s minden egyes darab melyik becslési osztályba sorolható. Alapul az Ideiglenes Ruhagazdálkodási Utasítás 6. §-át kell a felsorolásnál tekinteni. Kérjük őrsparancsnok bajtársainkat, hogy a pályázók adatait aláírásukkal hitelesítsék. Amelyik pályázatból ez hiányzik, azt nem vesszük figyelembe. Csak az őrmesteri rendfokozattól felfelé lehet pályázni.

Határidő: június 15, az eredményt az augusztus 1-i számban közöljük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VIII., József-körút 5. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

A MERCEDES ÍRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

ÍRÓGÉP BEHOZATALI RT
Budapest, V, Nádor u. 24

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1.

Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Vidéki megbízottak!

**HÁLÓK
EBÉDLŐK
KOMBINÁLT
BERENDEZÉSEK**
ÚRISZOBÁK
BUDAPESTI BUTORSZALONBAN
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.
Nagy választék. Kedvező részletfizetésre!
Képviselőnk rajzainkat meghívásra díjmentesen bemutatja.

Hirdessen

Ha áruja megbízható

a Csendőrségi Lapokban!

Hirdetése eredményes lesz